

Noter konsern

[Note 1](#) [Overordnet informasjon](#)

[Note 2](#) [Grunnlag for utarbeidelsen av konsernregnskapet](#)

[Note 3](#) [Presentasjon av regnskapet og utviklingen fremover](#)

[Note 4](#) [Estimater og forutsetninger ved utarbeidelse av konsernregnskapet](#)

[Note 5](#) [Salg og kjøp av virksomhet og betydelige eiendeler](#)

[Note 6](#) [Investeringer regnskapsført etter egenkapitalmetoden](#)

[Note 7](#) [Segmenter](#)

[Note 8](#) [Geografisk fordeling av anvendt kapital, investeringer og antall årsverk](#)

[Note 9](#) [Inntektsføring](#)

[Note 10](#) [Varekostnader](#)

[Note 11](#) [Lønnskostnader](#)

[Note 12](#) [Pensjoner](#)

[Note 13](#) [Andre driftskostnader](#)

[Note 14](#) [Andre inntekter og kostnader](#)

[Note 15](#) [Renter og andre finansposter](#)

[Note 16](#) [Skatter](#)

[Note 17](#) [Resultat pr. aksje](#)

[Note 18](#) [Nedskrivningsvurderinger](#)

[Note 19](#) [Immaterielle eiendeler](#)

[Note 20](#) [Varige driftsmidler](#)

[Note 21](#) [Leieavtaler](#)

[Note 22](#) [Andre eiendeler \(langsiktige\)](#)

[Note 23](#) [Varelager og beholdning av eiendom under utvikling](#)

[Note 24](#) [Fordringer og finansielle eiendeler \(kortsiktig\)](#)

[Note 25](#) [Likvide midler](#)

[Note 26](#) [Avsetninger og annen langsiktig gjeld](#)

[Note 27](#) [Kortsiktig gjeld](#)

[Note 28](#) [Kapitalstyring og finansiering](#)

[Note 29](#) [Rentebærende gjeld](#)

[Note 30](#) [Finansiell risiko](#)

[Note 31](#) [Derivater og sikringsforhold](#)

[Note 32](#) [Aksjekapital](#)

[Note 33](#) [Minoriteter](#)

[Note 34](#) [Kraftproduksjon og kraftkontrakter](#)

[Note 35](#) [Pant og garantier](#)

[Note 36](#) [Nærstående parter](#)

[Note 37](#) [Betingede forpliktelser og andre forhold](#)

[Note 38](#) [Kontantstrøm Orkla-format](#)

[Note 39](#) [Hendelser etter balansedagen](#)

NOTE 1 OVERORDNET INFORMASJON

Overordnet informasjon gir oversikt over hvilket regnskap som avlegges, hvem som godkjenner det og hvor selskapet er notert på børse. I tillegg beskrives enkelthendelser som er spesielle i årets regnskap og eventuelle endringer i regnskapsprinsipper sammenlignet med tidligere avlagte regnskaper.

Generelt

Konsernregnskapet for Orkla ASA, inklusive noter, for året 2019 ble godkjent av styret i Orkla ASA 11. mars 2020. Orkla ASA er et allmennaksjeselskap med kontoradresse Drammensveien 149, Oslo (Norge). Organisasjonsnummer for Orkla ASA er NO 910 747 711. Aksjene omsettes på Oslo Børs. Orklakonsernet har virksomhet hovedsakelig innen merkevarer, fornybar energi og eiendom. Forretningsområdene er beskrevet i segmentinformasjonen i note 7.

Regnskapet for 2019 er avlagt i henhold til gjeldende International Financial Reporting Standards (IFRS), som godkjent av EU.

Jaan Ivar Semlitsch tiltrådte som konsernsjef for Orkla 15. august 2019, etter at Peter A. Ruzicka fratrådte 7. mai 2019. Det ble 10. oktober 2019 offentliggjort endringer både i Orklas konsernledelse og i Orklas segmentstruktur. I Orklas årsrapport er segmentene presentert etter ny segmentstruktur.

I ny segmentstruktur er Orkla Consumer & Financial Investments et nytt forretningsområde i Orkla. Det nye forretningsområdet vil ha to deler:

- Orkla Consumer Investments består av Orkla House Care, Lilleborg, Pierre Robert, Kotipizza og Gorm's.
- Industrial & Financial Investments består av Hydro Power, Eiendom, Venture og Orklas minoritetsandel i Jotun.

Orkla Consumer Investments inngår som det femte forretningsområde innenfor merkevarevirksomheten, mens Industrial & Financial Investments vil rapporteres utenfor merkevarevirksomheten. Hydro Power vil vises separat i segmentrapporteringen. Se ytterligere informasjon om segmentene i note 7. Alle tall for 2018 er omarbeidet etter ny segmentstruktur.

Konsernet har tatt i bruk IFRS 16 Leieavtaler fra 1. januar 2019. Standarden krever balanseføring av neddiskonterte rett-til-bruk leieavtaler med tilhørende betalingsforpliktelser. Orkla har valgt den modifiserte retrospektive metoden ved implementering av IFRS 16 og får dermed en egenkapitaleffekt ved implementering. Sammenligningstallene er ikke omarbeidet, men ny balanse pr. 1. januar 2019 er vist i balanseoppstillingen. Se for øvrig note 21 for informasjon om leieavtaler.

Det er ellers ikke gjort endringer i IFRS som påvirker årets regnskap i vesentlig grad. For opplysninger angående endringer i regnskapsstandarder fremover, se note 3.

Regnskapsprinsipper og estimatusikkerhet er i stor grad inkorporert i de enkelte notene. Regnskapsprinsippene er skilt ut med «P», og estimatusikkerhet er skilt ut med «E». Estimatusikkerheten vil være av ulik grad, og de områdene hvor estimer vil ha størst betydning vil være omtalt både i note 4 og i de aktuelle notene med krysshenvisning. I tillegg er enkelte bærekraftselementer presentert i aktuelle noter med «B».

Konsernet har utover det som er beskrevet ovenfor ikke endret presentasjon, regnskapsprinsipper eller tatt i bruk nye standarder som vesentlig påvirker regnskapsrapporteringen eller sammenligningen med tidligere perioder.

Alternative resultatmål (APM)

Orkla benytter EBIT (adj.) både i resultatoppstilling og i presentasjon av segmentresultater. EBIT (adj.) er definert som «Driftsresultat før andre inntekter og kostnader». «Andre inntekter» og «Andre kostnader» er poster som kun i begrenset grad er utsagnskraftige til å kunne måle konsernets løpende lønnsomhet. De viktigste forholdene er omtalt i note 14.

Orkla benytter begrepene «Organisk vekst», «Underliggende EBIT (adj.)-endring» og «Underliggende EBIT (adj.)-margin utvikling» for å forklare utviklingen i driftsinntekter og EBIT (adj.). Dette er ikke regnskapsbegreper, men benyttes blant annet i årsberetningen og segmentinformasjon i note 7. Organisk og underliggende utvikling er justert for valutaomregningseffekter samt oppkjøpte og solgte selskaper.

Begrepene «Fornyelses- og ekspansjonsinvesteringer» er benyttet i «Kontantstrøm Orkla-format» i note 38 og note 7 «Segmenter».

Se definisjoner av de ulike alternative resultatmålene på side 220.

Salg og kjøp av selskaper

Oppkjøp og salg av selskaper er presentert i note 5. Det største oppkjøpet i 2019 er kjøpet av Kotipizza Group Oyj.

Andre forhold

Konsernet har ingen låneavtaler med krav til finansielle nøkkeltall (financial covenants).

Konsernet har i tråd med vedtatte prinsipper gjennomført verdifallstester for alle immaterielle eiendeler med ubestemt levetid og for all goodwill før avleggelse av 3. kvartal. Som følge av disse testene har det blitt foretatt nedskrivninger av goodwill og varemerker i hovedsak innenfor Orkla Care og Orkla Consumer Investments. Utover nedskrivninger foretatt i 2019, er det ikke identifisert mindreverdier knyttet til varige driftsmidler eller immaterielle eiendeler i konsernet pr. 31. desember 2019, se note 18.

Den norske kronen har styrket seg marginalt mot EUR og SEK i 2019. Dette gir netto 149 mill. kroner i negative omregningsdifferanser mot egenkapitalen.

B BÆREKRAFTSELEMENT

God interessentdialog er viktig for å ivareta Orklas ansvar overfor ulike interessentgrupper, tilpasse seg endringer i samfunnet og for å skape tillit til virksomheten. Orkla har en aktiv dialog med kunder, leverandører, ansatte, eiere, myndigheter og samfunnsaktører, og ønsker å gi innsyn i hvordan konsernet håndterer forhold av betydning for konsernets virksomhet og viktige interessentgrupper. Orkla rapporterer om fremdriften i arbeidet med miljørelaterte og sosiale forhold gjennom en bærekraftsrapport, som inngår som en egen del i Orklas årsrapport. Kriteriene for rapporteringen er nærmere omtalt på side 58-59.

NOTE 2 GRUNNLAG FOR UTARBEIDELSEN AV KONSERNREGNSKAPET

Det er avgjørende for forståelsen av det avlagte regnskapet at de grunnleggende prinsippene for regnskapsføring og sammenstilling av konsernet er kjent. På samme måte vil bruk av parenteser og hvilken valuta regnskapet er avlagt i, være betydningsfull for forståelsen av regnskapet.

Eiendelene i balansen regnskapsføres med utgangspunkt i anskaffelseskost og denne vil i stor grad være førende for videre behandling. Normalt vil anskaffelseskost være den høyeste verdien en eiendel kan føres opp til. Avvik fra dette er behandling av finansielle eiendeler og regnskapsmessige sikringer, som blir løpende regnskapsført til virkelig verdi. Eiendeler som ikke lenger forsvarer sin verdi, blir skrevet ned til gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av bruksverdi og salgsverdi fratrukket salgskostnader.

Som underliggende forutsetning for regnskapsføringen ligger periodiseringsprinsippet og fortsatt drift. Fortsatt drift kan overordnet begrunnes i Orklas soliditet med en egenkapitalandel pr. 31. desember 2019 på 60,8 % og finansielle reserver som mer enn dekker konsernets forpliktelser i kommende 12 måneder, se note 29.

Eiendeler og gjeld er klassifisert som kortsiktige når de er en del av et normalt varekretsløp, når de er holdt primært for handelsformål, når de på balansedagen er likvide midler eller når en ikke har en ubetinget rett til å utsette betaling i minst 12 måneder. Andre poster er langsiktige. Utbytte blir først gjeld når det er formelt vedtatt av generalforsamlingen. Ikke videreført virksomhet og eiendeler holdt for salg blir skilt ut på egne linjer som kortsiktige poster.

Alle beløp er i mill. NOK dersom ikke annet er angitt. Tall i parentes er kostnader eller utbetalinger (kontantstrøm). Morselskapets (Orkla ASA) funksjonelle valuta er NOK, og konsernets presentasjonsvaluta er NOK.

Avsnittene i *kursiv* foran resultatregnskap, balanse, kontantstrøm og noter er vist for å gi en mer utfyllende forklaring til de ulike presentasjonene.

Konsolidering og innregning av selskaper i konsernet

Konsernregnskapet viser det samlede økonomiske resultatet og den samlede finansielle stillingen når morselskapet Orkla ASA og selskaper der konsernet alene har kontroll (datterselskaper) presenteres som én økonomisk enhet. Alle selskapene som innregnes har benyttet konsistente prinsipper, og alle interne forhold mellom selskapene er eliminert. I tillegg blir tilknyttede og

felleskontrollerte selskaper presentert i henhold til egenkapitalmetoden, mens eventuelle mindre eiendeler i andre selskaper innregnes til virkelig verdi med verdiendring ført som andre poster i totalresultatet.

Eierandeler i selskaper der konsernet alene har kontroll (datterselskaper), er konsolidert 100 % linje for linje i konsernregnskapet fra den dagen konsernet har kontroll, og er konsolidert til den dagen slik kontroll opphører. Kontroll vil foreligge når konsernet har makt til å styre datterselskapet, er eksponert for, eller har rettighet til variabel avkastning fra datterselskapet og kan påvirke størrelsen på avkastningen i datterselskapet. Dersom konsernet har kontroll, men eier mindre enn 100 % av datterselskapene, blir selskapene fortsatt innregnet linje for linje med 100 %, mens minoritetenes andel av resultat etter skattekostnad og andel av egenkapitalen blir presentert på egne linjer. Pr. 31. desember 2019 er det ingen selskaper som er konsolidert i konsernet med bakgrunn i reglene om å ha «de facto kontroll», som betyr at konsernet har <50 % eierskap, men i kraft av eiersammensetningen i realiteten likevel har kontroll.

Resultatet fra tilknyttede og felleskontrollerte selskaper blir løpende presentert som en del av konsernets resultat. Disse presenteres begge etter egenkapitalmetoden. Dette gjelder eierandeler i selskaper der konsernet sammen med andre har bestemmende innflytelse (felleskontrollerte selskaper), og eierandeler i selskaper hvor konsernet har betydelig innflytelse (tilknyttede selskaper). Begge disse kategoriene er presentert i note 6.

Mindre eierandeler i andre selskaper er omtalt i note 22 og 24. Disse finansielle investeringene er i hovedsak balanseført til virkelig verdi og både verdiendring og eventuelle gevinster/tap er ført som andre poster i totalresultatet.

Dersom en vesentlig del av konsernets virksomhet er avhendet, avtalt avhendet, eller ved tap av kontroll/betydelig innflytelse, presenteres denne virksomheten som «Ikke videreført virksomhet» på egen linje i resultatregnskapet og balansen. Med «vesentlig» menes et eget segment, eget geografisk område eller en betydelig eiendel. Dette medfører at alle andre presenterte tall er eksklusiv den «Ikke videreførte virksomheten». Sammenligningstallene i resultatet blir omarbeidet og presentert med den «Ikke videreførte virksomheten» samlet på én linje. Sammenligningstall for balansen og kontantstrømoppstillingen blir ikke tilsvarende omarbeidet. Dersom virksomheter eller eiendeler som utgjør mindre enn ett segment, blir avtalt solgt, skilles eiendeler og gjeld ut på egne linjer i balansen som «Holdt for salg». Resultatregnskap og kontantstrøm omarbeides ikke.

Prinsipper for omregning av utenlandsk valuta

Inntekter og kostnader i datterselskaper med annen funksjonell valuta enn morselskapet omregnes pr. måned til månedens gjennomsnittskurs og omregningsdifferanser akkumuleres. Balanseposter i datterselskaper med annen funksjonell valuta omregnes til kursen på balanse-dagen. Omregningsdifferanser oppstår fra to ulike forhold. Det første skyldes at resultatregnskap med annen funksjonell valuta enn morselskapet blir omregnet til månedens gjennomsnittskurs, mens egenkapitalen blir omregnet til sluttkurs. Det andre skyldes at åpningskurs og sluttkurs på egenkapitalen er forskjellig. Når gjennomsnittskurs i resultatet og åpningskurs på egenkapitalen er ulik sluttkurs, oppstår det omregningsdifferanser i forklaring av utviklingen i egenkapitalen. Omregningsdifferanser regnskapsføres som andre poster i totalresultatet.

Omregningsdifferanse knyttet til inn- og utlån i annen funksjonell valuta utpekt som netto-investering, regnskapsføres også som andre poster i totalresultatet. Denne er vist som egen post.

Alle kurser er hentet fra Norges Bank.

Viktigste valutakurser ved konsolidering mot norske kroner

	Gjennomsnitt av månedskursene		Sluttkurs pr. 31.12.	
	2019	2018	2019	2018
EUR	9,85	9,60	9,86	9,95
SEK	0,93	0,94	0,94	0,97
DKK	1,32	1,29	1,32	1,33

Transaksjoner i utenlandsk valuta regnskapsføres til dagskurs på transaksjonstidspunktet. Finansielle fordringer og gjeld i valuta presenteres til kursen på balansedagen, og eventuell gevinst/tap resultatføres som finansposter. Andre pengeposter i valuta (for eksempel kunde-fordringer og leverandørgjeld) presenteres til kursen på balansedagen, og gevinst/tap resultatføres som driftsposter.

NOTE 3 PRESENTASJON AV REGNSKAPET OG UTVIKLINGEN FREMOVER

Sentrale regnskapsprinsipper utdyper de anvendte prinsipper og beskriver hvorledes enkeltposter i regnskapet er behandlet. Alle prinsipper er forankret i gjeldende IFRS, men det må likevel gjøres valg, tolkninger og tilpasninger som i større eller mindre grad kan påvirke regnskapsavleggelsen. Utviklingen innen regnskap skjer fortløpende, og endrede regler vil kunne gi dels vesentlig endret regnskapsførelse.

Beskrivelse av regnskapsprinsippene er, som nevnt innledningsvis, presentert i hver aktuell note. Dette er gjort for at brukerne av regnskapet skal få så god oversikt som mulig ved oppslag på den aktuelle noten.

Oppstillingsplanene

De totale oppstillingsplanene er resultatregnskap, totalresultat, balanse, kontantstrømoppstilling og oppstilling over endringer i egenkapitalen. Oppstillingsplanene viser ett sammenlignbart år. Som følge av implementering av IFRS 16, er omarbeidet balanse vist pr. 1. januar 2019.

Resultatregnskapet som viser konsernets ordinære resultat, er inndelt i ulike resultatlinjer og ender opp i konsernets årsresultat. Orkla har valgt en tradisjonell artsinndeling av resultatregnskapet.

Totalresultatet tar utgangspunkt i konsernets årsresultat og viser andre poster som føres mot egenkapitalen, men som ikke inngår i periodens ordinære resultat. Estimatavik på pensjoner og gevinst/tap/verdiregulering av aksjeinvesteringer blir ført mot egenkapitalen med permanent virkning, mens de øvrige postene er midlertidige egenkapitalføringer, som vil reverseres ved salg eller oppgjør av de relaterte eiendelene/postene. Tilsvarende poster i tilknyttede og felleskontrollerte selskaper regnskapsføres på samme måte.

Balansen er tradisjonell, med start på langsiktige eiendeler og ender opp i likviditet på eiendelsiden. Rentebærende fordringer utover likvide midler er ikke skilt ut på egne linjer ut fra et vesentlighetssyn. De rentebærende postene fremkommer i noter. På egenkapital- og gjeldssiden er det skilt mellom egenkapital, rentebærende og ikke rentebærende lang- og kortsiktige poster.

Kontantstrømoppstillingen er satt opp i henhold til den indirekte metoden og viser kontantstrøm fra henholdsvis operasjonelle, investerings- og finansieringsaktiviteter og forklarer periodens endring i «Likvide midler».

Orkla presenterer i tillegg en kontantstrøm i Orkla-format i årsberetningen og i note 38. Denne summerer seg til endring i netto rentebærende gjeld. Segmentinformasjonen refererer til denne, da det er slik konsernets kontantstrømmer rapporteres og styres. Kontantstrøm fra driften er en viktig styringsparameter i Orkla, se note 7.

Oppstilling over endringer i egenkapitalen viser alle poster som går mot egenkapitalen, inklusiv totalresultatet. De postene som kommer i tillegg til totalresultatet, er transaksjoner mot eierne, slik som utbytte, kjøp og salg av egne aksjer samt minoritetstransaksjoner.

Endringer i standarder fremover

Konsernregnskapet påvirkes av endringer i IFRS. International Accounting Standard Board (IASB) har både publisert standarder og arbeider med prosjekter som vil kunne påvirke Orklakonsernets regnskap fremover. Det arbeides blant annet med ny standard for Forsikringskontrakter (IFRS 17) samt mindre endringer i standard for virksomhetssammenslutning (IFRS 3), standard for presentasjon av finansregnskap (IAS 1) og regnskapsprinsipper, endring i regnskapsmessige estimater og feil (IAS 8). Endringene i eksisterende standarder er ment å bistå selskap i vurdering av avgrensning for virksomhetskjøp, samt skape entydig definisjon av vesentlighetsbegrepet på tvers av IFRS-standardene. Endringene forventes ikke å ha vesentlig effekt på konsernregnskapet.

NOTE 4 ESTIMATER OG FORUTSETNINGER VED UTARBEIDELSE AV KONSERNREGNSKAPET

Avleggelse av regnskap medfører at ledelsen på avslutningstidspunktet må ta beslutninger som bygger på den kunnskap og det skjønnnet som eksisterer på den gitte datoen. Dette kan gjelde estimater og forutsetninger for regnskapsposter eller andre forhold som også kan ha vesentlig innflytelse på verdsetting av selskapet. Vesentlige endringer i verdier fra 31. desember og helt frem til styret vedtar årsregnskapet, vil være reflektert enten i regnskapet eller i noter.

Områder med størst estimatusikkerhet

Ledelsen har benyttet estimater og forutsetninger ved utarbeidelsen av konsernregnskapet. Dette gjelder for eiendeler, gjeld, inntekter, kostnader og tilleggsopplysninger knyttet til betingede forpliktelser.

Virkelige verddivurderinger påvirkes av estimat på avkastningskrav. Avkastningskrav fastsettes gjennom kapitalverdimodellen og påvirkes av estimat på risikofri rente og risikopåslag.

De fleste balanseposter vil i noen grad være påvirket av estimatusikkerhet. Denne er beskrevet og inngår i omtalen pr. note. Noen områder er betydelig påvirket av estimatusikkerhet, og de områdene hvor estimater vil ha størst betydning vil være:

Beløp i mill. NOK Regnskapspost	Note	Estimat/forutsetninger	Bokført verdi
Goodwill	18, 19	Nåverdi fremtidig kontantstrøm/NSV ¹	16 533
Varemerker med ubestemt levetid	18, 19	Nåverdi fremtidig kontantstrøm/NSV ¹	5 653
Varige driftsmidler	18, 20	Nåverdi fremtidig kontantstrøm/NSV ¹	13 955
Leieavtaler	21	Leieperiode, forlengelsesopsjoner og nåverdi fremtidig kontantstrøm	1 447
Rabatter, nedprising sesongvarer o.l.	9, 27	Beregnet avsetningsbehov i henhold til avtaler	1 516
Avsetninger for forpliktelser og annen langsiktig gjeld	26	Beregnet avsetningsbehov ut fra pådratte forpliktelser og estimert eksponering	695

¹NSV: Netto SalgsVerdi

Områdene med størst risiko for vesentlige endringer er balanseført goodwill og varemerker med ubestemt levetid. Dette gjelder både fordi beløpene er betydelige og fordi eiendelens verdi er basert på innregningsprinsipper fra kjøpsverdiallokeringer. Vurderinger rundt disse langsiktige eiendelene er omtalt i note 18. Det er viktig å være klar over at egenutviklede varemerker ikke er balanseført og således ikke medfører noen balansemessig risiko.

Verdsetting av og estimert utnyttbar levetid for varige driftsmidler bygger på fremtidsinformasjon og vil alltid være beheftet med en viss grad av usikkerhet. Spesielt i en situasjon hvor konsernet planlegger store endringer i produksjonsstruktur og antall produksjonssteder, vil vurderinger knyttet til ulike produksjonsanlegg komme i ekstra fokus. De ulike produksjonsstedene er løpende vurdert ut fra en fortsatt drift tankegang, men i en situasjon hvor endret organisering kan bety at enkelte anlegg vil bli lagt ned eller reorganisert, vil disse vurderingene løpende måtte endres og kan føre til at både mer- og mindreverdier avdekkes.

På samme måten vil konsernets beslutning om å investere i en felles ERP-plattform kunne medføre at enkelte gjeldende IT-systemer vil måtte endre økonomisk levetid eller nedskrives. En verdsettelse av de gjeldende IT-systemene ville finne sted på det tidspunktet de ulike selskapene vedtar sin investering i nytt ERP-system (for mer informasjon om ny ERP-plattform, se note 19).

Innen merkevarevirksomheten utgjør rabatter betydelige beløp. Rabattene fremkommer ikke direkte av regnskapet. Det er netto omsetning etter rabatter som presenteres som konsernets driftsinntekter. Størstedelen av rabattene avregnes på fakturaene. Det gjøres avsetninger for den delen av rabatter som ikke blir løpende avregnet.

Rabatter det gjøres avsetning for, rapporteres som kortsiktig gjeld pr. 31. desember og beløper seg til 1,5 mrd. kroner i 2019. Avsatte rabatter er knyttet til avtalefestede forhold som i hovedsak er basert på kjedeavtaler og rapportert salg. Rabattstrukturen er kompleks og beregnes ut fra ulike rabattmatriser og avtaler, og innebærer iboende risiko for estimatavvik.

Andre salgsinntektsreduksjoner som nedprising av sesongvarer o.l., må estimeres med bakgrunn i at data fra eksterne kilder ikke vil være tilgjengelige før etter avleggelse av regnskapet. Ordningene innebærer en iboende risiko for estimatavvik. Det har ikke vært vesentlige avvik mellom avsatte og virkelig rapporterte salgsinntektsreduksjoner de siste årene.

Etter salget av andelen i Sapa i 2017 har Orkla beholdt visse forpliktelser relatert til sitt tidligere eierskap. Dette gjelder i hovedsak forpliktelser knyttet til avgitte garantier og skadesløsholdelseserklæringer til Norsk Hydro. I 2. kvartal 2019 betalte Orkla ca. 200 mill. kroner til Norsk Hydro i forbindelse med forliksavtale inngått mellom datterselskap av Norsk Hydro og United States Department of Justice (DOJ) Civil og Criminal Divisions. Gjenstående avsetning pr. 31. desember 2019 (se note 26) anses tilstrekkelig i forhold til Orklas gjenværende forpliktelser.

Andre estimater og forutsetninger er omtalt i de ulike notene, og det som ikke naturlig inngår i andre noter, fremkommer i note 37.

Endringer fremover

Fremtidige hendelser og endringer i rammebetingelser kan medføre at estimater og forutsetninger må endres. Orklas samarbeidsavtaler med kunder inngås, i likhet med bransjen for øvrig, i hovedsak for avgrensede tidsperioder. Rammene for samarbeidet blir dermed normalt reforhandlet med jevne mellomrom. Disse forhandlingene kan medføre endringer i både betingelser og posisjoner som omfattes av den enkelte samarbeidsavtale. Det er Orklas selskaper (business units) som normalt inngår avtaler med den enkelte kunde.

Nye standarder, uttalelser og tolkninger av gjeldende standarder kan medføre at valg av prinsipper og presentasjon vil bli endret. Slike endringer vil bli regnskapsført når nye estimater blir utarbeidet og nye krav til presentasjon eventuelt foreligger. Slike forhold er omtalt både i prinsippbeskrivelse og noter.

Utøvelse av skjønn

Valg av presentasjonsform, regnskapsprinsipper og utøvelse av skjønn vil kunne påvirke regnskapet. Dette gjelder for eksempel poster som kun i begrenset grad er utsagnskraftige til å kunne måle konsernets løpende inntjening. Disse postene blir presentert som «Andre inntekter» og «Andre kostnader» i resultatregnskapet. Postene inngår i konsernets driftsresultat, men er ikke med i det segmentfordelte EBIT (adj.).

Vurderinger ved innregning av leieavtaler vil også kunne medføre utøvelse av skjønn. Dette gjelder for eksempel vurderingen av om forlengelsesopsjoner skal innregnes samt avgrensninger mot tjenesteavtaler.

Det er valgt å presentere resultat fra tilknyttede og felleskontrollerte selskaper etter driftsresultatet.

Et annet sett av forutsetninger for presentasjon av regnskapet kunne gitt betydelige endringer i de ulike resultatlinjene i det presenterte resultatregnskapet. Sluttlinjen ville imidlertid vært den samme.

B BÆREKRAFTSELEMENT

De globale utfordringene knyttet til klimaendringer, ressursknapphet, ernæring og helse påvirker Orklas virksomhet i form av risiko for endringer i råvaretilgang, kostnader, forbrukerpreferanser og politiske rammebetingelser. Konsernet følger utviklingen nøye gjennom aktiv interessentdialog og løpende analyser. Orklas bærekraftsstrategi omfatter de temaene som vurderes som spesielt viktige for konsernet ut fra et kombinert bærekrafts- og forretningsperspektiv. Ambisjonen for Orklas bærekraftsarbeid er å bidra til de globale bærekraftsmålene, sikre god risikohåndtering og utnytte bærekraftsrelaterte muligheter til å skape vekst, tillit og langsiktig lønnsomhet. Den forretningsmessige risikoen for Orkla knyttet til de globale bærekraftsutfordringene er nærmere beskrevet på side 56.

NOTE 5 SALG OG KJØP AV VIRKSOMHET OG BETYDELIGE EIENDELER

Solgte og kjøpte selskaper påvirker sammenligningen med året før, og endringen i de ulike notene må ses i lys av dette. Kjøpte selskaper er presentert i regnskapet fra det tidspunktet konsernet har kontroll. Solgte selskaper, som ikke blir omfattet av reglene om «Ikke videreført virksomhet», går ut på det tidspunktet konsernet ikke lenger har kontroll.

P REGNSKAPSPRINSIPPER**Salg av selskaper**

Når en virksomhet blir avhendet, måles gevinsten som forskjellen mellom salgssum og virksomhetens bokførte egenkapital, redusert med eventuelle gjenstående merverdier knyttet til virksomheten. Pådratte salgsutgifter vil redusere gevinsten/øke tapet. Akkumulerte omregningsdifferanser og eventuelle sikringsreserver knyttet til den avhendede virksomheten, vil bli resultatført som en del av gevinsten/tapet med tilsvarende motpost ført som andre poster i totalresultatet. Gevinsten vil bli rapportert før skatt, og virksomhetens tilhørende skatt vil bli resultatført på skattelinjen. Summen av gevinst og skatt speiler den reelle gevinsten. Dersom den solgte virksomheten kvalifiserer for å bli ført som «Ikke videreført virksomhet», vil alle effektene rundt gevinsten samles på linjen for «Ikke videreført virksomhet» i resultatregnskapet.

Virksomhetssammenslutninger

Virksomhetssammenslutninger er regnskapsført ved bruk av overtagelsesmetoden. Ved oppkjøp av datterselskap foretas en virkelig verdianalyse, og eiendeler og gjeld blir vurdert til virkelig verdi ved oppkjøpet. Residualverdien i oppkjøpet vil utgjøre goodwill. Oppkjøpet blir regnskapsført fra det tidspunktet konsernet har kontroll. Kontrolltidspunktet er normalt det tidspunktet avtalen trer i kraft og alle offentlige godkjenninger foreligger, og vil normalt være etter avtaletidspunktet. Dersom det er minoritetsinteresser i det oppkjøpte selskapet, vil disse få sin andel av henførte eiendeler og gjeld, med unntak av goodwill. Transaksjoner med minoriteter vil bli regnskapsført mot egenkapitalen. I selskaper der konsernet allerede hadde eierinteresser før konserndannelsen, vil verdiendring på tidligere eierandeler resultatføres. Konsernets egenkapital vil således bli påvirket av at eiendelene réprises som om hele kjøpet ble gjort på dette tidspunktet. Samme prosedyre vil i prinsippet bli gjennomført ved etablering av et felleskontrollert selskap og ved et kjøp av et tilknyttet selskap. Dette er imidlertid ikke å anse som virksomhetssammenslutninger, fordi konsernet ikke oppnår kontroll. Oppkjøpskostnader (M&A) og påfølgende integrasjonskostnader føres som «Andre kostnader».

Salg av selskaper

Orkla inngikk i juni 2019 en avtale med Oslo kommune om salg av eiendommen Treschows gate 16. Avtalen ble godkjent i Oslo bystyre 25. september, og det er inntektsført en gevinst på 294 mill. kroner knyttet til salget, se note 14.

Orkla Foods Danmark solgte i 2. kvartal 2019 varemerket Glyngøre, som er Danmarks mest kjente sild- og tunfiskmerke. Varemerket hadde netto salg på DKK 43 mill. (ca. 56 mill. kroner) i 2018. Salget av det russiske nøtteselskapet Chaka ble gjennomført i 1. kvartal 2019.

Orkla solgte i 4. kvartal 2019 sin 50 % andel av eiendommen Oslo Business Park til Stor-Oslo Eiendom, se note 6.

Kjøp av selskaper

Orkla fremsatte et tilbud om å kjøpe alle aksjene i Kotipizza Group Oyj («Kotipizza») 22. november 2018. Kotipizza var børsnotert på Nasdaq Helsinki, og Orkla eide pr. 31. desember 2018 11 % av aksjene. Aksjekjøpstilbudet ble gjennomført i henhold til dets vilkår i 1. kvartal 2019. Kotipizza er en ledende aktør i det voksende finske restaurantmarkedet, og Finland er ett av Orklas hjemmemarkeder. Restaurantene er i hovedsak franchisedrevne. Kotipizza har 95 ansatte, og selskapet er konsolidert fra 1. februar 2019. Goodwillen i Kotipizza er i all hovedsak knyttet til forretningssystemet i form av prosesser og rutiner samt ansatte.

Orkla Foods inngikk i desember 2018 avtale om kjøp av 90 % av aksjene i Easyfood A/S, en dansk produsent av butikkstekte bakervarer til «out of home»-kanalen. Easyfood har etablert seg som en solid leverandør til «out of home»-markedet i Danmark og har en voksende kundebase. Easyfood har i dag 144 ansatte. Selskapet er konsolidert fra 1. mai 2019. Orkla har opsjon til å kjøpe de resterende 10 % av selskapet.

Orkla Food Ingredients har kjøpt majoriteten av aksjene i det greske selskapet Stelios Kanakis Industrial and Commercial S.A. («Kanakis»). Kanakis er markedsledende innen salg og distribusjon av konditor-, bakeri- og iskremingredienser i Hellas. Kanakis var notert på børsen i Athen. Etter gjennomført tvangsutløsningsprosess vil Orkla eie 80 % og familien Kanakis 20 % av selskapet. Kanakis har 73 ansatte. Selskapet er konsolidert inn i Orklas regnskap fra 1. april 2019.

Orkla House Care har gjennomført en avtale om å overta de resterende 50 % av aksjene i joint venture-selskapet Anza Verimex Holding. Orkla House Care har siden 2018 eid 50 % av selskapet som er markedsleder innen salg og distribusjon av malerverktøy i Nederland og

Belgia. Virksomheten som overdras består av Anza Verimex Holding B.V. (Nederland) og de to datterselskapene PGZ Nederland B.V. (Nederland) og Anza Verimex NV (Belgia). Selskapene vil fremover bli drevet under navnet Orkla House Care Benelux. Selskapene som omfattes har ca. 10 ansatte. Som deleid selskap har virksomhetens resultat blitt ført som «resultat fra tilknyttede og felleskontrollerte selskaper» etter egenkapitalmetoden (se note 6), men fra 1. oktober 2019 er det heleide selskapet konsolidert i Orklas resultatregnskap. Som følge av at selskapet har gått fra å være et felleskontrollert selskap til et datterselskap, er alle selskapets eiendeler ført opp til virkelig verdi. Dette har medført en inntektsføring på 33 mill. kroner under «Andre inntekter» knyttet til verdijustering av tidligere bokført andel som felleskontrollert selskap, se note 14.

Orkla Food Ingredients har kjøpt det nederlandske selskapet Vamo produkten voor de Bakkerij B.V. («Vamo»). Vamo produserer spesialiserte konsentrater og ingrediensmikser solgt til håndverksbakerier og produsenter av industrielle bakevarer. Selskapet har også en ledende posisjon i Benelux innenfor spesialingredienser for maisbaserte produkter, et segment som har hatt god vekst i Europa over en årrekke. Vamo har 20 ansatte. Selskapet konsolideres i Orklas regnskap fra 1. september 2019.

Orkla Food Ingredients har kjøpt den britiske karamellprodusenten Confection by Design Ltd. Confection by Design tilbyr fudge og toffee til iskremprodusenter, bakerier og konditorer, og omtrent to tredjedeler av porteføljen distribueres av Orklas britiske datterselskap Orchard Valley Foods. Selskapet har 35 ansatte. Selskapet er konsolidert inn i Orklas regnskap fra 1. juli 2019.

Orkla Food Ingredients har kjøpt det svenske salgs- og distribusjonsselskapet Bo Risberg Import AB («Risberg»). Risberg har en sterk posisjon i Sverige innen kategorier med god vekst og leverer blant annet asiatiske krydder, sauser, kryddermixer og andre smakstilsetninger av høy kvalitet. Selskapet har fem ansatte. Selskapet er konsolidert inn i Orklas regnskap fra 1. juni 2019.

Øvrige kjøp

Orkla Food Ingredients har kjøpt selskapet Zeelandia Sweden AB (Credin Sverige), en leverandør av margarin, vegetabiliske oljer og bakeriingredienser til det svenske markedet. Virksomheten har primært salg i Sverige, samt eksport til Finland, Baltikum og Norge. Selskapet har ca. 60 ansatte og hadde en omsetning på EUR 22,9 mill. (ca. 222,5 mill. kroner) i 2018. Selskapet er konsolidert inn i Orklas regnskap fra 1. juni 2019.

Orkla Foods har kjøpt selskapet Lecora, en svensk produsent av fryste og kjølte vegan- og vegetarretter. En stor andel av sortimentet er økologisk. Lecora har 35 ansatte og selskapet hadde en omsetning på SEK 95,9 mill. (ca. 88,2 mill. kroner) i 2018, og EBIT på SEK 5,9 mill. (ca. 5,4 mill. kroner). Selskapet er konsolidert inn i Orklas regnskap fra 1. april 2019.

Orkla Food Ingredients har i tillegg kjøpt opp minoritetsinteresser innenfor blant annet NIC- og Dragsbæk-gruppen.

Kjøp av tilknyttede og felleskontrollerte selskaper fremgår av note 6.

Øvrige forhold knyttet til merverdianalysene

Balansført goodwill knyttet til oppkjøpene inneholder synergier, verdier knyttet til ansatte, andre immaterielle eiendeler som ikke kvalifiseres til egen balanseføring, fremtidig merinntjening samt det forhold at utsatt skatt i henhold til IFRS ikke skal neddiskonteres.

For oppkjøpene gjennomført i 2019 er ingen av merverdianalysene endelig ferdigstilt pr. 31. desember 2019 på grunn av usikkerhet knyttet til enkelte verdsettelsesforhold.

Merverdianalysene for alle selskaper som ble kjøpt i 2018, er sluttført i 2019. Det er ikke gjort noen vesentlige endringer i merverdianalysene.

Driftsinntekter og EBIT (adj.) for de største oppkjøpte selskapene, før og etter oppkjøpet, er oppgitt i tabellen på neste side.

Det er totalt ført 94 mill. kroner (64 mill. kroner i 2018) i oppkjøpskostnader i 2019.

E ESTIMATUSIKKERHET

I virksomhetsovertagelser blir overtatte eiendeler verdsatt til virkelig verdi på kjøpstidspunktet. De ulike eiendelene blir verdsatt ut fra forskjellige modeller, og goodwill blir residualen i en slik verdiallokering. Feil i estimer og forutsetninger kan føre til at splitten av verdien på de ulike eiendelene kan bli feil, men summen av totale merverdier vil alltid være i tråd med betalt kjøpesum.

Oppkjøpte selskaper

Beløp i mill. NOK	Anskaffelse			Allokering av mer-/mindreverdi					Driftsinntekter		EBIT (adj.)	
	Innregnings- tidspunkt	Eierandel etter kjøp	Anskaffel- seskost	Vare- merker	Drifts- midler	Annet	Utsatt skatt	Goodwill	Etter overtagelse	Før overtagelse	Etter overtagelse	Før overtagelse
2019												
Kotipizza Group, Orkla Consumer Investments	februar	100 %	1 547	431	-	(8)	(85)	1 146	982	83	82	5
Easyfood, Orkla Foods	mai	90 % ²	398	-	-	(1)	-	310	293	141	18	9
Kanakis, Orkla Food Ingredients	april	80 %	191	-	-	-	-	104	174	46	22	4
Anza Verimex, Orkla Consumer Investments	oktober	100 %	168	-	-	-	-	274 ³	43	140	9	30
Vamo, Orkla Food Ingredients	september	100 %	148	-	4	(2)	-	102	44	84	5	10
Confection By Design, Orkla Food Ingredients	juli	100 %	131	-	-	-	-	108	33	36	9	12
Risberg, Orkla Food Ingredients	juni	100 %	112	-	-	(2)	-	98	44	33	10	7
Øvrige oppkjøp			227	10	-	(7)	(5)	56				
Sum kjøp gjeldfri basis			2 922	441	4	(20)	(90)	2 198				
Kjøp tilknyttede og felleskontrollerte selskaper (se note 6)			115									
Kjøp øvrige aksjer			26									
Segmentfordelt oppkjøp, gjeldfri basis (se note 38)			3 063									
Rentebærende gjeld oppkjøp			(205)									
Kontantstrømeffekt oppkjøp¹			2 858									
2018												
Health and Sport Nutrition Group (HSNG), Orkla Care	februar	100 %	356	95	-	(40)	(12)	273	631	69	18	2
Werners Gourmetservice, Orkla Food Ingredients	mai	92 % ²	146	-	5	-	(1)	117	114	47	7	3
Struer Brød, Orkla Foods	februar	100 %	117	-	(3)	1	(1)	70	134	11	7	1
Pizzarestaurantkjeden Gorm's, Orkla Consumer Investments	april	67 % ²	64	-	-	-	-	111	86	19	3	1
County Confectionery, Orkla Food Ingredients	oktober	100 %	49	-	-	2	-	3	16	70	3	5
Øvrige oppkjøp			106	-	-	-	-	29				
Sum kjøp gjeldfri basis			838	95	2	(37)	(14)	603				
Kjøp tilknyttede og felleskontrollerte selskaper (se note 6)			75									
Kjøp øvrige aksjer			167									
Segmentfordelt oppkjøp, gjeldfri basis (se note 38)			1 080									
Rentebærende gjeld oppkjøp			(108)									
Kontantstrømeffekt oppkjøp¹			972									

¹Tilsvarende vederlag for egenkapitalen korrigert for likvide midler. Likvide midler i oppkjøpte selskaper utgjør 275 mill. kroner i 2019 (14 mill. kroner i 2018).

²Selskapene er innregnet 100 % som følge av opsjonsavtaler inngått ved oppkjøpet.

³Inkluderer goodwill som var bokført i selskapet før oppkjøpet av de resterende 50 % av aksjene i Anza Verimex.

Note 5 forts. →

Sum balanser fra oppkjøpte selskaper

Beløp i mill. NOK	Total 2019 Virkelig verdi	2019 Kotipizza	Total 2018 Virkelig verdi
Varige driftsmidler	385	190	170
Immaterielle eiendeler	474	469	123
Andre langsiktige eiendeler	-	-	1
Varelager	239	42	148
Fordringer	347	91	105
Eiendeler	1 445	792	547
Avsetninger	(92)	(83)	(26)
Langsiktig gjeld, ikke rentebærende	(85)	(42)	(79)
Kortsiktig gjeld, ikke rentebærende	(311)	(109)	(207)
Minoriteter	45	-	-
Netto eiendeler	1 002	558	235
Goodwill	2 198	1 146	603
Total anskaffelseskost gjeldfri basis	3 200	1 704	838
Tidligere andel i oppkjøpte selskaper	(278)	(157)	-
Anskaffelseskost gjeldsfri basis 2019	2 922	1 547	-

B BÆREKRAFTSELEMENT

Orkla har i 2019 kjøpt selskaper som øker konsernets evne til å fremme bærekraftig forbruk. Pizzakjeden Kotipizza Group har en sterk posisjon i det finske restaurantmarkedet og et omfattende bærekraftsengasjement. Gjennom 43,5 % eierandel i det portugisiske selskapet Asteriscos e Reticências, S.A. med merkevaren Captain Kombucha har Orkla oppnådd en europeisk posisjon innenfor te-baserte helsedrikker. Gjennom kjøpet av svenske Lecora har Orkla utvidet porteføljen av økologiske, veganske og vegetariske matvarer.

NOTE 6 INVESTERINGER REGNSKAPSFØRT ETTER EGENKAPITALMETODEN

Investeringer i tilknyttede og felleskontrollerte selskaper (joint ventures) representerer investeringer i selskaper hvor konsernet har betydelig, men ikke bestemmende innflytelse alene. For å tilkjenne den økonomiske utviklingen i slike selskaper blir de énlinskonsolidert i resultat og balanse ved bruk av egenkapitalmetoden.

P REGNSKAPSPRINSIPPER**Egenkapitalmetoden**

Investeringer i tilknyttede selskaper representerer investeringer i selskaper hvor Orkla-konsernet gjennom sin eierposisjon har betydelig innflytelse. Vanligvis gjelder dette selskaper som er eiet 20–50 %. Felleskontrollerte selskaper (joint ventures) representerer investeringer i selskaper hvor konsernet, sammen med andre, har bestemmende innflytelse. Både tilknyttede selskaper og felleskontrollerte selskaper regnskapsføres etter egenkapitalmetoden. Konsernet presenterer sin andel av selskapenes resultater etter skatt og minoriteter på en egen linje i resultatregnskapet, og akkumulerte bokførte resultater blir tillagt andelen på én linje i balansen. Eventuelle merverdier som skal amortiseres, fratrekkes resultatet etter samme prinsipper som for selskaper som konsolideres. Goodwill amortiseres ikke. Mottatt utbytte føres mot andelen i balansen og oppfattes som tilbakebetaling av kapital. Balanseverdien representerer opprinnelig kostpris tillagt akkumulerte resultater frem til dags dato, fratrukket eventuell amortisering av merverdier og akkumulert mottatt utbytte. I tillegg er andelen av eventuelle omregningsdifferanser og andre egenkapitaltransaksjoner hensyntatt. En eventuell nedskrivning av andelens verdi vil bli presentert på samme linje.

Tilknyttede og felleskontrollerte selskaper

Orklas 42,6 % eierandel i Jotun er presentert som tilknyttet selskap, se eget avsnitt. Utover de selskapene som er kommentert under har Orkla bare noen mindre tilknyttede selskaper.

Orkla Foods har kjøpt 43,5 % av aksjene i det portugisiske selskapet Asteriscos e Reticências, S.A. Selskapet produserer fermenterte te-baserte helsedrikker som selges over hele Europa under merkevaren Captain Kombucha. Selskapets omsetning økte fra EUR 0,9 mill. (ca. 9 mill. kroner) i oppstartsåret 2017 til EUR 3,1 mill. (ca. 30 mill. kroner) i 2018. Selskapet er resultatmessig innregnet fra 1. april 2019.

Orkla har kjøpt 20 % av det islandske selskapet Núi Sírius HF («Núi Sírius»), som er Islands ledende produsent av sjokolade og godteri. Núi Sírius er markedsledende på Island og over 70 % av virksomhetens omsetning kommer fra hjemmemarkedet. I tillegg har selskapet en økende andel eksport og tax free-salg. Virksomheten distribuerer også enkelte sterke globale merkevarer innen sjokolade-, snacks- og frokostprodukter. Núi Sírius har ca. 150 ansatte og selskapet hadde en omsetning på ISK 3.436 mill. (ca. 244 mill. kroner) i 2018. Avtalen inneholder en mulighet for Orkla å kjøpe de gjenværende aksjene etter 2020. Selskapet er resultatmessig innregnet fra 1. desember 2019.

Orkla House Care har gjennomført en avtale om å overta de resterende 50 % av aksjene i det felleskontrollerte selskapet Anza Verimex Holding. Orkla House Care har siden 1. april 2018 eid 50 %, og selskapet har vært regnskapsført etter egenkapitalmetoden. Som følge av at selskapet har gått fra å være et felleskontrollert selskap til et datterselskap, er alle selskapets eiendeler ført opp til virkelig verdi. Dette har medført en inntektsføring på 33 mill. kroner under «Andre inntekter» knyttet til verdijustering av tidligere bokført andel som felleskontrollert selskap, se note 5 og 14.

Orkla har solgt eiendommen Oslo Business Park til Stor-Oslo Eiendom. Oslo Business Park var eid 50 % av Orkla. Transaksjonen har medført en gevinst på 35 mill. kroner. Det er i forbindelse med salget ytt en selgerkreditt med inntil fem års varighet.

Tilknyttede og felleskontrollerte selskaper som ikke selv rapporterer etter IFRS, blir omregnet før innregning i konsernet. Orkla har ingen betingede forpliktelser, verken alene eller sammen med andre investorer, i tilknyttede og felleskontrollerte selskaper.

Tilknyttede og felleskontrollerte selskaper

Beløp i mill. NOK	Jotun	Øvrige	Sum
Balanseført verdi 1.1.2018	3 439	244	3 683
Tilgang/avgang	7	68	75
Andel resultat	258	6	264
Utbytte	(182)	(1)	(183)
Poster belastet egenkapitalen	8	2	10
Balanseført verdi 31.12.2018	3 530	319	3 849
Tilgang/avgang	-	(177)	(177)
Andel resultat	625	34	659
Utbytte	(182)	(2)	(184)
Poster belastet egenkapitalen	29	-	29
Balanseført verdi 31.12.2019	4 002	174	4 176
Kostpris pr. 31.12.2019	189		
Eierandel	42,6 % ¹		

¹Stemmerettsandel i Jotun utgjør 38,4 %.

Jotun

Jotun er en av verdens ledende produsenter av maling og pulverlaker, med 56 datterselskaper, tre felleskontrollerte selskaper og fem tilknyttede selskaper. Jotun har 39 produksjonsanlegg, fordelt på alle kontinenter. Virksomheten omfatter utvikling, produksjon, markedsføring og salg av ulike malingsystemer til hjem, skipsfart og industri. Jotun er organisert i fire segmenter: Decorative Paints, Marine Coatings, Protective Coatings og Powder Coatings.

Kostpris for Jotun er 189 mill. kroner, mens bokført verdi etter egenkapitalmetoden er 4.002 mill. kroner. Orklas eierandel på 42,6 % er utgangspunkt for føring etter egenkapitalmetoden, mens stemmerettsandel er 38,4 %. Orkla eier 42.203 A-aksjer og 103.446 B-aksjer i selskapet. Én A-aksje gir ti ganger så mange stemmer som én B-aksje.

Jotun er et familiekontrollert konsern, og Orkla har gjennom nesten 50 år vært en aktiv minoritetseier i Jotun. Verdien av Orklas andel av Jotun må ses i lys av dette. En gjennomført intern verdivurdering av Jotun underbygger at det er betydelige merverdier i Orklas Jotun-investering i forhold til bokførte verdier.

Nedenfor vises 100 %-tall for Jotun.

Resultat og balanseposter

Beløp i mill. NOK	2019	2018
Driftsinntekter	19 652	17 660
Driftsresultat	2 320	1 361
Resultat etter skatt og minoriteter	1 468	605
Totalresultat etter minoriteter	1 487	596
Langsiktige eiendeler	9 137	7 743
Kortsiktige eiendeler	9 998	8 971
Sum eiendeler	19 135	16 714
Langsiktige forpliktelser	3 939	2 565
Kortsiktige forpliktelser	5 613	5 680
Sum gjeld	9 552	8 245

Avstemming egenkapital Jotun mot Orklas andel

Egenkapital i Jotun	9 584	8 469
Minoritetsinteresser	280	224
Majoritetens egenkapital	9 304	8 245
Orklas andel av egenkapital (42,6 %)	4 002	3 530

NOTE 7 SEGMENTER

Segmentinformasjonen fordeler salgsinntekter, organisk vekst, resultat, kontantstrøm og kapitalforhold samt driftsmargin og antall årsverk på de forskjellige forretningsområdene. Salgsinntektene er også fordelt geografisk basert på kundens beliggenhet.

Merkevarevirksomheten

Orkla Foods tilbyr kjente lokale merkevarer til forbrukere i Norden, Baltikum, Sentral-Europa og India. Forretningsområdet har ledende markedsposisjoner innen en rekke kategorier, blant annet dypfrost pizza, ketchup, supper, sauser, påleggsprodukter og ferdigretter. En stadig større andel av omsetningen kommer fra plantebaserte matvarer. Orkla Foods selger produktene sine hovedsakelig gjennom dagligvarehandelen, men har også sterke posisjoner innen storhusholdning, kiosker og bensinstasjoner. Norge og Sverige er de to største markedene i Orkla Foods.

Orkla Confectionery & Snacks har sterke nummer én- og nummer to-posisjoner innenfor kategoriene godteri, kjeks og snacks, med kjente lokale merker og smaker i Norge, Sverige, Danmark, Finland, Latvia og Estland. Forretningsområdet utvikler også produkter innen kli- og knekkebrød, samt sunne og energirike mellommåltid. Omsetningen kommer i all hovedsak fra de nordiske og baltiske markedene. Norge er det største enkeltmarkedet.

Orkla Care består av fire merkevarevirksomheter med hjemmemarkeder i Norden, Baltikum, Polen og Spania samt betydelig eksport utenfor hjemmemarkedene. De to største forretningsenhetene er Orkla Home & Personal Care, med ledende posisjoner innenfor personlig pleie og vaskemidler, og Orkla Health, med sterke merkevarer innenfor kosttilskudd, sportsernæring og vektkontroll. I tillegg er Orkla Care godt posisjonert i flere europeiske land med Orkla Wound Care innenfor sårpleie og førstehjelpsutstyr. HSNG driver netthandelsportalene Gymgrossisten og Bodystore, og er den største nettaktøren i Norden innen helse og sportsernæring.

Orkla Food Ingredients produserer, selger og distribuerer ingredienser og produkter til bakeri- og iskremmarkedet i 23 land. Norden utgjør om lag halvparten av salget. Håndverksbakerier og industrielle bakerier representerer den største kundegruppen med om lag 50 % av salget. Salg av iskremingredienser utgjør ca. 15 %, og omtrent 20 % er salg direkte til forbrukere gjennom kjente merkevarer. De største produktgruppene er margarin og smørblandinger, bakehjelpemidler og bakemikser til brød og kaker, gjær, marsipan og iskremingredienser.

Orkla Consumer Investments består av Orklas virksomheter innen malerverktøy (Orkla House Care), basistekstiler (Pierre Robert Group), profesjonell rengjøring (Lilleborg) og restaurantvirksomhet (Kotipizza Group og Gorm's). Virksomhetene driver primært i de nordiske landene, men for Orkla House Care er i tillegg Storbritannia et viktig marked. Orkla Consumer Investments er en del av forretningsområdet Orkla Consumer & Financial Investments.

Hovedkontoret (HK)

Aktiviteten ved HK inkluderer konsernets øverste ledelse og stabs- og fellesfunksjonene Group HR, Compensation & Benefits, Corporate Communications & Corporate Affairs, Orkla Services, Internal Audit, Legal & Compliance, EHS, Finance and IT, Strategy and M&A, Group sales, Orkla Marketing & Innovation og Orkla Group Procurement. HK er presentert som eget segment, men blir summert sammen med merkevarevirksomheten. Størstedelen av aktiviteten ved hovedkontoret kan henføres til merkevarevirksomheten.

Industrial & Financial Investments

Orkla har investeringer utenom merkevarevirksomheten, som er organisert under Industrial & Financial Investments. Forretningsområdet omfatter Hydro Power og Financial Investments. I tillegg inngår det tilknyttede selskapet Jotun (eierandel 42,6 %), se note 6. Industrial & Financial Investments er en del av forretningsområdet Orkla Consumer & Financial Investments.

Hydro Power består av heleide kraftverk i Sarpsfoss og leide kraftverk gjennom Orklas 85 % eierandel i AS Saudefaldene. Kraftvirksomheten i Sauda er regulert av en leieavtale med Statkraft som løper til 31. desember 2030. Energivirksomheten produserer og leverer strøm til det nordiske kraftmarkedet og har en samlet årlig gjennomsnittsproduksjon (2011–2019) på 2,5 TWh, hvorav omtrent 1,1 TWh er en fast leveranseforpliktelse med null i resultateffekt. Se for øvrig note 34.

Financial Investments består av Orkla Eiendom og Orkla Ventures. Orkla Eiendom ivaretar utvikling av eiendommer som frigjøres som følge av restruktureringen av merkevareområdet, samt utviklingen av konsernets nye hovedkontor som ble ferdigstilt i februar 2019. Orkla Ventures ble etablert i 2017 for å nå ut til et voksende univers av gründervirksomheter og oppstartselskaper. Hensikten med Orkla Ventures er å investere i teknologi, konsepter og forretningsmodeller som

kan være relevante for Orklas virksomheter. I tillegg til å tilby risikokapital stiller Orkla med både kompetanse og samarbeid langs relevante deler av verdikjeden. Investeringene vil i utgangspunktet være knyttet til Norden og Baltikum, i tråd med Orklas øvrige kjernevirksomhet.

Nærmere om de enkelte forretningsområdene:

For fullstendig virksomhetsoversikt, henvises det til side 255.

REGNSKAPSPRINSIPPER

Orkla har i utgangspunktet forretningsområder som driftssegmenter. Internt rapporteres Orkla Foods som to driftssegmenter, men er eksternt presentert som ett driftssegment ut fra reglene om likeartede driftssegmenter. Driftssegmentene sammenfaller ellers med den måten konsernledelsen (chief operating decision maker) i konsernet får innrapportert tall fra forretningsområdene på, dog begrenset til et hensiktsmessig antall. Forretningsområdet Orkla Consumer & Financial Investments er delt i to driftssegmenter. Orkla Consumer Investments rapporteres inn i merkevarevirksomheten, mens Industrial & Financial Investments rapporteres utenfor merkevarevirksomheten.

Salgsinntektene er fordelt på geografiske markeder med utgangspunkt i kundens plassering. Regnskapsprinsippene for segmentrapportering er de samme som for konsernregnskapet for øvrig.

Prising av transaksjoner mellom ulike segmenter er gjort på markedsmessige vilkår. Orkla ASA yter tjenester til konsernselskapene, og disse tjenestene blir fakturert etter omtalte prinsipper.

Segmentinformasjon

Driftsresultatet i segmentinformasjonen er lik med det som presenteres i resultatoppstillingen for konsernet. Driftskostnadene i segmentpresentasjonen er lik summen av varekostnader, lønnskostnader og andre driftskostnader. Orklakonsernet har en sentralisert finansfunksjon, og finansieringen av de ulike segmentene gjenspeiler ikke nødvendigvis den reelle soliditeten knyttet til hvert enkelt segment. Finansposter er derfor presentert for konsernet samlet. Det samme gjelder for skattekostnader. Tall knyttet til kontantstrømmen er hentet fra Orkla-format, se note 38.

Tabellene for segmentinformasjon viser omsetning fordelt på geografiske markeder, basert på kundenes beliggenhet. Hvilke produkter og tjenester som inntektene stammer fra, fremkommer i beskrivelsen på forrige side. Orkla har tre kunder som hver for seg utgjør rundt 10 % av omsetningen i merkevarevirksomheten.

Netto driftskapital er definert i egen oppstilling under.

Spesifisering av netto driftskapital merkevarevirksomheten inkl. HK

Beløp i mill. NOK	2019	2018
Kunde- og andre handelsfordringer	6 062	5 963
Andre kortsiktige fordringer	729	567
Varelager	5 868	5 866
Leverandør- og annen handelsgjeld	(5 573)	(4 860)
Skattetrekk, offentlige avgifter	(845)	(769)
Annen kortsiktig gjeld	(1 975)	(1 918)
Netto driftskapital	4 266	4 849

I tillegg er tall for geografisk fordeling av anvendt kapital, investeringer i eide driftsmidler samt antall årsverk presentert, se note 8.

Segmentinformasjon 2019

Beløp i mill. NOK	Orkla Foods	Orkla Confectionery & Snacks	Orkla Care	Orkla Food Ingredients	Orkla Consumer Investments	HK	Elimineringer	Merkevarevirksomheten inkl. HK	Hydro Power	Financial Investments	Elimineringer	Orkla
SALGSINTEKTER/RESULTAT												
Norge	4 706	1 878	1 986	1 065	1 164	7	-	10 806	794	4	-	11 604
Sverige	4 466	1 378	1 263	1 619	219	-	-	8 945	-	1	-	8 946
Danmark	1 256	693	519	1 900	186	-	-	4 554	-	-	-	4 554
Finland og Island	978	1 097	560	715	1 156	-	-	4 506	-	-	-	4 506
Baltikum	521	1 155	67	366	11	-	-	2 120	-	-	-	2 120
Øvrige Europa	3 608	354	1 126	4 322	609	12	-	10 031	-	4	-	10 035
Øvrige verden	1 130	43	312	102	28	1	-	1 616	-	-	-	1 616
Sum salgsinntekter	16 665	6 598	5 833	10 089	3 373	20	-	42 578	794	9	-	43 381
Andre driftsinntekter	9	8	23	20	5	24	-	89	32	113	-	234
Internsalg	102	6	31	183	7	534	(846)	17	-	60	(77)	-
Driftsinntekter	16 776	6 612	5 887	10 292	3 385	578	(846)	42 684	826	182	(77)	43 615
<i>Organisk vekst (merkevarevirksomheten)</i>	<i>1,8 %</i>	<i>4,6 %</i>	<i>0,0 %</i>	<i>0,6 %</i>	<i>-3,4 %</i>			<i>1,3 %</i>				
Driftskostnader	(13 860)	(5 225)	(4 874)	(9 379)	(2 946)	(879)	846	(36 317)	(393)	(151)	77	(36 784)
Avskrivninger, amortiseringer og nedskrivninger	(640)	(293)	(158)	(287)	(142)	(61)	-	(1 581)	(141)	(21)	-	(1 743)
EBIT (adj.)	2 276	1 094	855	626	297	(362)	-	4 786	292	10	-	5 088
Andre inntekter og kostnader	(159)	(73)	(196)	(85)	(223)	(56)	-	(792)	-	231	-	(561)
Driftsresultat	2 117	1 021	659	541	74	(418)	-	3 994	292	241	-	4 527
KONTANTSTRØM (se note 38)												
Kontantstrøm fra driften	2 649	1 061	902	568	348	(730)	-	4 798	276	(141)	-	4 933
Herav fornyelsesinvesteringer	(504)	(318)	(172)	(389)	(180)	(368)	-	(1 931)	(162)	(194)	-	(2 287)
Ekspansjonsinvesteringer	(424)	(26)	(17)	(164)	-	-	-	(631)	-	-	-	(631)
ANVENDT KAPITAL												
Netto driftskapital	1 600	344	847	1 425	323	(273)	-	4 266	4	62	-	4 332
Tilknyttede og felleskontrollerte selskaper	78	-	-	-	27	37	-	142	-	4 034	-	4 176
Immaterielle eiendeler	8 765	4 974	4 236	2 125	2 547	60	-	22 707	19	1	-	22 727
Varige driftsmidler	5 027	2 121	1 028	2 164	610	764	-	11 714	2 042	1 646	-	15 402
Netto pensjonsforpliktelser	(907)	(233)	(322)	(178)	(34)	(632)	-	(2 306)	(17)	(3)	-	(2 326)
Utsatt skatt henførte merverdier	(421)	(403)	(132)	(8)	(100)	-	-	(1 064)	-	(4)	-	(1 068)
Anvendt kapital	14 142	6 803	5 657	5 528	3 373	(44)	-	35 459	2 048	5 736	-	43 243
NØKKELTALL												
Driftsmargin EBIT (adj.)	13,6 %	16,5 %	14,5 %	6,1 %	8,8 %	-	-	11,2 %	35,4 %	-	-	11,7 %
Antall årsverk pr. 31.12.	7 488	2 825	1 839	3 541	1 352	580	-	17 625	47	20	-	17 692

Segmentinformasjon 2018

Beløp i mill. NOK	Orkla Foods	Orkla Confectionery & Snacks	Orkla Care	Orkla Food Ingredients	Orkla Consumer Investments	HK	Elimineringer	Merkevarevirksomheten inkl. HK	Hydro Power	Financial Investments	Elimineringer	Orkla
SALGSINTEKTER/RESULTAT												
Norge	4 668	1 784	2 057	1 095	1 177	1	-	10 782	973	-	-	11 755
Sverige	4 261	1 313	1 251	1 425	234	-	-	8 484	-	-	-	8 484
Danmark	1 029	642	484	1 815	166	-	-	4 136	-	-	-	4 136
Finland og Island	949	1 004	525	677	188	-	-	3 343	-	-	-	3 343
Baltikum	487	1 099	67	339	10	-	-	2 002	-	-	-	2 002
Øvrige Europa	3 487	338	965	3 942	575	-	-	9 307	-	38	-	9 345
Øvrige verden	1 002	49	389	91	32	1	-	1 564	-	-	-	1 564
Sum salgsinntekter	15 883	6 229	5 738	9 384	2 382	2	-	39 618	973	38	-	40 629
Andre driftsinntekter	17	6	21	13	3	32	-	92	52	64	-	208
Internsalg	100	11	19	165	8	562	(863)	2	-	12	(14)	0
Driftsinntekter	16 000	6 246	5 778	9 562	2 393	596	(863)	39 712	1 025	114	(14)	40 837
<i>Organisk vekst (merkevarevirksomheten)</i>	<i>1,5 %</i>	<i>-3,4 %</i>	<i>-2,4 %</i>	<i>1,2 %</i>	<i>-1,1 %</i>			<i>-0,2 %</i>				
Driftskostnader	(13 401)	(5 005)	(4 833)	(8 854)	(2 108)	(828)	863	(34 166)	(580)	(114)	14	(34 846)
Avskrivninger, amortiseringer og nedskrivninger	(551)	(235)	(104)	(175)	(39)	(52)	-	(1 156)	(55)	(3)	-	(1 214)
EBIT (adj.)	2 048	1 006	841	533	246	(284)	-	4 390	390	(3)	-	4 777
Andre inntekter og kostnader	(165)	(61)	(88)	(44)	(70)	(29)	-	(457)	-	(25)	-	(482)
Driftsresultat	1 883	945	753	489	176	(313)	-	3 933	390	(28)	-	4 295
KONTANTSTRØM (se note 38)												
Kontantstrøm fra driften	1 941	863	651	433	229	(657)	-	3 460	462	(434)	-	3 488
Herav fornyelsesinvesteringer	(468)	(256)	(91)	(224)	(39)	(323)	-	(1 401)	(5)	(357)	-	(1 763)
Ekspansjonsinvesteringer	(356)	(38)	(68)	(69)	-	-	-	(531)	-	-	-	(531)
ANVENDT KAPITAL												
Netto driftskapital	2 029	418	1 016	1 383	348	(345)	-	4 849	11	103	-	4 963
Tilknyttede og felleskontrollerte selskaper	3	-	-	1	110	-	-	114	-	3 735	-	3 849
Immaterielle eiendeler	8 492	5 049	4 412	1 666	895	42	-	20 556	19	2	-	20 577
Varige driftsmidler	4 382	1 888	815	1 481	317	437	-	9 320	1 894	1 546	-	12 760
Netto pensjonsforpliktelser	(771)	(195)	(264)	(150)	(25)	(563)	-	(1 968)	(18)	(3)	-	(1 989)
Utsatt skatt henførte merverdier	(426)	(408)	(154)	(8)	(20)	-	-	(1 016)	-	(4)	-	(1 020)
Anvendt kapital	13 709	6 752	5 825	4 373	1 625	(429)	-	31 855	1 906	5 379	-	39 140
NØKKELTALL												
Driftsmargin EBIT (adj.)	12,8 %	16,1 %	14,6 %	5,6 %	10,3 %	-	-	11,1 %	38,0 %	-	-	11,7 %
Antall årsverk pr. 31.12.	7 511	2 923	1 943	3 409	1 329	385	-	17 500	47	86	-	17 633

NOTE 8 GEOGRAFISK FORDELING AV ANVENDT KAPITAL, INVESTERINGER OG ANTALL ÅRSVERK

Anvendt kapital, investeringer og antall årsverk er fordelt på geografiske markeder, basert på selskapenes beliggenhet. Notene viser i hvilket omfang og i hvilke land/områder Orklakonsernet fysisk er til stede.

Beløp i mill. NOK	Anvendt kapital		Investeringer ¹		Antall årsverk	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Norge	17 573	16 237	1 148	1 228	2 841	3 053
Sverige	6 708	6 894	462	444	3 339	3 105
Danmark	5 783	5 454	262	238	1 632	1 483
Finland og Island	4 448	2 554	111	74	824	761
Baltikum	2 023	1 920	158	75	1 797	1 865
Norden og Baltikum	36 535	33 059	2 141	2 059	10 433	10 267
Øvrige Europa	5 829	5 258	356	226	5 511	5 586
Øvrige verden	879	823	30	46	1 748	1 780
Sum	43 243	39 140	2 527	2 331	17 692	17 633
Sammenheng mellom segmenter og «Investeringer»:						
Netto fornyelsesinvesteringer fra segmenter (se note 7)			2 287	1 763		
Salg av driftsmidler (se kontantstrøm)			54	38		
Ekspansjonsinvesteringer (se note 7)			631	531		
Investeringer leieavtaler (se note 21 og 38)			(450)	-		
Endring leverandørgjeld for investeringer			5	(1)		
Sum			2 527	2 331		

¹Gjelder ikke anleggsmidler tilkommet via oppkjøpte selskaper.

Økningen fra 2018 til 2019 i anvendt kapital i Norge knytter seg i stor grad til investeringer i ny pizzafabrikk på Stranda, nytt hovedkontor samt ny felles ERP-plattform. Balanseføring av leieavtaler øker også generelt anvendt kapital. For øvrig blir tallene i Sverige, Danmark, Finland og Øvrige Europa påvirket av oppkjøpte selskaper i 2019.

B BÆREKRAFTSELEMENT

Mange av Orklas selskaper er viktige arbeidsgivere, og både medarbeidere og ledere rekrutteres i all hovedsak fra det landet der virksomheten er lokalisert. Ved å utvikle lønnsomme arbeidsplasser skaper Orkla positive ringvirkninger for samfunnet i form av kompetanseutvikling, arbeidsplasser hos leverandører og i offentlig sektor, og gjennom betaling av skatter og avgifter. For å skape langsiktig konkurransedyktig virksomhet har Orkla i 2019 gjennomført flere endringer i produksjonsstrukturen. Sammen med oppkjøp av nye selskaper har dette ført til betydelige investeringer i blant annet Norge, Sverige, Danmark, UK, Tsjekkia, Portugal og Latvia.

P REGNSKAPSPRINSIPPER

Anvendt kapital representerer netto balanseført kapital som arbeider i foretaket og er definert i segmentnoten som netto av segmenteiendeler og gjeld. Goodwill og immaterielle eiendeler utgjør en stor andel av anvendt kapital. Investeringer er summen av fornyelses- og ekspansjonsinvesteringer i eide driftsmidler. Antall årsverk er antall ansatte justert for stillingsprosent i gjeldende rapporteringsperiode. Se note 7 for segmentinformasjon.

NOTE 9 INNTEKTSFØRING

Tidspunktet for og etter hvilke prinsipper inntekter blir innregnet vil være avgjørende for å bestemme periodens resultat. På samme måte vil både prinsipper for og hva som legges i begrepet salgsinntektsreduksjoner (rabatter o.l.) være med på å avgjøre driftsinntektenes totale størrelse.

REGNSKAPSPRINSIPPER

IFRS 15 Driftsinntekter fra kontrakter med kunder etablerer et teoretisk rammeverk for innregning og måling av inntekter. Inntektsføringstidspunkt bestemmes gjennom en femstegsmodell hvor hovedpunktene er identifisering av en kundekontrakt, identifisering av separate leveringsforpliktelser, fastsettelse av transaksjonspris, allokering av transaksjonsprisen på separate leveringsforpliktelser og inntektsføring ved oppfyllelse av leveringsforpliktelsene. Med innregning menes når et beløp skal tas til inntekt og med måling hvor mye som skal inntektsføres. Et foretak oppfylder en leveringsforpliktelse ved å overføre kontroll av den avtalte varen eller tjenesten til kunden og inntekt blir inntektsført på tidspunktet for oppfyllelse av leveringsforpliktelsen.

Salgsinntekter er presentert etter fradrag for rabatter, merverdiavgift og andre typer offentlige avgifter som f.eks. sukkervareavgift. Konsernet omsetter varer og tjenester i mange ulike markeder.

Fordeling av eksterne driftsinntekter

Beløp i mill. NOK	2019	2018
Merkevarevirksomheten	42 623	39 676
HK	44	34
Merkevarevirksomheten inkl. HK	42 667	39 710
Hydro Power	826	1 025
Financial Investments	122	102
Industrial & Financial Investments	948	1 127
Sum eksterne driftsinntekter	43 615	40 837

Se note 7 Segmenter for ytterligere fordeling av inntektene i merkevarevirksomheten samt driftsinntektene fordelt på geografiske områder.

Driftsinntekter Merkevarevirksomheten**Eksterne driftsinntekter Merkevarevirksomheten fordelt på salgskanaler:**

Beløp i mill. NOK	2019	2018
Dagligvare	23 515	22 692
Spesialisert handel ¹	5 688	5 240
Industri ²	5 339	5 416
Hotell, restaurant og catering	4 111 ⁴	2 681
Eksport ³	2 496	2 324
Øvrige kanaler	1 474	1 323
Totalt eksternt salg Merkevarevirksomheten	42 623	39 676

¹Eksternt salg hvor produktene selges på spesialiserte utsalgssteder.

²Eksternt salg til andre industrielle selskaper eller business-to-business kunder.

³Eksternt salg utenfor hjemmemarkedet.

⁴Økningen i salget knyttet til «Hotell, restaurant og catering» er i stor grad relatert til kjøpet av Kotipizza, se note 5.

Salg er i all hovedsak vurdert som en enkeltstående leveringsforpliktelse som er oppfylt og inntektsføres ved overføring av varer til motpart. Inntektsføring skjer enten ved avgang fra konsernets fabrikklokale eller ved ankomst på kundens eiendom. Salg inntektsføres til den forventede verdien av vederlaget etter fradrag for ytelser til kunder herunder estimerte bonusvederlag, rabatter og nedprisning av sesongvarer. Det er pr. 31. desember 2019 satt av 1,5 mrd. kroner i totale rabatter (1,4 mrd. kroner i 2018), se note 27. Dette er i hovedsak årsrabatter som vil betales ut i påfølgende år.

Driftsinntekter Industrial & Financial Investments

I Hydro Power blir eksternt salg av elektrisk kraft inntektsført basert på pris avtalt med kunde ved levering. Elektrisk kraft selges i hovedsak fra kraftverkene i Saundefaldene og Sarpsfoss.

Innenfor Financial Investments blir husleieinntekter inntektsført løpende. Vederlag knyttet til boligprosjekter som selskapet har resultatansvar for, inntektsføres ved overlevering. Dette betyr at det kan gå lang tid fra oppstart av et byggeprosjekt til inntektene kommer i regnskapet. I mellomfasen føres påløpte prosjektutgifter som varelager. Eventuelle salg av selskaper, inntektsføres når avtalen er gjennomført.

Øvrige inntekter

Renteinntekter regnskapsføres når de er opptjent, mens utbytte inntektsføres på det tidspunktet det er vedtatt i avgivende selskap.

Gevinst/tap ved salg av aksjer og finansielle eiendeler presenteres som andre poster i totalresultatet sammen med løpende verdiendring på tilsvarende eiendeler.

E ESTIMATUSIKKERHET

Estimatusikkerhet vedrørende salgsinntektsreduksjoner i merkevarevirksomheten er omtalt i note 4.

B BÆREKRAFTSELEMENT

Orkla har som mål å utvikle en bedriftskultur preget av godt skjønn og god evne til å håndtere regelverk og etiske utfordringer. Konsernet har nulltoleranse for korrupsjon, avtaler om pris-samarbeid, markedsdeling, eller tiltak som begrenser den frie konkurransen, se for øvrig note 37. Det gjennomføres regelmessig intern opplæring og oppfølging av konsernets selskaper for å redusere risikoen for regelverksbrudd.

NOTE 10 VAREKOSTNADER

Varekostnader er den klart største kostnadsposten i resultatregnskapet og utgjør nærmere 50 % av driftsinntektene. Varekostnader er knyttet til alle råvarer, handelsvarer, emballasje o.l. som går med for å kunne selge den mengde varer som er innregnet i salgsinntektene.

P REGNSKAPSPRINSIPPER

Varekostnader påløper i takt med solgte varer etter en prismessig «først inn først ut» tilnærming. Endringer i beholdning av egenproduserte varer vil være tilnærmet resultatnøytral ut fra en fullkostprising. Vareforbruket er korrelert til salget, og periodisering av vareforbruket skjer gjennom endringer i varelager. Dette gjelder både for innkjøpte råvarer og for handelsvarer. Innkjøpte varer er ikke en kostnad, det er først når varene settes i produksjon at vareforbruket oppstår.

Vareforbruket beregnes og innregnes i hovedsak gjennom standardkostsystemer. Varer på lager kontrolltelles minst én gang pr. år. Endringen i beholdning av egenproduserte ferdigvarer er av vesentlighetshensyn presentert på linjen for varekostnader.

De største produktgruppene i 2019 er (tall i parentes er tilsvarende rangering i 2018):

1. (1.) Emballasje	7. (9.) Nøtter og frø
2. (2.) Animalske produkter	8. (7.) Marine produkter
3. (3.) Tilsetningsstoffer	9. (10.) Sukker
4. (4.) Vegetabilsk olje og margarin	10. (8.) Frukt og bær
5. (5.) Grønnsaker	11. (12.) Kakao og sjokolade
6. (6.) Kornbaserte produkter	12. (11.) Kjemikalier

B BÆREKRAFTSELEMENT

Utfordringene knyttet til klimaendringer og råvareknapphet medfører risiko for økning i råvarekostnader, redusert tilgang på enkelte råvarer og brudd på Orklas etiske leverandørkrav. Orkla bidrar til å sikre ansvarsfull produksjon av råvarer gjennom leverandøroppfølging, sertifiseringsordninger, deltakelse i bransjeinitiativ og samarbeidsprosjekter med myndigheter og ekspertorganisasjoner. Konsernet jobber målrettet for at de råvarene som inngår i Orklas produkter skal være bærekraftig produsert innen 2025. For å redusere risikoen for knapphet på råvarer, har konsernet alternative leverandører av risikoråvarer.

Orkla vil forhindre plastforurensning og oppnå effektiv ressursutnyttelse ved å bidra til sirkulære verdikjeder for emballasjematerialer. Arbeidet omfatter økt bruk av resirkulerte emballasjematerialer, utvikling av emballaseløsninger som kan gjenvinnes og samarbeid med andre aktører i verdikjeden om tiltak for økt gjenvinning.

NOTE 11 LØNSKOSTNADER

Lønnskostnader utgjør totale kostnader forbundet med avlønning av personell i konsernet, inklusiv godtgjørelser til konsernets tillitsmenn. Kostnadene gjelder bare konsernets egne ansatte, ikke innleid arbeidskraft.

P REGNSKAPSPRINSIPPER

Lønn omfatter alle typer godtgjørelser til egne ansatte i konsernet og kostnadsføres når den opptjenes. Ordinær lønn kan være både fastlønn og timebasert lønn og opptjenes og utbetales løpende. Ferielønn opptjenes på basis av ordinær lønn og utbetales normalt i feriemånedene etterfølgende år. Eventuelle bonuser opptjenes og beregnes på bakgrunn av ulike resultatmål, og utbetales etterskuddsvis. Arbeidsgiveravgift beregnes og kostnadsføres for alle lønnsrelaterte kostnader og betales normalt etterskuddsvis annenhver måned. Pensjoner opptjenes i henhold til egne regler, se note 12. Øvrige lønnskostnader omfatter i hovedsak godtgjørelse til styret, og opptjenes løpende ut fra egne avtaler godkjent av generalforsamlingen.

B BÆREKRAFTSELEMENT

Orkla ønsker å være en attraktiv arbeidsgiver med gode arbeidsforhold og rettferdige og konkurransedyktige betingelser for alle ansatte. Lønnsfastsettelsen skjer lokalt basert på konsernets overordnede retningslinjer og ved hjelp av eksterne verktøy for benchmarking av lønn og betingelser. Alle heltidsansatte skal som et minimum, motta lønn og tilleggsgoder som er tilstrekkelige til å dekke deres grunnleggende behov.

Beløp i mill. NOK	2019	2018
Lønn	(6 540)	(6 232)
Arbeidsgiveravgift	(1 155)	(1 040)
Pensjonskostnader ¹	(467)	(427)
Øvrige godtgjørelser mv.	(40)	(35)
Lønnskostnader	(8 202)	(7 734)
Gjennomsnittlig antall årsverk	17 622	17 667

¹Pensjonskostnader er nærmere omtalt i note 12.

Generelt om godtgjørelse i Orkla

Orkla har en belønningpolicy som ligger til grunn for de ulike elementene i konsernets totalkompensasjon. Policyen har til hensikt å sikre at Orkla kan rekruttere, utvikle og beholde nødvendig kompetanse for å skape resultater og aksjonærverdier. Orklas belønningpolicy vedtas av styret og forvaltes av styrets kompensasjonsutvalg.

Orkla driver virksomhet i 34 forskjellige land og kompensasjonselementer organiseres lokalt i tråd med lokal praksis slik at ordningene er konkurransedyktige, men ikke ledende. For selskapene i de ulike landene gjelder prinsippene i Orklas belønningpolicy, som legger til grunn en medianbetraktning på faste godtgjørelser og over median på variable godtgjørelser.

(i) Fastlønn

Orkla bruker internasjonalt anerkjente systemer for stillingsvurderinger for å finne «riktig» stillings- og kompensasjonsnivå. Stillingene måles mot sitt lokale marked (land), og det benyttes et spenn på pluss/minus 20 % i forhold til medianen. Den enkeltes ansvarsområde, resultater og prestasjoner avgjør størrelse på kompensasjonen. Fastlønn i Orkla skal være konkurransedyktig i de ulike landene konsernet har virksomhet.

(ii) Bonusordninger

Orkla har bonusordninger i de ulike landene som reflekterer lokal praksis for å sikre konkurransedyktighet. Orkla praktiserer variable belønningordninger med mulighet for tildeling på nivåer over markedsmedian. De ulike landenes årsbonusordninger baseres på retningslinjer slik at de understøtter konsernets strategi og reflekterer Orklas sentrale årsbonusordning for ledende ansatte og senior ledere/nøkkelpersoner.

a) Orklas sentrale årsbonusordning

Orkla har en årsbonusordning for ca. 150 ledere og nøkkelpersoner i konsernet (2019).

Hensikten med Orklas sentrale årsbonusordning er å:

- Belønne årlige prestasjoner på linje med eksternt kommuniserte mål for konsernet
- Incentivere ønsket atferd i tråd med Orklas verdier og ledelsesprinsipper
- Sikre at organisasjonen jobber mot prioriterte mål som understøtter konsernets strategi

Den sentrale årsbonusordningen kan maksimalt gi bonus tilsvarende 100 % av årslønn. «God prestasjon», hvilket defineres som resultatoppnåelse i linje med eksternt kommuniserte

finansielle mål, gir en uttelling på ca. 30 % av årslønn. Historisk utfall har i snitt vært ca. 29 % i perioden 2015–2018.

Det gjøres endringer i årsbonusordningen fra året 2020 (til utbetaling i 2021). Dette omtales lengre ned i denne noten.

Elementene i Orklas sentrale årsbonusordning for året 2019 (til utbetaling i 2020)

Årsbonusordningen består av fem elementer:

- Finansielle kvantitative mål (vektet 70 %):
  - Underliggende¹ EBIT (adj.)²-fremgang «eget nivå»³ (vektet 15 %)
  - Underliggende EBIT (adj.)-fremgang «nivå over»⁴ (vektet 25 %)
  - Underliggende dekningsbidragsfremgang⁵ «eget nivå» (vektet 10 %)
  - Omløpskapital⁶ forbedring «eget nivå» (vektet 20 %)
- Individuelle mål (vektet 30 %)

Siden bonusordningen kan gi maksimalt 100 % av årslønn betyr det at vektingen for hvert element i ovenstående tilsvarer maksimal bonus (i % av årslønn) for angjeldende element.

Bonusberegning for de finansielle kvantitative bonuselementene

Resultatvekst er hovedmålet for bonusordningen med en vekting på tilsammen 40 %. For å incentivere samarbeid i konsernet, er en del av resultatelementet i bonusordningen knyttet til resultatoppnåelse for «nivået over».

¹Underliggende fremgang/vekst – definisjon under «Alternative resultatmål (APM)», se side 220.

²EBIT (adj.) – definisjon under APM, se side 220.

³«Eget nivå» er det selskapsnivået den enkelte leder inngår i. Dette vil være avhengig av de forskjellige deltagere i bonusordningen, og kan være et operativt selskap, et forretningsområde eller den samlede merkevarevirksomheten på konsernnivå.

⁴«Nivået over» er rapporteringsnivået over det rapporteringsnivået den enkelte leder inngår i. For deltagere ansatt i et operativt selskap vil det være forretningsområdet det operative selskapet er del av. For deltagere på forretningsområdene vil «nivået over» være den samlede merkevarevirksomheten. For deltagere i ordningen på konsernnivå er det ikke et «nivå over», men man vil bli målt på en lik vekting av utviklingen i underliggende EBIT (adj.) i forretningsområdene innen merkevarevirksomheten.

⁵Dekningsbidrag er salgsinntekter fratrukket variable kostnader. Variable kostnader er kostnader som er direkte knyttet til produsert og solgt volum. Gjelder i første rekke innsatsvarer slik som råvarer, emballasje, lønns-kostnader (som varierer med produsert volum) samt energikostnader. For varer produsert av tredje part er dekningsbidrag salgsinntekter fratrukket innkjøpskostnader på solgte varer.

⁶Omløpskapital er kundefordringer, pluss varelager fratrukket leverandørgjeld.

Bonusmodellen er utformet slik at en fremgangsskala (i % av foregående års nivå) er koblet til en fastlagt bonusskala med startpunkter og maksimalpunkter for både fremgang og bonusuttelling.

Underliggende EBIT (adj.)-fremgang «eget nivå» og «nivået over»

Beregning av bonusoppnåelse er knyttet til underliggende EBIT (adj.)-fremgang i prosent av EBIT (adj.) foregående år på «eget nivå» og på «nivå over», ut fra fastlagte bonusskalaer med startpunkter og maksimalpunkter for henholdsvis fremgang og bonusuttelling.

Underliggende dekningsbidragsfremgang

Beregning av bonusoppnåelse for underliggende dekningsbidragsfremgang i prosent av dekningsbidrag foregående år er knyttet til det selskapsnivået den enkelte leder inngår i, med en fastlagt skala med startpunkt og maksimalpunkt for henholdsvis fremgang og bonusuttelling.

Forbedring av omløpskapital

Beregning av bonusoppnåelse for forbedring av omløpskapital er knyttet til det nivået den enkelte leder inngår i. Forbedring i omløpskapitalen er definert som nøkkeltallet rullerende 12 måneder omløpskapital i % av driftsinntekter siste 12 måneder sammenliknet med nivået på samme nøkkeltall foregående 12 måneder. Også her er fremgang koblet til en fastlagt skala for bonusoppnåelse med startpunkt og maksimalpunkt for henholdsvis fremgang og bonusuttelling.

Bonusberegning for de individuelle målene

De individuelle målene baseres på adferd i tråd med Orklas ledelsesprinsipper og «One Orkla». Uttelling er basert på kvalitative vurderinger av oppnåelse av avtalte mål.

Avsluttende diskresjonær vurdering

Etter at bonus er fastsatt i henhold til de finansielle kvantitative mål og individuell måloppnåelse, skal den enkelte leder foreta en diskresjonær vurdering av medarbeidernes bonus der individuelle bidrag for å støtte «One Orkla», forenklinger i verdikjeden og utnyttelse av nye forretningsmuligheter vektlegges.

Elementene i Orklas sentrale årsbonusordning gjeldende fra året 2020 (til utbetaling i 2021)

Årsbonusordningen gjeldende fra året 2020 foreslås endret. Ordningen fra 2020 endres fra tidligere års prinsipp om måling av fremgang fra året før til å måle oppnåelse i forhold til definerte ambisiøse mål for året for de ulike finansielle elementene.

Bonusutfall beregnes ved at oppnåelse lik det definerte målet gir halvparten av maksimal bonus for angjeldende finansielle bonuselement. Det vil være et likt utfallsintervall under og over det definerte målet. Startpunktet for utfallsintervallet under det definerte målet er startpunktet for bonusoppnåelse, mens sluttunktet for utfallsintervallet over det definerte målet gir maksimal bonus for angjeldende finansielle bonuselement.

Samtidig blir ordningen splittet fra å være lik for alle til å bli tilpasset ulike funksjoner i Orkla. Det vil følgelig fra 2020 være:

- en ordning for merkevarevirksomheten, inklusive de i konsernledelsen som er forretningsområde ansvarlige,
- en ordning for Consumer & Financial Investments,
- en ordning for Group Functions inklusive medlemmer av konsernledelsen som ikke er forretningsområde ansvarlige, herunder konsernsjefen.

Siden bonusordningen kan gi maksimalt 100 % av årslønn betyr det at vektingen for hvert element i den etterfølgende beskrivelsen tilsvarer maksimal bonus (i % av årslønn) for angjeldende element.

Årsbonusordningen for merkevarevirksomheten består av fem elementer:

- Finansielle kvantitative mål (vektet 80 %):
  - Organisk vekst⁷ «eget nivå» (vektet 40 % for forretningsområdenes ledergrupper, 25 % for ledere i selskapene)
  - Organisk vekst «nivå over» (vektet 0 % for forretningsområdenes ledergrupper, 20 % for ledere i selskapene)
  - Dekningsgrad⁸ oppnåelse «eget nivå» (vektet 20 % både for forretningsområdenes ledergrupper og ledere i selskapene)
  - EBIT (adj.) oppnåelse «eget nivå» (vektet 20 % for forretningsområdenes ledergrupper, 15 % for ledere i selskapene)
- Fleksibelt element (vektet 20 %) der minimum halvparten skal være individuelle mål og inntil halvparten kan være andre finansielle mål enn de som er nevnt over. Eventuelle finansielle mål settes av leder og godkjennes av leders leder. Slike finansielle mål kan være forskjellige mellom de ulike forretningsområdene og selskapene, men skal være likt for alle innenfor et forretningsområde og selskap.

⁷Organisk vekst – definisjon under «Alternative resultatmål (APM)», se side 220.

⁸Dekningsgrad – definert som dekningsbidrag (jf. fotnote 5, se side 149) i prosent av driftsinntekter.

Når det gjelder individuelle mål, skal det defineres 2–4 mål for den enkelte deltager. De individuelle målene skal utformes slik at de gjenspeiler den enkelte deltagers muligheter til å bidra til Orklas utvikling og vekst. Målene kan enten være forretningsmessige mål (med angivelse av effekt og utfall), eller atferdsmål (hvordan handle i tråd med Orklas ledelsesprinsipper og/eller verdier), eller en kombinasjon. Orklas styre godkjenner disse målene for konsernsjefen, leder for øvrige deltagere.

Årsbonusordningen for selskapene innen Consumer & Financial Investments består av følgende elementer:

- Finansielle kvantitative mål (vektet 80 %):
  - Organisk vekst «eget nivå» (vektet 40 %)
  - Dekningsgrad oppnåelse «eget nivå» (vektet 20 %)
  - EBIT (adj.) oppnåelse «eget nivå» (vektet 20 %)
- Fleksibelt element (vektet 20 %) håndteres tilsvarende som beskrevet over for merkevarevirksomheten.

For ledergruppen i forretningsområdet vil bonus bli beregnet etter en vekting av bonusoppnåelsen i de underliggende selskapene samt et fleksibelt element tilsvarende selskapsledernes.

Årsbonusordningen for Group Functions (inkluderer konsernsjef) består av følgende elementer:

- Finansielle kvantitative mål (vektet 50 %):
  - Organisk vekst for merkevarevirksomheten (vektet 25 %)
  - EBIT (adj.) oppnåelse for merkevarevirksomheten (vektet 25 %)
- Et element knyttet til avkastning på Orkla-aksjen (vektet 25 %):
  - Beregnes ved at et grunnbeløp tilsvarende 5 % av årslønn tillegges avkastningen på Orkla-aksjen for året, beregnet ved å se på gjennomsnittlig aksjekurs i 4. kvartal målt mot gjennomsnittlig aksjekurs i 4. kvartal året før, tillagt utbetalt utbytte. Avkastningen på Orkla-aksjen multipliseres med en faktor på 1 for medlemmer av konsernledelsen og en faktor på 0,5 for øvrige i Group Functions. Bonusutfallet for dette elementet i prosent av årslønn blir da 5 % tillagt avkastningen (positiv eller negativ) multiplisert med nevnte faktor. Dette bonuselementet kan maksimalt utgjøre 25 % av årslønn. Dette bonuselementet vil forelegges generalforsamlingen for godkjennelse.
- Individuelle mål (vektet 25 %):
  - Individuelle mål (vektet 25%) håndteres tilsvarende som beskrevet over for merkevarevirksomheten.

Den avsluttende diskresjonære vurderingen av samlet bonusoppnåelse av den enkeltes leder, som beskrevet ovenfor for 2019, videreføres i ordningene for 2020 for både merkevarevirksomheten, Consumer & Financial Investments og Group Functions.

b) Langtidsinsentivordning (LTI-ordningen)

Orkla har en LTI-ordning som er kontantbasert og samtidig koblet til utviklingen i aksjekursen.

Hensikten med ordningen er å:

- Belønne langsiktig verdiskapning og «One Orkla»-adferd
- Etablere et langsiktig interessefellesskap med aksjonærene
- Bidra til å beholde nødvendig kompetanse (ledere/nøkkelpersoner)
- Opprettholde konkurransedyktige totalkompensasjonsvilkår for ledere/nøkkelpersoner

Deltakere i LTI-ordningen nomineres årlig og tildeling skjer for ett år ad gangen etter godkjenning av konsernsjefen. I 2019 var det 93 personer som fikk tildelt LTI. Deltakere i konsernets LTI-ordning vil normalt også være omfattet av Orklas årsbonusordning.

Tildelingen fastsettes på grunnlag av vurderinger av individuelle bidrag i forhold til forhåndsdefinerte langsiktige kriterier fastsatt i 2018 og revidert i 2019. Tildelingen målsetter å tilsvare 30 % av årslønn ved «God prestasjon», i henhold til de forhåndsdefinerte kriterier. Tildeling kan ikke overskride 50 % av årslønn, og samlet verdi av tildeling under årsbonusordningen og tildelt LTI i ett år kan heller ikke overstige en årslønn. Tildelt beløp reguleres som tidligere med utviklingen av Orkla-aksjen frem til utbetaling. Sluttkursen dagen etter generalforsamlingen benyttes. Utbetalingen under LTI-ordningen kan tidligst kreves med 1/3 etter 24 måneder, 1/3 etter 36 måneder og 1/3 etter 48 måneder. Etter maksimalt 60 måneder vil LTI utbetales i sin helhet.

Styret foreslår å erstatte dagens kontantbaserte LTI-ordning med en ordning basert på aksjeopsjoner med virkning fra tildeling i 2021. Bakgrunnen for dette er et ønske om styrket interessefellesskap mellom aksjonærer og ledende ansatte da gjeldende ordning i for liten grad er knyttet opp mot totalavkastning for aksjonærene.

Deltagere nomineres til aksjeopsjonsordningen i 2020 etter godkjenning av konsernsjefen og antall nominerte skal ligge på tilsvarende nivå som for 2019, det vil si ca. 90 sentrale ledere og nøkkelpersoner. I tillegg foreslås det å utvide gruppen med 10 – 15 yngre talenter. Det skal ikke være noen form for automatikk i at man blir nominert, så nominering ett år betyr ikke nødvendigvis at man vil bli nominert påfølgende år.

Tildeling av opsjoner baseres delvis på stilling (beregnet opsjonsverdi tilsvarende 15 % av grunnlønn), delvis basert på diskresjonær vurdering av måloppnåelse for forhåndsdefinerte langsiktige målsettinger (beregnet opsjonsverdi maksimalt tilsvarende 15 % av grunnlønn), samt en diskresjonær vurdering av måloppnåelse av målsettinger knyttet til bærekraft (beregnet opsjonsverdi maksimalt tilsvarende 5 % av grunnlønn). Målsettinger knyttet til bærekraft settes og evalueres av styret. Utfall for deltagerne vil basert på dette være en opsjonsverdi i intervallet 15 til 35 % av lønn avhengig av måloppnåelse. Opsjonsverdi beregnes i henhold til Black-Scholes modellen.

Forhåndsdefinerte langsiktige målsettinger skal fortrinnsvis knyttes mot:

- Lønnsom organisk vekst
- Innovasjon og økte markedsandeler
- Bærekraft som vekstfaktor
- Strukturell vekst innenfor prioriterte kategorier og geografier
- Etablere kostnadseffektiv organisasjon og realisere synergier
- Utvikling av medarbeidere og samarbeidsforhold

Tildeling av opsjoner skal skje en gang pr. år med basis i aksjekurs dagen etter generalforsamling. Styret innstiller for tildeling til konsernledelsen, mens tildeling til øvrige godkjennes av konsernsjefen. Den samlede opsjonstildelingen for året kan utøves med 20 % etter ett år, nye 20 % etter to år, og de resterende 60 % etter tre år. For konsernledelsen kan imidlertid ikke noen opsjoner utøves før etter tre år. Siste utøvelse kan senest skje fem år etter tildeling hvor etter opsjonene utløper. Innløsningskurs settes til markedskurs på tildelingstidspunktet med en øking på 3 % p.a. i opptjeningsperioden. Innløsningskursen justeres for utbytte. Ved eventuell fratredelse bortfaller alle opsjoner som ikke er utøvd.

Basert på en gjennomsnittsbetraktning der opsjonsverdi utgjør 30 % av deltagerens årslønn, vil behovet for aksjeopsjoner være ca. 5.000.000 opsjoner ved tildeling i 2021. I tillegg foreslås det å utøke dette antallet med ca. 10 % for å fange opp yngre talenter som nevnt ovenfor. Det foreslås følgelig at styret og konsernsjefen får en samlet ramme på 5.500.000 opsjoner og at generalforsamlingen godkjenner denne rammen. Antall opsjoner tilsvarer ca. 0,55 % av utestående aksjer.

Gevinst fra ett års tildelte opsjoner kan maksimalt utgjøre seks ganger verdien av tildelte opsjoner på tidspunktet for tildeling beregnet i henhold til Black-Scholes modellen. Får en deltager tildelt opsjoner med en beregnet opsjonsverdi tilsvarende 30 % av grunnlønn, vil gevinst i dette tilfellet maksimalt kunne utgjøre 180 % av grunnlønn.

Konsernledelsen må benytte 25 % av brutto gevinst ved opsjonsutøvelse til å kjøpe Orkla-aksjer og kjøpte aksjer skal ilegges en bindingstid på tre år. For øvrige deltagere forventes det at en andel av brutto gevinst benyttes til å kjøpe Orkla-aksjer.

(iii) Andre kompensasjonselementer

Aksjer med rabatt til ansatte

Konsernet har i flere år gjennomført en ordning hvor de ansatte får anledning til å kjøpe et begrenset antall aksjer med en rabatt i forhold til børskurs. For 2019 ble det tilbudt tre ulike kjøpsalternativer: 28.000, 15.000 og 8.000 NOK (beløp etter rabatt). Rabatten var i 2019 25 % i forhold til børskurs. Bindingstiden for kjøpte aksjer er to år. Kostnadene for aksjespareordningen i 2019 var ca. 18 mill. kroner.

Styret anbefaler overfor generalforsamlingen å videreføre aksjeordningen for 2020, men at kjøpsalternativene justeres til 30 000, 15 000 og 10 000 NOK (beløp før rabatt). Rabatten opprettholdes på 25 %, men bindingstiden økes fra 2 til 3 år.

Aksjebaserte insentivordninger

Ⓟ REGNSKAPSPRINSIPPER

Salg av aksjer til ansatte til under markedsverdi regnskapsføres ved at differansen mellom markedsverdi på aksjene og kjøpspris blir lønnskostnad.

Orkla har en LTI-ordning som er kontantbasert og samtidig koblet til utviklingen i aksjekursen (se egen beskrivelse i denne noten). Regnskapsføringen vil gjenspeile opptjenings-tiden og kostnadsføring starter etter gjennomført tildeling.

NOTE 12 PENSJONER

Konsernet har både innskudds- og ytelsesbaserte pensjonsplaner. I en innskuddsbasert ordning har selskapet kun ansvar for å betale løpende innskudd til den ansattes pensjonsordning, mens den ansatte selv har risikoen for fremtidig verdiutvikling på egne pensjonsmidler. I en ytelsesbasert ordning vil selskapet ha fullt ansvar og risiko knyttet til å betale en fremtidig pensjon til den ansatte, målt i forhold til sluttlønn. Majoriteten av Orklas pensjonsplaner er innskuddsplaner.

P REGNSKAPSPRINSIPPER

I en **innskuddsbasert pensjonsplan** har foretaket ansvaret for å yte et avtalt tilskudd til den ansattes pensjonsbeholdning. Den fremtidige pensjonen er avhengig av bidragenes størrelse og avkastningen på pensjonssparingen. Når innskuddene er betalt gjenstår ingen ytterligere betalingsforpliktelser knyttet til innskuddspensjonen, og det foreligger ingen forpliktelse å balanseføre. Pensjonskostnaden for innskuddsplaner vil være lik periodens innskudd til de ansattes pensjonssparing.

I en **ytelsesbasert pensjonsplan** har foretaket gitt de ansatte et løfte om et fremtidig pensjonsnivå, normalt angitt i prosent av sluttlønn ved pensjonstidspunktet. Foretaket har ansvaret for størrelsen på den fremtidige pensjonsytelsen, og den økonomiske verdien av denne forpliktelsen må resultat- og balanseføres.

Den påløpte forpliktelsen beregnes etter en lineær opptjeningsmodell, og måles som nåverdien av de estimerte fremtidige pensjonsutbetalinger som er opptjent på balansedagen. Den balanseførte nettoforpliktelsen utgjør summen av påløpt pensjonsforpliktelse minus virkelig verdi av eventuelle tilknyttede pensjonsmidler.

Endringer i forpliktelsen for ytelsesplaner som skyldes endringer i pensjonsplaner, resultatføres i sin helhet for de endringene som gir en eventuell umiddelbar fripoliserett. Estimatavik føres mot egenkapitalen gjennom totalresultatet i perioden de oppstår. Diskonteringseffekten av pensjonsforpliktelsen og forventet avkastning på pensjonsmidler presenteres netto under «Andre finanskostnader» i resultatregnskapet.

Innskuddsplaner

De fleste ansatte i Orklakonsernet er tilknyttet pensjonsordninger definert som innskuddsplaner. Innskuddsplaner omfatter også pensjonsordninger som er felles for flere selskaper, og der pensjonspremien fastsettes uavhengig av demografisk profil i det enkelte selskap (flerforetaksplan).

Orkla har innskuddssatser for selskapene i Norge som er tilpasset de forskriftssatte rammene for innskuddssatser for private tjenstepensjonsordninger. Se note 5 i regnskapet for Orkla ASA.

Ytelsesplaner

Konsernet har noen pensjonsordninger klassifisert som fondsbaserte ytelsesplaner og noen ytelsesplaner som dekkes over selskapenes drift. Konsernets ytelsesplaner finnes i stor grad i Sverige og Norge. Disse landene står for henholdsvis ca. 65 % og 33 % av konsernets netto bokførte pensjonsforpliktelser.

Sverige

Pensjonsplanene i Sverige er «nettoordninger», som ikke knytter konsernets forpliktelser til endringer i den svenske sosialtrygden. Ordningene er i hovedsak bestemt av tariffavtaler. De blir ikke fondert, men avsatt i selskapenes balanse. For sikring av opptjente pensjonsrettigheter har selskapene tegnet en kredittforsikring i forsikringselskapet PRI Pensionsgaranti, som registrerer og beregner selskapenes pensjonsforpliktelser. Det er tariffestet at alle som er født i 1979 eller senere, skal omfattes av en innskuddsordning, slik at omfanget av de ytelsesbaserte pensjonsplanene etter hvert reduseres.

Det finnes også noen pensjonsordninger, i hovedsak knyttet til ledende ansatte, finansiert gjennom kapitalforsikringer. Disse rapporteres brutto i regnskapet.

Det er hensyntatt lønnskatt på pensjonsforpliktelsene i Sverige.

Norge

Netto pensjonsforpliktelser i Norge består i hovedsak av usikrede pensjonsordninger for tidligere nøkkelpersoner, førtidspensjonsordninger for konsernledelsen samt bokførte forpliktelser knyttet til innskuddsbasert ordning for ansatte med lønn over 12G.

Pensjonsordningen for ansatte i Norge med lønn over 12G har karakter av en innskuddsbasert ordning, men blir i samsvar med IFRS behandlet som en ytelsesordning. Pr. 31.12. rapporteres de faktiske innskudd og renter som påløper i ordningen.

AFP-ordningen er en flerforetaks ytelsesbasert pensjonsordning, men føres som en innskuddsordning i tråd med retningslinjer fra Finansdepartementet. Foretak som deltar i AFP-ordningen, er solidarisk ansvarlig for to tredeler av pensjonen som skal utbetales. Majoriteten av Orklas selskaper i Norge er tilknyttet AFP-ordningen. Premien for AFP har i 2019 vært 2,5 % av samlede lønnsutbetalinger mellom 1 og 7,1 ganger gjennomsnittlig grunnbeløp.

Forutsetninger ytelsesplaner

Diskonteringsrenten i Norge blir fastsatt med utgangspunkt i obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Norsk Regnskapsstiftelse legger til grunn at OMF-markedet representerer et tilstrekkelig dypt marked til å kunne brukes ved beregning av diskonteringsrenten. Orkla har valgt diskonteringsrente ut fra gjennomsnittlig løpetid på pensjonene i hvert selskap og i hver pensjonsordning. Der løpetiden er lenger enn 15 år, er OMF-rentekurven ekstrapolert med utgangspunkt i swaprenten.

Diskonteringsrenten er tilpasset rentenivået i de enkelte land. I Norge varierer diskonteringsrenten mellom 2,2 % og 2,3 %, avhengig av løpetid på den enkelte pensjonsplan.

Diskonteringsrenten i Sverige tar utgangspunkt i svenske bostadsobligasjoner og er redusert til 1,30 % for 2019, mot 2,30 % i 2018. I tråd med det lavere rentenivået er også anslaget for forventet inflasjon redusert noe, fra 1,8 % til 1,7 % og forventet lønnsvekst redusert fra 2,5 % til 2,4 %. Endringene vil samlet gi høyere forpliktelser med effekt over totalresultatet.

Parametere som lønns- og G-vekst samt inflasjon er fastsatt i tråd med anbefalinger i de enkelte land.

Dødelighetsestimat er basert på mest mulig oppdaterte dødelighetstabeller for de ulike landene. For Norge er det K2013 som tillempes, og i Sverige DUS14. Estimatavikene føres i totalresultatet og er i hovedsak knyttet til endringer i de økonomiske forutsetningene.

Pensjonsmidler

Pensjonsavtaler med pensjonsmidler finnes nå i det alt vesentlige i Storbritannia. Pensjonsmidlene er i hovedsak investert i obligasjoner og aksjer. Estimert avkastning vil variere basert på sammensetningen av de ulike aktivaklassene. Sammensetning av pensjonsmidler fremkommer i egen tabell i denne noten. Forventede innbetalinger av pensjonsmidler i 2020 er 3,2 mill. kroner.

E ESTIMATUSIKKERHET

Ytelsespensjoner beregnes ut fra et sett valgte økonomiske og actuarielle forutsetninger. Endringer i parametere som diskonteringsrente, fremtidig lønnsregulering etc. vil kunne gi til dels store utslag i beregnet pensjonsforpliktelse. På samme måte vil endringer i valgte forutsetninger for avkastning på pensjonsmidler kunne påvirke pensjonsmidlenes størrelse. En rimelig forventet endring i sentrale forutsetninger vil ikke være vesentlig for konsernet. Endringene i disse parametere vil i hovedsak bli rapportert i totalresultatet. Orkla har fastsatt parametere i tråd med anbefalinger i de enkelte land.

	Norge		Sverige	
	2019	2018	2019	2018
Diskonteringsrente	2,2–2,3 %	2,0–2,5 %	1,30 %	2,30 %
Fremtidig lønnsregulering	2,25 %	2,25 %	2,40 %	2,50 %
G-regulering ¹	2,25 %	2,25 %	2,40 %	2,50 %
Pensjonsregulering	0 %	0 %	1,70 %	1,80 %
Frivillig avgang/turnover	0–5 %	0–5 %	3,00 %	3,00 %
Forventet gjennomsnittlig gjenværende opptjeningsstid (år)	5,9	6,8	12,6	13,3

¹1G er pr. 31.12.2019 NOK 99.858.

Sammensetning av netto pensjonskostnader

Beløp i mill. NOK	2019	2018
Innskuddsplaner	(398)	(370)
Nåverdi av pensjonsopptjening (inkl. arbeidsgiveravgift)	(69)	(57)
Oppgjør pensjonsplaner	(10) ¹	-
Pensjonskostnader ført som lønnskostnader	(477)	(427)
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	(99)	(31) ²
Forventet avkastning på pensjonsmidler	13	14
Pensjonskostnader ført som finanskostnader	(86)	(17)
Netto pensjonskostnader	(563)	(444)

¹Gjelder i hovedsak omdanning av pensjonsordning i LG Harris og er presentert som «Andre kostnader».

²Lave rentekostnader i 2018 skyldes dels negativ avkastning på ordning for ansatte med lønn over 12G.

Sammensetning av netto pensjonsforpliktelser pr. 31.12.

Beløp i mill. NOK	2019	2018
Brutto pensjonsforpliktelser fondsbaserte ordninger	(437)	(436)
Pensjonsmidler (virkelig verdi)	437	436
Faktisk netto pensjonsforpliktelse	-	-
Pensjonsforpliktelser som dekkes over drift	(2 326)	(1 989)
Balanseførte netto pensjonsforpliktelser	(2 326)	(1 989)
Balanseførte pensjonsforpliktelser	(2 358)	(2 019)
Balanseførte pensjonsmidler	32	30

Endring i brutto pensjonsforpliktelser i løpet av året

Beløp i mill. NOK	2019	2018
Brutto pensjonsforpliktelser 1.1.	(2 425)	(2 412)
Nåverdi av pensjonsopptjening (inkl. arbeidsgiveravgift)	(69)	(57)
Rentekostnad av forpliktelsene	(99)	(31)
Estimatavvik ført mot totalresultatet	(319)	(73)
Oppkjøp/salg av virksomhet	(4)	-
Avkortning/oppgjør pensjonsplaner ¹	(7)	3
Utbetalinger i løpet av året	146	113
Valutaeffekt	14	32
Brutto pensjonsforpliktelser 31.12.	(2 763)	(2 425)

¹Gjelder i hovedsak kostnader knyttet til omdanning av pensjonsordningen i LG Harris.

Endring i pensjonsmidler i løpet av året

Beløp i mill. NOK	2019	2018
Pensjonsmidler (virkelig verdi) 1.1.	436	456
Forventet avkastning pensjonsmidler	13	14
Avkastningsavvik ført mot totalresultatet	50	(14)
Oppkjøp/salg virksomhet	-	-
Avkortning/oppgjør pensjonsordning ¹	(3)	-
Inn- og utbetaling i løpet av året	(46)	(23)
Valutaeffekt	19	-
Effekt av øvre grense pensjonsmidler (asset ceiling)	(32)	3
Pensjonsmidler (virkelig verdi) 31.12.	437	436

¹Gjelder i hovedsak kostnader knyttet til omdanning av pensjonsordningen i LG Harris.

Sammensetning av pensjonsmidler (virkelig verdi) pr. 31.12.

	2019	2018
Likvide midler og pengemarkedsplasseringer	4 %	56 %
Obligasjoner	85 %	9 %
Utlån	0 %	0 %
Aksjer	11 %	35 %
Fast eiendom	0 %	0 %
Sum pensjonsmidler	100 %	100 %

Oversikt over netto pensjonsforpliktelser og avvik de fire siste år

Beløp i mill. NOK	2019	2018	2017	2016
Brutto pensjonsforpliktelser	(2 763)	(2 425)	(2 412)	(2 534)
Pensjonsmidler	437	436	456	791
Netto pensjonsforpliktelser	(2 326)	(1 989)	(1 956)	(1 743)
Endring estimat- og planavvik i brutto pensjonsforpliktelser	(319)	(73)	(67)	(91)
Endring avkastningsavvik i pensjonsmidler	50	(14)	25	22

NOTE 13 ANDRE DRIFTSKOSTNADER

Orklakonsernet har valgt en artsinndelt resultatpresentasjon. Hovedsplitten i oppstillingsplanen for driftskostnader er mellom «Varekostnader», «Lønnskostnader», «Avskrivninger/amortiseringer» samt «Andre driftskostnader». De viktigste postene i «Andre driftskostnader» er splittet opp nedenfor.

Beløp i mill. NOK	2019	2018
Eksterne salgsfrakter	(1 008)	(901)
Energikostnader (produksjon og oppvarming)	(734)	(726)
Reklame	(1 629)	(1 516)
Reparasjons- og vedlikeholdskostnader	(502)	(507)
Konsulenter, rådgivere og andre innleide tjenester	(598)	(519)
Driftskostnader transportmidler	(156)	(143)
Leiekostnader/leasing ¹	(56)	(487)
Annet	(2 203)	(1 965)
Sum andre driftskostnader	(6 886)	(6 764)

¹Nedgang i leiekostnader knytter seg til implementering av IFRS 16.

Kostnader som inngår i posten «Annet» er blant annet kostnader knyttet til IT, forsikring, reiser, kurs og konferanser.

P REGNSKAPSPRINSIPPER

Andre driftskostnader regnskapsføres når de påløper og utgjør kostnadsarter som ikke klassifiseres på linjene for varekostnader, lønnskostnader eller av- og nedskrivninger.

B BÆREKRAFTSELEMENT

Orkla har et mål om 20 % reduksjon i energiforbruket for perioden 2014–2020 og 30 % reduksjon frem til 2025. For å spre beste praksis for energieffektivisering utarbeidet Orkla i 2015 et sentralt energiinitiativ som en del av programmet «Improved Resource and Energy Efficiency». Programmet har bidratt til at stadig flere effektiviseringsprosjekter gjennomføres innenfor alle forretningsområdene. Justert for oppkjøp av selskaper og økt omsetning, er energiforbruket redusert med 14 % siden 2014.

NOTE 14 ANDRE INNTEKTER OG KOSTNADER

«Andre inntekter» og «Andre kostnader» gjelder poster som bare i begrenset grad er utsagnskraftige for å forklare løpende inntjening. Hovedhensikten med disse linjene er å skille ut slike poster og gjøre driftsutviklingen og sammenlignbarheten på artslinjene presentert i EBIT (adj.) mer relevant for virksomheten.

Andre inntekter og kostnader

Beløp i mill. NOK	2019	2018
Andre inntekter		
Gevinst ved salg	346	54
Inntekt ved overgang fra felleskontrollert selskap til datterselskap	33	0
Sum andre inntekter	379	54
Andre kostnader		
M&A- og integrasjonskostnader	(130)	(129)
Sluttoppgjør i ansettelsesforhold og lignende	(80)	(114)
Nedskrivninger av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	(477)	(55)
Andre restruktureringskostnader og andre poster	(253)	(238)
Sum andre kostnader	(940)	(536)
Sum andre inntekter og kostnader	(561)	(482)
Herav:		
Nedskrivning varige driftsmidler	(21)	(50)
Nedskrivning immaterielle eiendeler	(456)	(5)
Nedskrivning varelager (Harris)	-	(34)

Fem største poster i andre inntekter og kostnader:

	2019	2018
Gevinst ved salg av Treschows gate 16	294	-
Oppkjøpskostnader (M&A)	(94)	(64)
House Care UK: Nedskrivning goodwill 2019 / Restrukturering 2018	(238)	(57)
Nedskrivning av varemerker	(181)	-
Restruktureringsprosjekt ved Orkla HK	(49)	-

Note 14 forts. →

P REGNSKAPSPRINSIPPER

«Andre inntekter» og «Andre kostnader» er presentert etter konsernets segmentfordelte resultat (EBIT adj.) og inneholder poster som M&A-kostnader (oppkjøpskostnader), restrukturerings- og integrasjonskostnader, eventuelle større gevinster og nedskrivninger på både materielle og immaterielle eiendeler, samt andre poster som kun i begrenset grad er utsagnskraftige til å forklare løpende lønnsomhet.

M&A-kostnader gjelder kostnader ved oppkjøp av selskaper som ikke kan balanseføres sammen med aksjene. Dette gjelder både gjennomførte og ikke gjennomførte oppkjøp. Periodisering av kostnader ved salg av selskap inngår også på denne linjen, inntil endelig salg blir gjennomført. Da vil salgskostnadene bli innregnet i gevinst-/tapsberegningen og presentert sammen med denne.

Andre inntekter

Orkla har i 2019 solgt eiendommen Treschows gate 16 til Oslo kommune. Eiendommen er regulert til skoleformål, og avtalen ble godkjent i Oslo bystyre 25. september 2019. Transaksjonen har medført en gevinst på 294 mill. kroner for Orkla. Det er i tillegg inntektsført gevinster både knyttet til salg av varemerket Glyngøre samt en tidligere industrieiendom i Kristiansund.

Orkla har kjøpt opp de resterende 50 % av aksjene i det felleskontrollerte selskapet Anza Verimex. Som følge av at Anza Verimex har gått fra å være et felleskontrollert selskap til et datterselskap, er alle selskapets eiendeler ført opp til virkelig verdi. Dette har medført en inntektsføring på 33 mill. kroner, se note 5 og 6.

Nedskrivninger

Utviklingen i UK-virksomheten i House Care har vært svak siden oppkjøpet i september 2016. Det ble i 2018 igangsatt et prosjekt for å bringe lønnsomheten minst tilbake til det nivået Orkla kjøpte virksomheten på. Markedssituasjonen er imidlertid fortsatt svært utfordrende, og det ble i 3. kvartal 2019 vurdert å være for stor risiko knyttet til den resultatutviklingen som kreves i selskapet for å kunne forsvare de bokførte verdiene. Orkla skrev av den grunn ned goodwillen på 238 mill. kroner knyttet til virksomheten. Målsetningen for restruktureringsprosjektet ligger fortsatt fast.

Det ble i 3. kvartal 2019 også foretatt nedskrivninger av varemerker med totalt 181 mill. kroner. Nedskrivningene er primært innenfor Orkla Health, og de største nedskrivningene gjelder

Gerimax og Colon C. Disse varemerkene har ikke hatt tilfredsstillende utvikling de siste årene. I tillegg ble det svenske kjøttfarse varemerket Krögarklass i Orkla Foods skrevet ned.

Det er nedskrevet produksjonsmidler på 21 mill. kroner i Orkla Confectionery & Snacks. Dette er knyttet til en planlagt fabrikkflytting. Det er i tillegg foretatt en nedskrivning i forbindelse med et felles ERP-prosjekt som pågår innenfor Orkla Food Ingredients.

Øvrige poster

Det er startet et prosjekt for å sikre at konsernet er organisert best mulig for å øke den organiske veksten og redusere kompleksitet ved å styrke forretningsområdene og spisse konsernets støttefunksjoner. Dette skal gi store kostnadsbesparelser ved Orklas hovedkontor. Det er i 2019 kostnadsført totalt 49 mill. kroner knyttet til dette prosjektet.

Det pågår flere restrukturerings- og samordningsprosjekter. De største prosjektene i 2019 er sammenslåing av storhusholdning og dagligvare innenfor Orkla Foods Norge, sammenslåing av Hamé og Vitana, samordningsprosjekter innenfor Orkla Food Ingredients samt forprosjekter knyttet til bygging av pizzafabrikk på Stranda og sjokolade- og kjeksfabrikk i Latvia. Det er i tillegg igangsatt et restruktureringsprogram innenfor Orkla Care.

Orkla har i Norge hatt en pågående sak med landbruksmyndighetene vedrørende historisk klassifisering av varer på tilskuddsordningene prisnedskrivning og eksportrestitusjon. Saken har vært til klagebehandling i Landbruksdepartementet. Det er fattet vedtak som delvis tok Orklas klage til følge. Saken har medført en kostnadsføring på 12 mill. kroner.

Det er påløpt transaksjonskostnader knyttet til kjøp av selskaper hvor Kotipizza er det største oppkjøpet i 2019, se note 5. Orkla har i tillegg solgt det russiske nøtteselskapet Chaka og det er kostnadsført akkumulerte negative omregningsdifferanser og transaksjonskostnader knyttet til salget av selskapet.

B BÆREKRAFTSELEMENT

Som et ledd i arbeidet med å utvikle en langsiktig konkurransedyktig produksjonsstruktur, har Orkla i 2019 lagt ned to fabrikker i Finland og Danmark, og flyttet produksjonen til andre virksomheter. Selskapene Vitana og Hamé er slått sammen til det nye selskapet Orkla Foods Česko a Slovensko, og enkelte mindre virksomheter er også slått sammen. Hensikten er å styrke konsernets langsiktige konkurransevne gjennom bedre kapasitetsutnyttelse, mer effektiv drift og økt effekt av investeringer i produksjonsutstyr. Ansatte som har mistet arbeidet har fått støtte til å søke nytt arbeid eller ta videreutdanning.

NOTE 15 RENTER OG ANDRE FINANSPOSTER

Finansinntekter og finanskostnader består i hovedsak av renteinntekter og rentekostnader knyttet til konsernets totale finansiering. Videre inngår andre finansposter som ikke kan knyttes til operasjonelle forhold.

REGNSKAPSPRINSIPPER

Renteinntekter og rentekostnader på lån og fordringer er beregnet etter effektiv rentemetode. Renter knyttet til leieavtaler rapporteres som rentekostnader, mens beredskapsprovisjon og kostnader ved låneopptak rapporteres som «Øvrige finanskostnader». Finanselementet i pensjonskostnadene inngår i «Andre finanskostnader», og er beskrevet i note 12. Lånekostnader for eiendom under oppføring balanseføres sammen med driftsmiddelet. Valutagevinst eller tap som oppstår fra operasjonelle eiendeler og gjeld, samt sikring av slike, rapporteres under driftsinntekter eller driftskostnader. Annen valutagevinst eller tap rapporteres netto i finansinntekter og finanskostnader. Valutagevinst eller tap knyttet til nettoinvestering i utenlandsk virksomhet er omtalt i note 31.

Renteinntekter og rentekostnader

Beløp i mill. NOK	2019	2018
Renteinntekter	18	24
Rentekostnader	(151)	(158)
Balanseførte rentekostnader	2	5
Virkelig verdijustering rentederivater	(26)	(30)
Rentekostnader ekskl. leieavtaler	(175)	(183)
Rentekostnader, leieavtaler (se note 21)	(35)	-
Sum rentekostnader	(210)	(183)
Renter, netto	(192)	(159)

Finansinntekter og finanskostnader

Beløp i mill. NOK	2019	2018
Gevinster, tap og nedskrivninger aksjer og finansielle eiendeler	(9)	-
Mottatte utbytter	21	3
Netto valutagevinst	2	-
Øvrige finansinntekter	1	4
Sum andre finansinntekter	15	7
Netto valutatap	-	(3)
Renter pensjoner inklusiv sikring ¹	(54)	(17)
Øvrige finanskostnader	(24)	(29)
Sum andre finanskostnader	(78)	(49)
Sum andre finansposter	(63)	(42)

Avstemming mot kontantstrøm

Renter, netto	(192)	(159)
Andre finansposter, netto	(63)	(42)
Sum renter og andre finansposter (A)	(255)	(201)

Poster som vises på andre linjer i kontantstrømmen:

Gevinster, tap og nedskrivninger aksjer og finansielle eiendeler	9	-
Mottatte utbytter	(21)	(3)
Sum poster som vises på andre linjer i kontantstrømmen (B)	(12)	(3)

Poster uten kontantstrømeffekt:

Endring i avsatte renter o.l.	-	18
Renter pensjoner eksklusiv sikring	86	17
Virkelig verdijustering ført som renteinntekter/rentekostnader	13	15
Virkelig verdijustering ført som finansinntekter/finanskostnader	(6)	9
Sum poster uten kontantstrømeffekt, se kontantstrømoppstilling (C)	93	59
Betalte finansposter kontantstrøm, se note 38 (A+B+C)	(174)	(145)

¹Inkluderer sikring av pensjonsordning for ansatte med lønn over 12G.

NOTE 16 SKATTER

Skatter viser myndighetenes beskatning av overskudd i konsernets ulike selskaper og land. Skatter omfatter også kildeskatt, grunnrenteskatt og skatt på utdelinger. Merverdiavgift, arbeidsgiveravgift, eiendomsskatt, særavgifter, toll og lignende indirekte skatter er ikke en del av «Skatter». Skattekostnaden beregnes på grunnlag av regnskapsmessig resultat og splittes i periodeskatt og endring i forpliktelse ved utsatt skatt. Forpliktelser ved utsatt skatt oppstår når regnskaps- og skattemessig periodisering er forskjellig (midlertidige forskjeller).

P REGNSKAPSPRINSIPPER

Forpliktelser og eiendeler ved betalbar skatt vurderes til det beløpet som forventes betalt til eller mottatt fra skattemyndighetene. Skattesatser og skatteregler som benyttes, er de som er vedtatt eller i hovedsak vedtatt innen slutten av rapporteringsperioden i de landene hvor konsernet opererer og genererer skattepliktige inntekter.

Forpliktelse og eiendel ved utsatt skatt er beregnet for alle midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige verdier i konsernregnskapet og deres skattemessige verdier på eiendels- og gjeldsposter samt på skattemessige underskudd. For beregning av eiendeler og forpliktelser ved utsatt skatt benyttes de nominelle skattesatser som forventes å gjelde når eiendelen realiseres eller forpliktelsen gjøres opp.

Eiendel ved utsatt skatt på skattemessige underskudd og andre skattereduserende midlertidige forskjeller er innregnet i den grad det er sannsynlig at disse kan anvendes mot fremtidige skattepliktige inntekter.

Forpliktelse ved utsatt skatt knyttet til sjablongskatt, kildeskatt og annen skatt på utbytte er ført opp på tilbakeholdte overskudd i tilknyttede selskaper samt utenlandske datterselskaper når det forventes at det vil bli betalt utbytte i overskuelig fremtid.

Forpliktelse ved utsatt skatt på midlertidige forskjeller knyttet til investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper er ført opp når det er sannsynlig at forskjellen kommer til å bli reversert i overskuelig fremtid. Forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt som oppstår ved førstegangsinnregning av goodwill føres ikke opp.

Forpliktelse og eiendel ved utsatt skatt utlignes kun når det følger av de lokale skattereglene, og konsernet har til hensikt å benytte seg av mulighetene til å konsolidere skatteposisjonene ved hjelp av konsernbidrag eller annen skattekonsolidering.

Skattekostnad

Beløp i mill. NOK	2019	2018
Resultat før skattekostnad	4 931	4 358
Periodeskatt	(976)	(996)
Endring forpliktelser ved utsatt skatt	(57)	(8)
Sum skattekostnad	(1 033)	(1 004)
Skatt i % av «Resultat før skattekostnad»	20,9 %	23,0 %
Skatt i % av «Resultat før skattekostnad» korrigert for tilknyttede selskaper	24,2 %	24,5 %

Orklas effektive skattekostnad korrigert for tilknyttede selskaper er redusert med 0,3 %-poeng, fra 24,5 % i 2018 til 24,2 % i 2019. Den tilsynelatende reduserte skattesatsen i 2019 utgjør imidlertid en reell økning i skattesats når reverseringen av en utsatt skatteforpliktelse i Baltikum trekkes ut. Økningen i skattesats skyldes hovedsakelig høye, ikke fradragsberettigede kostnader i 2019 sammenlignet med 2018, hvorav nedskrivningen av goodwill i Harris utgjør en betydelig del.

Avstemming av konsernets skatteprosent

Tabellen gir en avstemming av rapportert skattekostnad mot skattekostnad basert på norsk skattesats 22 % (23 % i 2018). De vesentligste komponentene i skattekostnaden er spesifisert.

Beløp i mill. NOK	2019	2018
Norsk skatteprosent av resultat før skattkostnad	(1 085)	(1 002)
Tilknyttede og felleskontrollerte selskaper	145	61
Utsatt skatt tilbakeholdte overskudd i tilknyttede selskaper	(5)	4
Virksomhet med annen skattesats enn i Norge	46	49
Skattelovsendringer	5	10
Nedskrivning aksjer, gevinster/tap og utbytter innenfor fritaksmetoden	(1)	0
Ikke fradragsberettigede kostnader / skattefrie inntekter	(24)	(16)
Ikke fradragsberettigede transaksjonskostnader	(14)	(11)
Innregning av tidligere års ikke innregnede eiendeler	15	14
Ikke innregnede eiendeler ved utsatt skatt	(24)	(26)
Korreksjon tidligere års skatter	6	25
Nedskrivning av konserngoodwill (Harris)	(45)	-
Reversering utsatt skatt på utbytte fra Baltikum	74	-
Andre betalbare skatter (grunnrente- og kildeskatt)	(126)	(112)
Konsernets skattekostnad	(1 033)	(1 004)

Note 16 forts. ➔

Orkla har betydelige skattegrunnlag i Norge, Sverige og Danmark. Ordinær selskapsskatt for selskaper hjemmehørende i Norge og Sverige ble redusert fra henholdsvis 23 % og 22 % i 2018 til 22 % og 21,4 % med effekt fra 2019. Danmark har ordinær skattesats på 22 %.

Orklas virksomheter i land med andre skattesatser enn 22 %, bidrar netto til at skattekostnaden blir redusert. I 2019 er effekten av dette en reduksjon på 46 mill. kroner av skattekostnaden, hvorav de baltiske, finske og svenske datterselskapene utgjør henholdsvis 20 mill. kroner, 10 mill. kroner og 7 mill. kroner.

Resultater fra tilknyttede selskaper er innregnet etter skatt og påvirker i utgangspunktet ikke konsernets skattekostnad. Det er imidlertid avsatt for sjablongskatt på tilbakeholdte overskudd i tilknyttede selskaper, til sammen 28 mill. kroner, hvorav 5 mill. kroner er resultatført i 2019.

Endring i ikke innregnede eiendeler ved utsatt skatt på tilsammen 24 mill. kroner gjelder skattemessige underskudd i Polen, Spania og Frankrike. Innregning av tidligere års ikke innregnede eiendeler ved utsatt skatt på 15 mill. kroner gjelder hovedsakelig Orkla Food Ingredients-selskaper i Danmark, Romania, Tsjekia og Finland, samt et svensk selskap i investeringsområdet og et Confectionery & Snacks-selskap i Litauen.

Konsernet har aktivitet i kraftbransjen som er underlagt særbeskatning i Norge. Grunnrenteskatten utgjør i 2019 2,4 %-poeng av den effektive skattesatsen korrigert for tilknyttede selskaper på 24,2 %.

Basert på en vurdering av konsernets samlede skatteeksponering er det innregnet avsetninger i tråd med forventet risiko i forpliktelser ved utsatt skatt i balansen.

B BÆREKRAFTSELEMENT

Gjennom tilstedeværelse i mange land bidrar Orkla til samfunnet ved betaling av ulike skatter og avgifter, herunder selskapsskatt. Orklas konsernstrategi for skatt beskriver viktige skatteprinsipper som alle selskapene i konsernet skal følge. Disse er basert på ønsket om åpenhet, etterlevelse av regelverk og god risikostyring. Orklas selskaper skal betale skatt i samsvar med lover og regler i de landene hvor de har virksomhet.

Nedenfor listes periodeskatt (betalbar selskapsskatt) i resultatregnskapet for Orklas hovedområder:

Beløp i mill. NOK	2019	2018
Norge	361	488
Sverige	219	233
Danmark	124	83
Finland og Island	98	61
Resten av verden	174	131
Resultatført periodeskatt	976	996

Forpliktelser ved utsatt skatt

Forpliktelser ved utsatt skatt representerer fremtidige betalbare skattemessige forpliktelser for konsernet. Tabellen nedenfor lister opp eiendeler og forpliktelser ved utsatt skatt knyttet til midlertidige forskjeller mellom skattemessig og regnskapsmessig verdi.

Utsatt skatt på midlertidige forskjeller

Beløp i mill. NOK	2019	2018
Sikringsreserve i egenkapitalen	(31)	(48)
Immaterielle eiendeler	1 119	1 135
Varige driftsmidler	328	311
Netto pensjonsforpliktelser	(325)	(257)
Gevinst og tapskonto o.l.	365	311
Leieavtaler	(43)	-
Øvrige langsiktige poster	218	277
Sum langsiktige poster	1 631	1 729
Avsetninger	(52)	(70)
Andre kortsiktige poster	49	(75)
Sum kortsiktige poster	(3)	(145)
Underskudd til fremføring	(139)	(138)
Netto forpliktelser ved utsatt skatt	1 489	1 446
Utsatt skattefordel kraftverksskatt ¹	(21)	(21)
Ikke balanseførte eiendeler ved utsatt skatt	124	108
Netto forpliktelser ved utsatt skatt	1 592	1 533
Endring forpliktelser ved utsatt skatt	(59)	31
Netto utsatt skattefordel ved implementering IFRS 16 leieavtaler	(37)	-
Netto forpliktelser ved utsatt skatt videreført virksomhet	(96)	31
Endring utsatt skatt sikringsreserven ført mot totalresultatet	17	20
Endring utsatt skatt estimatavvik pensjoner mot totalresultatet	(64)	(26)
Kjøp/salg av selskaper, omklassifiseringer mv.	86	(18)
Sikring av nettoinvestering i utenlandsk virksomhet	0	(15)
Endringer forpliktelser ved utsatt skatt i resultatregnskapet	(57)	(8)

¹Forpliktelser ved utsatt skatt og eiendel ved utsatt skatt knyttet til kraftverksskatt er ført brutto pr. kraftverk.

Netto forpliktelser ved utsatt skatt presentert i balansen

Beløp i mill. NOK	2019	2018
Forpliktelser ved utsatt skatt	1 619	1 566
Eiendeler ved utsatt skatt	27	33
Netto forpliktelser ved utsatt skatt	1 592	1 533

Utløpstidspunkt for fremførbare skattemessige underskudd

Skattemessige underskudd til fremføring på 625 mill. kroner utgjør en fordel ved utsatt skatt på 139 mill. kroner, hvorav kun 34 mill. kroner er innregnet. Fremførte skattemessige underskudd som ikke er innregnet, beløper seg til 480 mill. kroner. Av disse er 278 mill. kroner uten forfallstidspunkt, 69 mill. kroner forfaller fra 2026 og fremover, 79 mill. kroner forfaller i perioden 2023–2025, og 54 mill. kroner forfaller i perioden 2020–2022.

Beløp i mill. NOK	2019	2018
2019	-	38
2020	26	39
2021	25	26
2022	9	12
2023	72	57
2024	13	7
2025	0	0
2026 eller senere	68	34
Uten utløpstidspunkt	412	430
Sum skattemessige fremførbare underskudd	625	643

Eiendel ved utsatt skatt er bare balanseført i den grad det er sannsynlig at det vil oppstå fremtidig skattepliktig overskudd som er stort nok til å utnytte skattefordelen, enten ved at enheten har vist overskudd nylig, eller ved at det er identifisert eiendeler med merverdier. I den utstrekning man ikke kan sannsynliggjøre tilstrekkelige overskudd i fremtiden til å absorbere de skatte-reducerende midlertidige forskjellene, er eiendel ved utsatt skatt ikke innregnet. Virksomhetene Orkla Care, Hamé og Harris har skattereduserende midlertidige forskjeller i Spania, Polen, Øst-Europa og Storbritannia som ikke er innregnet.

Både det norske, svenske og finske skattekonsernet har benyttet alle tilgjengelige skattemessige underskudd til fremføring og er i betalbar skatteposisjon i 2019.

Det er tilbakeført netto 74 mill. kroner i utsatt skatteforpliktelse på tilbakeholdt overskudd i Estland og Latvia knyttet til investering i kjeksfabrikk i Latvia.

Skattereduserende midlertidige forskjeller med tilhørende eiendel ved utsatt skatt

Beløp i mill. NOK	Skatte- reduserende midlertidige forskjeller	Balanseført eiendel utsatt skatt	Ikke balanseført eiendel utsatt skatt	Sum eiendel utsatt skatt
Skattemessige underskudd til fremføring				
Spania	185	3	43	46
Storbritannia	87	7	8	15
Polen	66	0	13	13
Sveits	57	0	14	14
Finland	41	4	4	8
Sverige	38	8	0	8
Øst-Europa	31	1	5	6
Nederland	30	0	7	7
Danmark	29	3	3	6
Andre	61	8	8	16
Sum	625	34	105	139
Andre skattereduserende forskjeller	1 594	331	19	350
Sum skattereduserende midlertidige forskjeller	2 219	365	124	489
Nettoføring av utsatt skatt	(1 571)	(338)	0	(338)
Netto skattereduserende midlertidige forskjeller	648	27	124	151

NOTE 17 RESULTAT PR. AKSJE

Resultat pr. aksje er én av flere indikatorer som kan benyttes i finansielle analyser for å vurdere utviklingen i et selskap. Nøkkeltallet viser hvor mye periodens årsresultat etter minoriteter utgjør pr. aksje. Resultat pr. aksje (adj.) viser årsresultat etter minoriteter pr. aksje korrigert for «Andre inntekter» og «Andre kostnader» etter estimert skatt.

REGNSKAPSPRINSIPPER

Resultat pr. aksje blir beregnet ved å dividere årsresultat etter minoriteter på gjennomsnittlig eksternt eide aksjer gjennom perioden.

Resultat pr. aksje (adj.) viser årsresultat etter minoriteter pr. aksje korrigert for «Andre inntekter» og «Andre kostnader» etter estimert skatt. Poster som inngår i andre inntekter og kostnader er omtalt i note 14. Dersom det oppstår andre poster av spesiell karakter under selskapets driftsresultat, vil disse også bli korrigert for.

Beløp i mill. NOK	2019	2018
Majoritetens andel av årsresultatet	3 838	3 272
<i>Korrigeringer i majoritetens andel av EPS (adj.):</i>		
Andre inntekter og kostnader etter skatt	508	384
Gevinst ved salg av felleskontrollert selskap, se note 6	(35)	0
Reversering av utsatt skatt på utbytte Estland/Latvia	(74)	0
Majoritetens andel av korrigert årsresultat	4 237	3 656
Vektet gjennomsnittlig eksternt eide aksjer	999 929 381	1 008 809 691
Resultat pr. aksje (NOK)	3,84	3,24
Resultat pr. aksje (adj.) (NOK)	4,24	3,62

Effektiv skatt knyttet til «Andre inntekter» og «Andre kostnader» i 2019 blir lavere enn konsernets skatteprosent på grunn av nedskrivning av goodwill uten skattemessig effekt samt høye ikke fradragsberettigede transaksjonskostnader. Effektiv skattesats knyttet til andre inntekter og kostnader for 2019 er 9,5 % (20 % i 2018).

Det er i 2019 også korrigert for gevinst på 35 mill. kroner knyttet til salg av Oslo Business Park. Gevinsten er rapportert på linjen «Resultat fra tilknyttede og felleskontrollerte selskaper», se note 6. Det er i tillegg korrigert for en reversering av netto utsatt skatteforpliktelse knyttet til planlagte utbytter fra Baltikum, se note 16. Det var ingen slike poster i 2018.

Det er ingen aksjeordninger i konsernet med utvanningseffekt.

NOTE 18 NEDSKRIVNINGSVURDERINGER

Verdien på langsiktige balanseførte eiendeler vil i stor grad være bygget på skjønn og estimater. Det er viktig at brukerne av regnskapet er kjent med de forutsetningene som gjelder for verdsettingen av disse eiendelene og hvordan konsernet vurderer fremtidig inntjening. Spesiell oppmerksomhet rettes mot eiendeler som i utgangspunktet ikke blir avskrevet eller amortisert. I Orklakonsernets regnskap vil dette i hovedsak gjelde goodwill og varemerker med ubestemt levetid.

Løpende overvåking av langsiktige eiendeler

Orklakonsernet har vesentlige langsiktige eiendeler i form av materielle (varige driftsmidler) og immaterielle eiendeler. Utvidet forklaring og utviklingen i disse eiendelene er presentert i note 19 og 20. I tillegg har konsernet andre langsiktige eiendeler, som i hovedsak gjelder investeringer i selskaper ført etter egenkapitalmetoden. Disse er behandlet i note 6 og inngår ikke i drøftelsen nedenfor.

De balanseførte eiendelene overvåkes løpende, og dersom det er indikatorer på at verdiene av eiendelene ikke lenger er gjenvinnbare, vil det straks bli foretatt verdifallstest for å sjekke om eiendelene fortsatt kan forsvare sine regnskapsførte verdier. Dersom nye estimater konkluderer med at verdiene ikke lenger er gjenvinnbare, foretas nedskrivning av eiendelene til gjenvinnbart beløp, det høyeste av netto salgsverdi og bruksverdi (neddiskontert kontantstrøm).

Gjennomføring av verdifallstester

Konsernet har i tråd med vedtatte prinsipper gjennomført verdifallstester for alle immaterielle eiendeler med ubestemt levetid og for all goodwill før avleggelse av 3. kvartal 2019. Som følge av disse testene har det blitt foretatt nedskrivninger av goodwill og varemerker i hovedsak innenfor Orkla Care og Orkla Consumer Investments.

Utviklingen i UK-virksomheten i House Care har vært svak siden oppkjøpet i september 2016. Det ble i 2018 igangsatt et prosjekt for å bringe lønnsomheten minst tilbake til det nivået Orkla kjøpte virksomheten på. Markedssituasjonen er imidlertid fortsatt svært utfordrende, og det er vurdert å være for stor risiko knyttet til den resultatutviklingen som kreves i selskapet, for å kunne forsvare de bokførte verdiene. Det ble av den grunn foretatt nedskrivning av goodwill knyttet til virksomheten på 238 mill. kroner i 3. kvartal 2019. Målsetningen for restruktureringsprosjektet ligger fortsatt fast. Det ble benyttet en diskonteringsrente på 7,3 % før skatt ved verdifallstestene og bokført verdi av virksomheten utgjør 312 mill. kroner.

Det ble i 3. kvartal 2019 også foretatt nedskrivninger av varemerker med totalt 181 mill. kroner. Nedskrivningene er primært innenfor Orkla Health, og de største nedskrivningene gjelder Gerimax (90 mill. kroner) og Colon C (45 mill. kroner). Disse varemerkene har ikke hatt tilfreds-

stillende utvikling de siste årene og gjenværende bokført verdi er 70 mill. kroner for Gerimax og 20 mill. kroner for Colon C. I tillegg ble det svenske kjøttfarse varemerket Krögarklass i Orkla Foods skrevet ned til null med 30 mill. kroner. Hele verdien av et varemerke innenfor Wound Care i Spania ble også skrevet ned med 16 mill. kroner.

Det er også gjennomført en oppdatert verdivurdering av kraftverkene i Sauda, og den foretatte vurderingen forsvare konsernets investering i Saudefaldene. Benyttet WACC reflekterer lavere risiko enn for øvrige konsernselskaper.

Det er ellers ikke identifisert mindreverdier knyttet til varige driftsmidler eller immaterielle eiendeler i konsernet.

P REGNSKAPSPRINSIPPER

Goodwill og immaterielle eiendeler med ubestemt levetid amortiseres ikke løpende. Disse eiendelene testes derfor minst årlig for verdifall. I Orkla gjøres dette i 3. kvartal. I tilfelle det foreligger særlige indikasjoner på verdifall, gjennomføres verdifallstester hyppigere. Kontantstrømmer knyttet til eiendelene identifiseres og neddiskonteres. Fremtidig kontantstrøm er basert på gitte forutsetninger (se egen tabell i denne noten) og enhetens vedtatte planer. Dersom neddiskontert verdi av fremtidige kontantstrømmer er lavere enn balanseført verdi av enhetens anvendte kapital, gjennomføres nedskrivning til gjenvinnbart beløp. Dersom neddiskontert verdi er høyere enn anvendt kapital, betyr dette at verdien av den immaterielle eiendelen eller goodwillen er gjenvinnbar. I de tilfellene neddiskontert verdi overstiger anvendt kapital med mindre enn 20 %, gjøres det en ytterligere sensitivitetsanalyse for å sikre beregningen. Anvendt kapital er definert gjennom presentasjonen av segmenter i note 7. I aktuelle tilfeller gjennomgås forutsetninger og estimater på nytt, og det måles i hvor stor grad investeringen er robust i forhold til disse. Alternativt vil eiendelens salgsverdi beregnes for å se om denne gir støtte til å opprettholde bokført verdi.

Varemerker med ubestemt levetid testes for verdifall ved at estimater på fremtidig salg av det aktuelle varemerket neddiskonteres og måles opp mot varemerkets bokførte verdi. Dette blir gjort ut fra en modell hvor varemerkets neddiskonterte verdi blir kalkulert med en prosent-sats som indikerer varemerkets styrke. Denne styrken ble forutsatt ved kjøpet og videreføres i utgangspunktet ved verdifallstesting.

Kontantstrømgenererende enheter

En kontantstrømgenererende enhet (KGE) er det laveste nivået en kan måle uavhengige kontantstrømmer fra. Det øverste nivået på en KGE vil være et rapportert segment. Ingen av de rapporterte segmentene pr. 31. desember 2019 utgjør en egen KGE.

Orkla Foods og Orkla Confectionery & Snacks har en KGE innenfor hvert land, og testes dermed pr. land. Orkla Care derimot består av fire merkevarevirksomheter som har virksomheter innenfor flere land. Både innenfor Orkla Foods og Orkla Care er det selskaper som har vært i konsernet i lang tid, og disse selskapene har av den grunn lave eller ingen balanseførte immaterielle eierdeler. Store oppkjøp som kjøpet av Rieber & Søn Norge i 2013 og Cederroth i 2015 er i hovedsak blitt fullintegret i eksterende virksomhet i Orkla og merverdier ved oppkjøpene forsvares dermed av de nye samlede enhetene.

Orkla Food Ingredients består av mange ulike enheter innenfor bakeri- og iskremingredienser, og disse utgjør i hovedsak egne KGE'er. Disse testes individuelt og utgjør til sammen 19 gjennomførte tester.

Orkla Consumer Investments består av Orkla House Care, Lilleborg, Pierre Robert, Kotipizza og Gorm's. Alle disse enhetene utgjør egne KGE'er med unntak av Orkla House Care. UK-virksomheten innenfor House Care er foreløpig en selvstendig enhet og testes på individuell basis. Virksomheten forventes på sikt å bli inkorporert i et samlet Orkla House Care. Det er i 2019 foretatt en nedskrivning av UK-virksomheten innenfor House Care (se forrige side).

Segmentene er beskrevet i note 7 og oversikt over bokført goodwill og varemerker knyttet til de største KGE'ene pr. forretningsområde er vist i egen oversikt i denne noten.

Varemerker

For varemerker vil ny organisering normalt ikke endre forutsetningene knyttet til måling av de ulike merkenes styrke. Varemerkene lever videre i den nye organisasjonen. Verdien av et varemerke vil være dynamisk, og nye produkter som lanseres under det gitte varemerket, vil være med på å opprettholde merkets verdi.

Forutsetninger

Merkevarevirksomheten er i utgangspunktet relativt stabil i forhold til svingninger i markedene. Beregninger av fremtidig kontantstrøm bygger på en rekke forutsetninger. Dette gjelder både forhold som forutsetninger om den økonomiske utviklingen og forhold som forutsetninger om antatt levetid på viktige varemerker. Kontantstrømostimatene er sensitive overfor endringer

i råvarepriser og derigjennom innkjøpspriser samt tilhørende evne til å opprettholde marginforutsetningene og markedsandeler. Fremtidig kontantstrøm er estimert med utgangspunkt i budsjett for kommende år og fire påfølgende prognoseår. Fra og med år seks er det beregnet en terminalverdi. De viktigste faktorene som er lagt til grunn ved verdifallstestene er oppsummert pr. segment i egen tabell i denne noten. KGE'ene opererer i forskjellige markeder, og tabellen er ment å gi en oversikt over de viktigste driverne.

Diskonteringsats

Diskonteringsatsen som benyttes, tar utgangspunkt i konsernets kapitalkostnad, som er beregnet til 7,5 % før skatt ut fra norsk skattesats (7,2 % i 2018), basert på et veid gjennomsnitt av avkastningskrav for egen- og fremmedkapital (WACC) for konsernet. Egenkapitalavkastningskravet estimeres ved bruk av kapitalverdimodellen (CAPM). Fremmedkapitalavkastningskravet estimeres ut fra langsiktig risikofri rente tillagt en kredittmargin utledet av Orklas marginale langsiktige lånerente. Eksterne informasjonskilder benyttes for beregning av egenkapital- og fremmedkapitalkostnad. Diskonteringsatsen justeres for landrisiko, inflasjonsnivå og operasjonell risiko, tilpasset den aktuelle verdiberegning.

Sensitivitet

De største varemerke- og goodwillpostene er knyttet til virksomheter i god utvikling. En sammenligning av bokført anvendt kapital i merkevarevirksomheten med en gjennomsnittsverdi av «Sum Of The Parts» (SOTP) basert på analytikernes verdivurdering av tilsvarende område, viser betydelige merverdier. Merverdier varierer fra område til område, men alle de fem merkevareområdene viser at SOTP er klart høyere enn tilsvarende bokførte verdier.

Størst usikkerhet knytter det seg til de selskapene som nylig er kjøpt. Her er planer og forutsatt vekst basert på utviklingen i relativt nye markeder for konsernet. Ut fra de forutsetninger og forventninger som er lagt inn både i oppkjøpscasene og videre planer, forsvarer imidlertid de fleste virksomhetene sine balanseførte verdier. Utviklingen i virksomhetene Health and Sport Nutrition Group (HSNG) og Pierre Robert Group Finland (PRG Finland) har vært svakere enn forutsatt siden selskapene ble kjøpt opp. Ut fra forventede kontantstrømmer forsvarer virksomhetene bokført verdi, men utviklingen fremover vil bli fulgt opp tett i forhold til forutsatt resultatoppnåelse.

Utover selskapene nevnt over vil selv en 2 %-endring i enten WACC eller i vekstraten i terminalleddet, alt annet like, ikke medføre verdifall på vesentlige varemerker og goodwillposter.

Goodwill- og varemerkepostene listes i tabeller på de neste sidene.

Sentrale forutsetninger for å beregne fremtidig utvikling

Beløp i mill. NOK	Orkla Foods (OF)					Orkla Confectionery & Snacks (OC&S)				
	Enheter	Goodwill		Varemerker		Enheter	Goodwill		Varemerker	
		2019	2018	2019	2018		2019	2018	2019	2018
Enheter i segmentet	OF Norge	3 345	3 345	1 260	1 260	OC&S Norge	534	534	205	205
	OF Sverige	1 490	1 500	64	87	OC&S Sverige	818	840	372	382
	OF Danmark	414	99	58	59	OC&S Danmark	583	589	402	405
	OF Finland og OF Baltics	159	161	45	45	OC&S Finland	584	589	721	727
	MTR Foods	302	305	112	114	OC&S Baltics	469	473	263	266
	OF Central Europe	597	596	491	489					
	OF Øvrige	211	211	-	-					
	Sum	6 518	6 217	2 030	2 054	Sum	2 988	3 025	1 963	1 985
			2019		2018			2019		2018
	Anvendt kapital pr. 31.12.		14 142		13 709	Anvendt kapital pr. 31.12.		6 803		6 752
	EBIT (adj.)		2 276		2 048	EBIT (adj.)		1 094		1 006
Forhold som påvirker diskonteringsrenten	Opererer hovedsakelig i de nordiske og baltiske markedene samt i Østerrike, Tsjekia, Slovakia, Russland, Ungarn og India; lav bransjerisiko; budsjetterer i lokal valuta.					Opererer hovedsakelig i de nordiske og baltiske markedene; lav bransjerisiko; budsjetterer i NOK, SEK, DKK, EUR.				
Råvareprisene er estimert ut fra markedsbildet på beregningstidspunktet	Sentrale råvarer: kjøtt og egg, grønnsaker, meieriprodukter, fisk, krydder og andre tilsetningsprodukter, frukt og bær, glass- og metallemballasje.					Sentrale råvarer: sukker, poteter, nøtter, kakao, mel, vegetabilsk olje, krydder, melkepulver og emballasje.				
Produksjonssted	Produksjonen skjer i Norden, Baltikum, Østerrike, Tsjekia, Slovakia, Russland og India.					Produksjonen skjer hovedsakelig i Norden og Baltikum.				
Bruttofortjeneste basert på historisk utvikling, justert for forventninger fremover	Bruttofortjenesten påvirkes av innovasjoner, produktivitet, kjedeforhandlinger og råvarepriser som i sum forventes å være stabile eller svakt stigende.					Bruttofortjenesten påvirkes av innovasjoner, produktivitet, kjedeforhandlinger og råvarepriser som i sum forventes å være stabile eller svakt stigende.				
Kundetilpasning og evne til å utvikle produkter i samarbeid med kunder	Orkla Foods følger løpende konsumenttrender og jobber kontinuerlig med å søke vekst og utvikling innenfor eksisterende og nye segmenter.					OC&S følger konsumenttrender – vekst forventes innenfor eksisterende segmenter.				
Konjunkturer og markedsutsikter	Det forutsettes normale markeder og omsetning – Orkla Foods er generelt lite konjunkturpåvirket.					Det forutsettes normale markeder og omsetning – OC&S er generelt lite konjunkturpåvirket.				
Terminalverdi	Vekstrate 0,5–5 %.					Vekstrate 0,5 %.				

Sentrale forutsetninger for å beregne fremtidig utvikling

Beløp i mill. NOK	Orkla Care					Orkla Food Ingredients (OFI)				
	Enheter	Goodwill		Varemerker		Enheter	Goodwill		Varemerker	
		2019	2018	2019	2018		2019	2018	2019	2018
Enheter i segmentet	Orkla Home & Personal Care	1 397	1 420	333	382	OFI Sales & Distribution	546	347	-	-
	Orkla Health	1 346	1 360	537	632	Odense gruppen	95	93	-	-
	Orkla Wound Care	130	134	80	98	Credin gruppen	211	199	-	-
	HSNG	275	274	92	95	Idun gruppen	737	614	-	-
						Dragsbæk gruppen	200	204	5	4
						Sonneveld gruppen	247	145	-	-
	Sum	3 148	3 188	1 042	1 207	Sum	2 036	1 602	5	4
			2019		2018			2019		2018
	Anvendt kapital pr. 31.12.		5 657		5 825	Anvendt kapital pr. 31.12.		5 528		4 373
	EBIT (adj.)		855		841	EBIT (adj.)		626		533
Forhold som påvirker diskonteringsrenten	Opererer hovedsakelig i de nordiske markedene samt Baltikum, Polen og Spania; lav bransjerisiko; budsjetterer i lokal valuta.					Opererer i flere land; moderat bransjerisiko; budsjetterer i lokal valuta.				
Råvareprisene er estimert ut fra markedsbildet på beregningstidspunktet	Viktige råvarer: råolje, fiskeolje, melkeprotein, vitaminer, plastemballasje, plastkomponenter, papp- og papirbasert emballasje og tensider.					Viktige råvarer: vegetabilsk olje, smør, melasse, sukker og mel.				
Produksjonssted	Egenproduksjon i hovedsak i Norden, Polen og Malaysia for den delen av Jordan som inngår i Orkla Home & Personal Care (OHPC). Orkla Health har egenproduksjon i Norge og Danmark. Sårpleieprodukter produseres i Spania. I tillegg kjøper også Orkla Health, OHPC og HSNG handelsvarer primært fra Europa.					Egenproduksjon hovedsakelig i Skandinavia. Utover dette produksjon i Nederland samt enkelte produksjonsenheter i Sentral- og Øst-Europa.				
Bruttofortjeneste basert på historisk utvikling, justert for forventninger fremover	Bruttofortjenesten påvirkes av innovasjoner, produktivitet, kjedeforhandlinger og råvarepriser som i sum forventes å være stabile eller svakt stigende.					Bruttofortjenesten påvirkes av selskapenes konkurransekraft i levering av produkter og tjenester. Evne til å utvikle gode «Cost in use»-produkter supporterer konkurransekraften. Endringer i råvarekostnad søkes dekket i kundemarkedet.				
Kundetilpasning og evne til å utvikle produkter i samarbeid med kunder	Orkla Care følger konsumenttrender – vekst forventes innenfor eksisterende segmenter.					OFI følger konsumenttrender og har godt samarbeid med sine kunder, som er produsenter og leverandører. Samarbeidet med disse vil forsterkes ytterligere.				
Konjunkturer og markedsutsikter	Det forutsettes normale markeder og omsetning – Orkla Care er generelt relativt lite konjunkturpåvirket.					Det forutsettes normale markeder og omsetning i de markeder som OFI opererer.				
Terminalverdi	Vekstrate 0,5–2 %.					Vekstrate 0,5 %.				

Sentrale forutsetninger for å beregne fremtidig utvikling

Beløp i mill. NOK	Orkla Consumer Investments				
	Enheter	Goodwill		Varemerker	
		2019	2018	2019	2018
Enheter i segmentet	Pierre Robert Group ¹	98	98	38	37
	Lilleborg	18	18	-	-
	Orkla House Care	501	472	154	151
	Kotipizza	1 172	-	421	-
	Gorm's	116	116	-	-
	Sum	1 905	704	613	188
			2019		2018
	Anvendt kapital pr. 31.12.		3 373		1 625
	EBIT (adj.)		297		246
Forhold som påvirker diskonteringsrenten	Opererer hovedsakelig i de nordiske markedene samt UK; lav bransjerisiko; budsjetterer i lokal valuta.				
Råvareprisene er estimert ut fra markedsbildet på beregningstidspunktet	Viktige råvarer: plastemballasje, plastkomponenter, papp- og papirbasert emballasje, ull og bomull, pizzabunner og pizzatopping.				
Produksjonssted	Egenproduksjon i hovedsak i Norden, UK og Kina for Orkla House Care. Pierre Robert Group kjøper sin produksjon i hovedsak fra Italia og Asia. Lilleborg kjøper handelsvarer primært fra Europa i tillegg til egenproduksjon i Norge. Kotipizza har egenproduksjon i Finland og kjøper ferdige bunner og råvarer (pizzatopping) samt emballasje. Gorm's har egenproduksjon i Danmark.				
Bruttofortjeneste basert på historisk utvikling, justert for forventninger fremover	Bruttofortjenesten påvirkes av innovasjoner, produktivitet, kjedeforhandlinger og råvarepriser som i sum forventes å være stabile eller svakt stigende. For restaurantvirksomheten drives bruttofortjenesten primært av salg ut fra restaurant, samt innovasjon og driftseffektivitet.				
Kundetilpasning og evne til å utvikle produkter i samarbeid med kunder	Orkla Consumer Investments følger konsumenttrender – vekst forventes innenfor eksisterende segmenter.				
Konjunkturer og markedsutsikter	Det forutsettes normale markeder og omsetning – Orkla Consumer Investments er generelt relativt lite konjunkturpåvirket.				
Terminalverdi	Vekstrate 0,5–2 %.				

¹Bokført goodwill og varemerker gjelder i hovedsak Pierre Roberg Group i Finland.

NOTE 19 IMMATERIELLE EIENDELER

Immaterielle eiendeler og goodwill er ikke-fysiske eiendeler som i all hovedsak er blitt balanseført i forbindelse med kjøp av virksomhet. Immaterielle eiendeler kategorisert som «Ikke amortiserbare», gjelder i hovedsak varemerker, har ubestemt levetid, og det er på balansedagen ikke mulig å estimere når eiendelene ikke lenger vil ha verdi. Goodwill amortiseres heller ikke løpende. Immaterielle eiendeler og goodwill vil være utsatt for stor estimatusikkerhet.

P REGNSKAPSPRINSIPPER

Utgifter til forskning og utvikling (FoU) er utgifter konsernet pådrar seg ved å drive med forskning- og utviklingsrelaterte aktiviteter, samt kartlegging av eksisterende/nye produkter, produksjonsprosesser og lignende i den hensikt å sikre fremtidig inntjening. Forskningsrelaterte utgifter vil alltid bli kostnadsført direkte, mens utviklingsrelaterte utgifter kan bli balanseført. Det er imidlertid stor usikkerhet gjennom beslutningsprosessen, og det faktum at kun en liten andel av alle utviklingsprosjekter ender med kommersielle produkter, gjør at ingen prosjekter ender med balanseføring. Samtidig vil utgifter som er aktuelle for balanseføring, være relativt små.

Utgifter til egenutviklede eller spesialtilpassede IT-systemer balanseføres og presenteres som immaterielle eiendeler.

Utgifter knyttet til egenutvikling av varemerker og lignende (markedsføring) blir direkte kostnadsført og vil aldri bli balanseført. Dette fordi identifikasjon og sannsynliggjøring av de fremtidige økonomiske fordelene som skal tilflyte selskapet, er for usikre på lanseringstidspunktet.

Erverv av immaterielle verdier gjennom oppkjøp balanseføres. Varemerker som har eksistert over lengre tid og har en sunn utvikling på oppkjøpstidspunktet, har ubestemt levetid og amortiseres ikke. Ubestemt levetid betyr at det på balansedagen ikke er mulig å estimere den perioden varemerket vil være tilgjengelig for bruk. Andre identifiserte varemerker vil bli amortisert over forventet utnyttbar levetid, normalt 5–10 år. Øvrige immaterielle eiendeler vil bli amortisert over utnyttbar levetid. Det er således kun varemerker som er direkte kjøpt eller indirekte kjøpt gjennom erverv av selskaper som er balanseført i konsernet, ikke egenutviklede.

Goodwill er residualverdien mellom kjøpesum og balanseførte verdier i oppkjøpt virksomhet. I goodwillbegrepet vil det ligge betaling for synergier, verdier knyttet til ansatte, andre immaterielle eiendeler som ikke kvalifiserer til egen balanseføring, fremtidig merinntjening, samt det forhold at utsatt skatt ikke kan neddiskonteres. Balanseført goodwill kommer kun fra oppkjøpt virksomhet, se note 18.

E ESTIMATUSIKKERHET

Det er betydelig estimatusikkerhet knyttet til verdien av immaterielle eiendeler. Disse har ingen direkte «kostpris», men stammer i hovedsak fra egne verdsettinger og er balanseført i forbindelse med konsernets oppkjøp av ny virksomhet. Goodwill er å anse som residual i samme oppkjøp. Summen av all merverdi inklusiv goodwill knyttet til oppkjøpene, er således i utgangspunktet å anse som markedsverdi (virkelig verdi) av de totale netto eiendelene, og fordelingen på ulike typer eiendeler (gjeld) er avledet av denne, se note 18.

B BÆREKRAFTSELEMENT

Orkla kostnadsførte 300 mill. kroner til forskning og utvikling i 2019 (279 mill. kroner i 2018). Dette omfatter interne og eksterne kostnader knyttet til produktutvikling, og inkluderer bl.a. tiltak for å redusere salt, sukker og mettet fett i matvarer, utvikle sunne produkter og emballasje med redusert miljøpåvirkning.

Det gjennomføres et prosjekt som vil gå over flere år og som har til formål å etablere en felles ERP-plattform for merkevarevirksomheten med unntak av Orkla Food Ingredients. Det er pr. 31. desember 2019 balanseført 660 mill. kroner knyttet til dette ERP-systemet. Orkla Food Ingredients arbeider også med å etablere et felles ERP-system innenfor dette forretningsområdet og har balanseført 60 mill. kroner. ERP-investeringene er i hovedsak balanseført under «Anlegg under utførelse», se note 20.

Immaterielle eiendeler

Beløp i mill. NOK	Varemerker, ikke amortiserbare	Varemerker, amortiserbare	Andre immaterielle eiendeler	IT	Goodwill	Sum
Balanseført verdi 1.1.2018	5 312	14	96	309	14 150	19 881
Investeringer	-	-	-	40	-	40
Reklassifiseringer ¹	-	-	-	128	-	128
Oppkjøp av selskaper ²	130	-	2	(9)	603	726
Solgte selskaper	-	-	-	-	(9)	(9)
Avskrivning/amortisering	-	(5)	(5)	(103)	-	(113)
Omregningsdifferanser	(4)	-	-	(1)	(71)	(76)
Balanseført verdi 31.12.2018	5 438	9	93	364	14 673	20 577
Investeringer	-	-	-	83	2	85
Reklassifiseringer ¹	1	-	1	77	-	79
Oppkjøp av selskaper ²	441	-	30	3	2 198	2 672
Avskrivning/amortisering	-	(1)	(12)	(108)	-	(121)
Nedskrivning	(181)	-	-	(4)	(238)	(423)
Omregningsdifferanser	(46)	1	5	-	(102)	(142)
Balanseført verdi 31.12.2019	5 653	9	117	415	16 533	22 727
Opprinnelig kost 1.1.2019	5 537	89	879	1 123	16 913	24 541
Akkumulerte av- og nedskrivninger	(99)	(80)	(786)	(759)	(2 240)	(3 964)
Balanseført verdi 1.1.2019	5 438	9	93	364	14 673	20 577
Opprinnelig kost 31.12.2019	5 805	81	943	1 148	19 135	27 112
Akkumulerte av- og nedskrivninger	(152)	(72)	(826)	(733)	(2 602)	(4 385)
Balanseført verdi 31.12.2019	5 653	9	117	415	16 533	22 727
Amortisering	-	10–20 %	10–20 %	10–33 %	-	-

¹Netto reklassifiseringer vedrører overføring fra note 20.²Se note 5 for immaterielle eiendeler i oppkjøpte selskaper.

NOTE 20 VARIGE DRIFTSMIDLER

Varige driftsmidler representerer ulike typer eiendommer og driftsmidler som er nødvendige for konsernets virksomhet. Uten vesentlige endringer i rammebetingelsene vil disse driftsmidlene stort sett være gjenstand for tilsvarende reinvesteringsbehov over tid. Driftsmidlene representerer forhold som tomter, bygg, anlegg, maskiner, inventar, IT-utstyr og transportmidler som Orklakonsernet eier. Årlige ordinære avskrivninger gir et bilde på behovet for tilsvarende reinvesteringer.

P REGNSKAPSPRINSIPPER

Varige driftsmidler omfatter eiendom, anlegg og utstyr som er beregnet for produksjon, levering av varer eller administrative formål, og som har varig levetid. Disse balanseføres til kost fratrukket eventuelle akkumulerte av- og nedskrivninger. Utgifter til løpende vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres som driftskostnader, mens større periodiske vedlikehold og utskiftninger eller forbedringer tillegges driftsmidlenes kostpris. Driftsmidler med ubegrenset levetid avskrives ikke (tomt og lignende), mens andre driftsmidler avskrives lineært over utnyttbar levetid. Utrangeringsverdi hensyntas (gjelder spesielt for eiendommer), og avskrivningsplanen gjennomgås årlig. Dersom det finnes indikasjoner på at et driftsmiddel har falt i verdi, blir driftsmiddelet nedskrevet til gjenvinnbar verdi, dersom denne er lavere enn regnskapsført verdi.

Ved en analyse av virkelig verdi i forbindelse med oppkjøp henføres mer-/mindreverdier til aktuelle eiendeler, slik at disse blir balanseført til konsernets anskaffelseskost. Finansieringsutgifter ved tilvirkning av egne driftsmidler balanseføres, se note 15.

E ESTIMATUSIKKERHET

Verdsetting av og estimert utnyttbar levetid for varige driftsmidler bygger på fremtidsinformasjon og vil alltid være beheftet med en viss grad av usikkerhet. Spesielt i en situasjon hvor konsernet planlegger store endringer i produksjonsstruktur og antall produksjonssteder, vil vurderinger knyttet til ulike produksjonsanlegg komme i ekstra fokus. De ulike produksjonsstedene er løpende vurdert ut fra en fortsatt drift tankegang, men i en situasjon hvor endret organisering kan bety at enkelte anlegg vil bli lagt ned eller reorganisert, vil disse vurderingene løpende måtte endres og kan føre til at både mer- og mindreverdier avdekkes.

Se note 35 for informasjon om pant og pantstillelser knyttet til konsernets driftsmidler.

Orkla har et pågående investeringsprogram for pizzaproduksjonen på Stranda. Investeringsprogrammet, som går over fem år, inneholder en satsing både på nye innovasjoner og en effektivisering av produksjonen. Det er balanseført ca. 500 mill. kroner knyttet til dette prosjektet pr. 31. desember 2019. Prosjektkostnader knyttet til de ulike trinnene, blir ført som «Andre kostnader».

Varige driftsmidler

Beløp i mill. NOK	Tomter, bygninger og annen fast eiendom	Maskiner og anlegg	Anlegg under utførelse	Driftsløsøre, inventar, transportmidler, IT-utstyr etc.	Sum
Balanseført verdi 1.1.2018	5 811	4 222	1 102	548	11 683
Investeringer	181	332	1 658	120	2 291
Salg/utrangering	(9)	(67)	(1)	(3)	(80)
Reklassifiseringer	15	-	(128)	-	(113) ¹
Oppkjøp av selskaper	82	61	9	18	170
Salg av selskaper	-	-	-	-	0
Overført anlegg under utførelse	94	431	(538)	13	0
Nedskrivninger	(19)	(37)	(3)	(3)	(62)
Avskrivninger	(226)	(682)	-	(186)	(1 094)
Omregningsdifferanser	(10)	(26)	4	(3)	(35)
Balanseført verdi 31.12.2018	5 919	4 234	2 103	504	12 760
Investeringer	293	404	1 585	160	2 442
Salg/utrangering	(19)	(16)	-	(3)	(38)
Oppkjøp av selskaper	118	55	2	15	190
Salg av selskaper	(27)	(5)	-	-	(32)
Overført anlegg under utførelse/reklassifiseringer	997	531	(1 702)	82	(92) ²
Nedskrivninger	(1)	(24)	(34)	(1)	(60)
Avskrivninger	(269)	(703)	-	(173)	(1 145)
Omregningsdifferanser	(20)	(41)	(4)	(5)	(70)
Balanseført verdi 31.12.2019	6 991	4 435	1 950	579	13 955
Opprinnelig kost 1.1.2019	9 844	15 155	2 103	2 345	29 447
Akkumulerte av- og nedskrivninger	(3 925)	(10 921)	-	(1 841)	(16 687)
Balanseført verdi 1.1.2019	5 919	4 234	2 103	504	12 760
Opprinnelig kost 31.12.2019	10 695	16 008	1 984	2 416	31 103
Akkumulerte av- og nedskrivninger	(3 704)	(11 573)	(34)	(1 837)	(17 148)
Balanseført verdi 31.12.2019	6 991	4 435	1 950	579	13 955
Lineære avskrivninger	2–4 %	5–15 %	-	15–25 % IT-utstyr: 16–33 %	

¹15 mill. kroner er overført fra varelager i note 23 og 128 mill. kroner er overført til immaterielle eiendeler i note 19.²13 mill. kroner vedrørende tidligere balanseførte leieavtaler i henhold til IAS 17 er overført til leieavtaler i note 21 og 79 mill. kroner er overført til immaterielle eiendeler i note 19.

NOTE 21 LEIEAVTALER

Konsernet har avtaler knyttet til leie av eiendom og øvrige driftsmidler. Dette er fremtidige forpliktelser for konsernet. I henhold til ny IFRS 16 implementert 1. januar 2019 skal alle ikke uvesentlige leieforpliktelser balanseføres som rentebærende gjeld. Motsvarende vil rett-til-bruk eiendelene som leies balanseføres sammen med varige driftsmidler og avskrives. Kortsiktige leieavtaler og leieavtaler med lav verdi vil kostnadsføres som annen driftskostnad.

P REGNSKAPSPRINSIPPER

Det blir ved kontraktsinngåelse vurdert om en avtale inneholder et leieforhold hvor konsernet får en rett til å kontrollere bruken av en identifisert eiendel. For identifiserte leieavtaler innregnes eiendeler og tilhørende gjeld ved oppstart av leieavtalen, dvs. datoen som den underliggende eiendelen er tilgjengelig for konsernet. Kortsiktige avtaler på 12 måneder eller kortere og avtaler med lav verdi blir ikke balanseført. For disse avtalene blir leiebetalingene resultatført direkte.

Leieforpliktelsene blir ved kontraktsinngåelse målt til nåverdien av alle fremtidige leiebetalingene. Leiebetalingene inkluderer faste betalinger og eventuelle betalinger som varierer med en indeks eller en rentesats, men ikke variable leiebetalingene som avhenger av bruken av eiendelen. I tillegg inkluderer leiebetalingene restverdigarantier, kjøpsopsjoner og eventuelle termineringsutgifter. Leieforpliktelsen reduseres med løpende avdrag. Diskonteringsrenten er den implisitte renten i leieavtalen, så fremt denne er tilgjengelig. Hvis denne ikke lar seg fremskaffe, legges leietakers marginale lånerente til grunn. Leieforpliktelsene klassifiseres som annen rentebærende gjeld i balansen. Renteeffekten av neddiskontering presenteres som rentekostnader.

Balanseføring av rett-til-bruk eiendeler tilsvarer beregnet leieforpliktelse ved inngåelse av leiekontrakten. Rett-til-bruk eiendeler avskrives lineært over leieperioden og blir vurdert for nedskrivningsbehov dersom det er indikatorer for verdifall. Eiendelene inngår i varige driftsmidler i balansen.

Implementering av IFRS 16

Konsernet har tatt i bruk IFRS 16 Leieavtaler fra 1. januar 2019. Orkla har valgt den modifiserte retrospektive metoden ved implementering av IFRS 16 og fikk en egenkapitaleffekt ved implementering. Sammenligningstillene er ikke omarbeidet, men ny balanse pr. 1. januar 2019 er vist i balanseoppstillingen.

Orkla har pr. 1. januar 2019 balanseført rett-til-bruk eiendeler på 1.283 mill. kroner og gjeld knyttet til leieavtalene på 1.447 mill. kroner. Effekten på opptjent egenkapital utgjør 112 mill. kroner etter en reduksjon i utsatt skatt på 37 mill. kroner og reduksjon i minoritetsinteresser på 15 mill. kroner. Størstedelen av egenkapitaleffekten knytter seg til leieavtalen i Sauda (se nedenfor). Implementeringseffekten reduserer egenkapitalandelen pr. 1. januar 2019 med 1,8 %-poeng, fra 64,9 % til 63,1 %.

Avstemming av leieforpliktelser under IAS 17 mot innregnede leieforpliktelser under IFRS 16

Beløp i mill. NOK

1.1.2019

Operasjonelle leieforpliktelser pr. 31.12.2018	1 340
Finansielle leieforpliktelser pr. 31.12.2018	30
Innregning av leieavtaleavtale Sauda ¹	268
Forlengelsesopsjoner som med rimelig sikkerhet vil utøves	7
Kortsiktige leieavtaler som ikke balanseføres	(30)
Leieavtaler knyttet til eiendeler med lav verdi som ikke balanseføres	(18)
Neddiskontering ved bruk av implisitt/marginal lånerente	(150)
Leieforpliktelser innregnet ved førstegangsanvendelse	1 447
Vektet gjennomsnittlig implisitt/marginal lånerente	3,3 %
Bruksretteeiendeler innregnet ved førstegangsanvendelse	1 283
Effekt ført mot annen egenkapital ved førstegangsanvendelse	112

¹Ikke innregnet som leiebeløp etter IAS 17.

Orklas leieavtaler

Selskapene i Orklakonsernet eier i stor grad produksjonsmidler og produksjonslokaler selv. Konsernets leieavtaler er i hovedsak knyttet til leie av restauranter (Kotipizza), kontor- og lagerlokaler samt kjøretøy som biler og trucker. Leieavtalene er balanseført under «Varige driftsmidler» i balansen.

I tillegg er Orklas leieavtaler med Statkraft, hvor AS Saudefaldene disponerer alle kraftstasjoner frem til 2030, vurdert innenfor virkeområdet til IFRS 16. Leieavtalene utgjør om lag 14 % av innregnede rett-til-bruk eiendeler i konsernet pr. 31. desember 2019. Orkla har løpende rett til å si opp avtalene med Statkraft med 3 til 4 års oppsigelsestid og leieavtalene er årlig til vurdering i forhold til forlengelse. Det vil til enhver tid være balanseført mellom 3 og 4 års leie. Disse avtalene ligger presentert i tabellen under «Maskiner og anlegg».

Det er i forbindelse med implementeringen av IFRS 16 ikke identifisert vesentlige nedskrivningsbehov på noen av leieavtalene.

Sentrale vurderinger

Flere av konsernets leieavtaler inkluderer opsjoner for forlengelse av leieavtalen. Dette gjelder spesielt leieavtaler knyttet til kontor- og lagerlokaler. Det er kun opsjoner hvor man er rimelig sikker på utøvelsen, som innregnes i leieforpliktelsen. Leieopsjoner ved lange kontrakter, i hovedsak over 5 år, er ikke hensyntatt da det til enhver tid skjer endringer i konsernet. Det er av den grunn vanskelig å forutse sannsynligheten for fremtidige forlengelser.

Leieavtaler som faller inn under definisjonen «eiendeler av mindre verdi» balanseføres ikke. Dette vil i hovedsak gjelde leieavtaler knyttet til kontorutstyr. Leiekostnadene knyttet til kortsiktige leieavtaler hvor den ikke-kansellerbare leieperioden er under 12 måneder, resultatføres også direkte forutsatt at selskapet ikke forventer bruk av eiendelen utover denne perioden.

Orklakonsernet har valgt å anvende standardens mulighet for ikke å benytte IFRS 16 for immaterielle eiendeler. For Saudefaldene gjelder dette fallrettigheter som representerer en rettighet til å utnytte kraften av vannet i Saudavassdraget. Forpliktelsen knyttet til denne bruksretten er ikke innregnet og er således ikke balanseført.

Det har blitt foretatt en gjennomgang av ulike leieavtaler og avtalene er vurdert i forhold til avgrensningen mot tjenesteavtaler. Dette gjelder blant annet avtaler med transportører (transportavtaler). Hoveddelen av transportavtalene i konsernet er av en karakter hvor det ikke kan identifiseres noen spesifikk eiendel, eller er av kortsiktig art som faller utenfor definisjonen av en leieavtale i henhold til standarden.

Flere av konsernets leieavtaler inkluderer øvrige tjenester og komponenter, for eksempel felleskostnader, drivstoff og avgifter. Ikke-leiekomponenter adskilles fra leieavtalen og innregnes som driftskostnad i konsernregnskapet.

Diskonteringsrenten

Når den implisitte renten i leieavtalen ikke er tilgjengelig, legges leietakers marginale lånerente til grunn. For de fleste av Orklas datterselskaper vil dette være den interne lånerenten i Orkla ASA. Orklas interne lånerente fastsettes til flytende markedsrente med risikopåslag (selskaps- og landrisiko). Den vektete diskonteringsrenten for Orklas leieforpliktelser utgjør 2,3 %.

Resultateffekter

I henhold IFRS 16 skal de balanseførte leieavtalene avskrives over leietiden og presenteres sammen med konsernets øvrige avskrivninger. For 2019 medfører dette en begrenset årlig økning i konsernets driftsresultat på ca. 20 mill. kroner, gjennom økte årlige avskrivninger med 472 mill. kroner og reduserte andre driftskostnader med ca. 492 mill. kroner. Renteeffekten utgjør 35 mill. kroner. De faktiske resultateffektene avviker noe fra tidligere perioders estimater og er spesielt påvirket av nye avtaler inngått i 2019. Spesielt har Orklas kjøp av Kotipizza Group Oyj i 2019 økt omfang av konsernets leieavtaler. Kotipizza leier blant annet lokaler i forbindelse med restaurantvirksomhet. Se for øvrig note 5.

E ESTIMATUSIKKERHET

Regnskapsføring av leieavtaler bygger på en nåverdiberegning hvor forutsetninger knyttet til diskonteringsrente, leiebetaling, leieperiode samt utnyttelse av opsjoner er vurdert og hensyntatt. Endringer i en eller flere av disse forutsetningene vil gi utslag i beregnede effekter av leieavtalene for konsernet. Vurderingen om en avtale anses å være en leie- eller tjenesteavtale, vil også gi store utslag i regnskapsmessig behandling av avtalene.

Balanseførte rett-til-bruk eiendeler

Beløp i mill. NOK

	Kontorlokaler og restauranter	Produksjonslokaler og annen fast eiendom	Maskiner og anlegg	Transportmidler etc.	Sum
Balanseført verdi 1.1.2019	432	466	180	205	1 283
Investeringer	138	43	174	95	450 ¹
Oppkjøp av selskaper	186	-	1	8	195
Salg av selskaper	-	-	-	-	-
Avskrivninger	(176)	(73)	(104)	(119)	(472)
Omregningsdifferanser	(1)	(4)	(1)	(3)	(9)
Balanseført verdi 31.12.2019	579	432	250	186	1 447
Opprinnelig kost 1.1.2019	1 030	725	233	501	2 489
Akkumulerte av- og nedskrivninger	(598)	(259)	(53)	(296)	(1 206)
Balanseført verdi 1.1.2019	432	466	180	205	1 283
Opprinnelig kost 31.12.2019	1 541	760	323	601	3 225
Akkumulerte av- og nedskrivninger	(962)	(328)	(73)	(415)	(1 778)
Balanseført verdi 31.12.2019	579	432	250	186	1 447

¹13 mill. kroner er overført fra varige driftsmidler note 20. Dette var tidligere balanseført som finansielle leieavtaler i henhold til IAS 17.

Udiskonterte leieforpliktelser og forfall av betalinger

Beløp i mill. NOK

< 1 år	192	81	104	99	476
1–2 år	149	72	103	52	376
2–3 år	109	59	101	23	292
3–4 år	80	54	99	9	242
4–5 år	51	51	4	5	111
> 5 år	69	181	2	4	256
Totale udiskonterte leieforpliktelser pr. 31.12.2019	650	498	413	192	1 753

Bevegelse i rentebærende gjeld leieavtaler

Beløp i mill. NOK	2019
Leieforpliktelse 1.1.2019	1 447
Nye leieavtaler	450
Leieforpliktelse oppkjøpte selskaper	210
Leiebetalinger i 2019	(492)
Rentekostnad tilknyttet leieforpliktelser	35
Indeksregulering	8
Omregningsdifferanser	(2)
Totale leieforpliktelser 31.12.2019	1 656
Kortsiktig leieforpliktelser	361
Langsiktige leieforpliktelser	1 295
Netto kontantstrøm fra leieforpliktelser	492

Kortsiktige avtaler og avtaler med lav verdi

Beløp i mill. NOK	2019
Leiekostnader - kortsiktige avtaler og avtaler med lav verdi	(51)
Variable leiebetalinger	(5)
Sum kostnadsførte leiekostnader (andre driftskostnader)	(56)

Utleieavtaler

Konsernet er også utleier av fast eiendom med operasjonelle leieavtaler. Leieinntekter i 2019 utgjorde 96 mill. kroner. Totale fremtidige leieinntekter utgjør 201 mill. kroner og fordeler seg på 107 mill. kroner i 2020 og 94 mill. kroner etter 2021.

NOTE 22 ANDRE EIENDELER (LANGSIKTIGE)

Andre eiendeler (langsiktige) representerer finansielle poster av langsiktig karakter. Aksjene presenteres til virkelig verdi i balansen, med verdiendring ført som andre poster i totalresultatet. I tillegg inngår netto pensjonsmidler fra selskaper som har mer pensjonsmidler enn forpliktelser. Øvrige poster er derivater og fordringer med forfall utover ett år.

REGNSKAPSPRINSIPPER

Andre eiendeler er klassifisert som langsiktige når de ikke er en del av normalt varekretsløp, ikke gjelder for handelsformål eller når en har en ubetinget rett til å utsette betaling i minst 12 måneder. Andre eiendeler er kortsiktige.

Aksjer og finansielle investeringer representerer investeringer av finansiell karakter og innregnes til virkelig verdi med både verdiendring og gevinst/tap ført som andre poster i totalresultatet. Mottatte utbytter resultatføres i ordinært resultat når de ikke er å anse som en form for tilbakebetaling av kapital fra selskapet. Eventuelt utbytte blir resultatført når det er vedtatt i avgivende selskap, noe som i hovedsak er sammenfallende med betalingstidspunktet. Kjøp og salg av aksjer regnskapsføres på handledato. Dette gjelder både for aksjer klassifisert som langsiktige aksjer i denne noten og for kortsiktige aksjer i note 24.

Derivater er beskrevet i note 31. Pensjonsmidler er beskrevet i note 12.

Beløp i mill. NOK	Verdsettelsesnivå	2019	2018
Aksjeinvestering Kotipizza (se note 5)	1	-	157
Aksjeinvesteringer	3	102	81
Derivater rentebærende	2	19	79
Fordringer rentebærende	3	244	130
Fordringer ikke rentebærende	3	11	11
Sum finansielle eiendeler		376	458
Pensjonsmidler		32	30
Sum andre eiendeler (langsiktige)		408	488

Fordringer er bokført til virkelig verdi etter verdsettelsesnivå 3 og derivater etter verdsettelsesnivå 2. Se målehierarkiet i note 31.

NOTE 23 VARELAGER OG BEHOLDNING AV EIENDOM UNDER UTVIKLING

Varelager er konsernets beholdning av alle typer varer ment for salg. Dette gjelder både råvarer klare for produksjon, allerede ferdigproduserte varer og innkjøpte handelsvarer. Emballasje som skal benyttes til solgte varer, inngår. Eventuell fortjeneste oppstått ved salg internt, er eliminert. I utviklingsperioden for bygg ment for salg satt opp i egen regi (Orkla Eiendom), vil kostprisen av prosjektene gjenspeiles på linjen for beholdning av utviklingseiendom inntil byggene er realisert.

Varelager

Beløp i mill. NOK	2019	2018
Råvarer	1 994	1 860
Varer under tilvirkning	334	448
Ferdigvarer og handelsvarer	3 540	3 567
Sum varelager	5 868	5 875

Varelageret fordeler seg som følger på merkevarevirksomheten:

Orkla Foods	2 504	2 485
Orkla Confectionery & Snacks	643	662
Orkla Care	999	1 076
Orkla Food Ingredients	1 219	1 148
Orkla Consumer Investments	500	495
Merkevarevirksomheten	5 865	5 866

REGNSKAPSPRINSIPPER

Lager av varer er verdsatt til laveste verdi av anskaffelseskost og netto realiserbar verdi for Orklakonsernet samlet. Innkjøpte varer er verdsatt til kost etter tilnærmet FIFO-prinsippet, mens egentilvirkede ferdigvarer og varer under tilvirkning er vurdert til tilvirkningskost. Det er gjort fradrag for ukurans. Netto realiserbar verdi er estimert salgspris fratrukket salgsmkostninger. Beholdning av eiendom under utvikling er verdsatt til påløpte kostnader.

Det er foretatt en vurdering av netto realiserbar verdi etter fradrag for salgsmkostninger. Dette har medført en total nedskrivning av varelageret pr. 31. desember 2019 på 102 mill. kroner (80 mill. kroner i 2018). Varelager verdsatt til netto realiserbar verdi utgjør 58 mill. kroner (45 mill. kroner i 2018).

Beholdning av eiendom under utvikling

Beholdning av eiendom under utvikling utgjør 90 mill. kroner (132 mill. kroner i 2018). Beholdningen gjelder hovedsakelig boligprosjekter under utvikling/bygging og relaterer seg primært til Sandakerveien 56 i Oslo og et utviklingsprosjekt i Larvik.

ESTIMATUSIKKERHET

Varelageret består av svært mange individuelle varelinjer i form av både råvarer og ferdigvarer. Varene er talt og vurdert til konsernets anskaffelseskost, og det er tatt hensyn til ukurante varer. Konsernet har et stort antall enheter på lager til enhver tid, men det er ikke vurdert å ligge noen vesentlig form for usikkerhet, verken i antall eller kvalitet på konsernets varelagre.

NOTE 24 FORDRINGER OG FINANSIELLE EIENDELER (KORTSIKTIG)

Kunde- og andre handelsfordringer er fordringer knyttet direkte til varekretsløpet. Andre fordringer (kortsiktige) representerer øvrige fordringer som både kan være rentebærende og ikke rentebærende. Finansielle eiendeler utgjør verdipapirer med kortsiktig eierhorisont.

Kunde- og andre handelsfordringer

Beløp i mill. NOK	2019	2018
Kundefordringer (A - B)	5 941	5 826
Andre handelsfordringer	137	164
Sum kunde- og andre handelsfordringer	6 078	5 990

Kundefordringer har følgende forfallsfordeling:

Beløp i mill. NOK	2019	2018
Ikke forfalte fordringer	5 113	4 991
Forfalte fordringer 1–30 dager	590	599
Forfalte fordringer 31–60 dager	108	117
Forfalte fordringer 61–90 dager	48	43
Forfalte fordringer over 90 dager	197	179
Kundefordringer pålydende pr. 31.12. (A)	6 056	5 929

Avsetning for tap på kundefordringer har hatt følgende bevegelse:

Beløp i mill. NOK	2019	2018
Avsetning for tap på kundefordringer pr. 1.1.	103	86
Kostnadsført tap på kundefordringer	16	17
Avsetning i oppkjøpte selskaper	16	9
Avsetning i solgte selskaper	-	-
Endelig konstaterte tap	(19)	(12)
Valutaeffekt	(1)	3
Avsetning for tap på kundefordringer pr. 31.12. (B)	115	103

REGNSKAPSPRINSIPPER

Forventet tap på fordringer blir avsatt basert på relevant informasjon som er tilgjengelig på rapporteringstidspunktet, herunder historisk, gjeldende og fremtidig informasjon etter en forventet tapsmodell. Avsetning vil måtte bygge på objektive kriterier. Dersom en faktura ikke er betalt, vil dette være en klar indikasjon på at fare for mislighold øker.

Kundefordringer er i utgangspunktet innregnet og presentert til opprinnelig fakturabeløp og målt til amortisert kost ved bruk av effektiv rentemetode. Renteelementet er sett bort fra dersom det er uvesentlig, og dette er tilfellet for de aller fleste av konsernets kundefordringer.

Prinsipp for vurdering av finansielle investeringer er beskrevet i note 22. Derivater er beskrevet i note 31.

ESTIMATUSIKKERHET

Kredittrisikoen knyttet til kundefordringer anses som forholdsvis lav. Det er foretatt avsetninger for tap på kundefordringer, og avsetningene dekker i rimelig grad usikre fordringer. Se for øvrig også forfallsfordeling i denne noten og beskrivelse av kredittrisiko i note 30.

Fordringer og finansielle eiendeler (kortsiktige)

Beløp i mill. NOK	2019	2018
Derivater ikke rentebærende	7	23
Derivater rentebærende	95	-
Rentebærende fordringer	8	6
Andre kortsiktige fordringer	277	267
Finansielle investeringer	1	13
Sum finansielle fordringer og investeringer	388	309
Forskudd leverandør / opptjente inntekter	513	461
Fordring betalbar skatt	67	57
Sum kortsiktige fordringer og finansielle eiendeler	968	827

Derivater er bokført til virkelig verdi etter verdsettelsesnivå 2 og finansielle eiendeler etter verdsettelsesnivå 3, se målehierarkiet i note 31.

NOTE 25 LIKVIDE MIDLER

Konsernets betalingsmidler består av nødvendig transaksjonslikviditet og noe kortsiktige plasseringer. I tillegg har Orkla ASA ubenyttede langsiktige kommitterte lånerammer som kan trekkes opp på kort varsel, se note 28. Endring i likvide midler i kontantstrømmen gir ikke nødvendigvis et korrekt bilde av konsernets finansielle situasjon, da overskuddslikviditet også løpende brukes til å nedbetale rentebærende gjeld.

Ⓟ REGNSKAPSPRINSIPPER

Likvide midler består av kontanter, bankinnskudd og kortsiktige plasseringer med forfall på tre måneder eller kortere, og som har en uvesentlig risiko for endring i verdi. Bundne midler er midler som i begrenset grad er disponible for konsernet for øvrig.

Likvide midler holdes for å møte kortsiktige svingninger i likviditet, fremfor investeringsformål. For Orkla er konsernets nivå på netto rentebærende gjeld et viktigere styringsparameter enn nivå på likvide midler.

Beløp i mill. NOK	2019	2018
Kontanter, bankinnskudd ¹	1 423	1 723
Kortsiktige plasseringer	70	83
Bundne midler	176	172
Sum likvide midler	1 669	1 978

¹Av bankinnskuddene er til sammen 321 mill. kroner i selskap med minoritetseiere og i Orkla Insurance Company (196 mill. kroner i 2018). Disse midlene er i begrenset grad disponible for konsernet for øvrig.

NOTE 26 AVSETNINGER OG ANNEN LANGSIKTIG GJELD

Avsetninger består av pensjonsforpliktelser og andre avsetninger for forpliktelser. En avsetning kan skilles fra andre forpliktelser, som for eksempel leverandørgjeld, fordi det er usikkerhet omkring oppgjørstidspunktet eller størrelsen på de fremtidige utgiftene.

P REGNSKAPSPRINSIPPER

Avsetninger regnskapsføres for forhold som for eksempel tvistesaker, tapsbringende kontrakter og vedtatte restruktureringer. Eventuelle fremtidige driftstap vil ikke være en del av avsetningene. For restruktureringsavsetninger må det foreligge en detaljert plan som identifiserer hvilke deler av virksomheten som skal restruktureres, og det må være skapt en berettiget forventning hos dem som berøres, om at restruktureringen skal gjennomføres. I tillegg må det kunne gis et pålitelig estimat for forpliktelsesbeløpet. Det forutsettes at restruktureringen vesentlig endrer omfanget av virksomheten eller måten den drives på. Avsetningen beregnes ut fra beste estimat på de utgiftene som forventes å påløpe. Dersom effekten er vesentlig, vil forventet fremtidig kontantstrøm bli neddiskontert med en før-skatt-rente som reflekterer risikoen i avsetningen.

Betingede forpliktelser eller eiendeler er en mulig plikt eller en mulig eiendel hvis eksistens er usikker, og vil bli bekreftet ved at det i fremtiden enten inntreffer eller ikke inntreffer en spesiell hendelse, for eksempel utfallet av en rettssak eller slutføring av et forsikringsoppgjør. Betingede forpliktelser innregnes i regnskapet, basert på estimert utfall dersom det er mer enn 50 % sannsynlighet for at forpliktelsen er oppstått. Ved lavere sannsynlighet opplyses det om forholdene i noter til regnskapet hvis vesentlig og dersom ikke sannsynligheten for utbetaling er svært liten. En eiendel vil kun balanseføres dersom det er overveiende sannsynlig (95 %) at konsernet vil motta eiendelen. Krav om noteopplysning gjelder for andre betingede eiendeler. Se note 37 for ytterligere omtale.

Derivater er beskrevet i note 31. Pensjonsforpliktelser er beskrevet i note 12.

E ESTIMATUSIKKERHET

Det ligger i en avsetnings natur at den er beheftet med noen grad av usikkerhet. En avsetning er gjort og beregnet ut fra forutsetninger på avsetningstidspunktet og blir løpende ajourført når ny informasjon er tilgjengelig.

Avsetninger og annen langsiktig gjeld

Beløp i mill. NOK	2019	2018
Pensjonsforpliktelser	2 358	2 019
Derivater	128	242
Avsetninger for forpliktelser og annen langsiktig gjeld	695	799
Sum avsetninger og annen langsiktig gjeld	3 181	3 060

Avsetninger som forfaller innen 12 måneder, er presentert som «Annen gjeld» (kortsiktig).

Avsetninger for forpliktelser og annen langsiktig gjeld fordeler seg som følger:

Beløp i mill. NOK	2019	2018
Merkevarevirksomheten	275	169
Øvrig virksomhet	420	630
Sum avsetninger for forpliktelser og annen langsiktig gjeld	695	799

Avsetninger for forpliktelser og annen langsiktig gjeld i merkevarevirksomheten vedrører i hovedsak forpliktelser knyttet til ytterligere oppkjøp i selskaper, restruktureringer samt mindre personalavsetninger. Avsetninger og annen langsiktig gjeld i 2019 er økt som følge av pådratte forpliktelser knyttet til ytterligere kjøp av aksjer i Kotipizza og Easyfood. Det er i tillegg en økning i restruktureringsavsetninger.

Når det gjelder øvrig virksomhet, vedrører avsetninger for forpliktelser og annen langsiktig gjeld estimert forpliktelse knyttet til Orklas avgitte garantier og skadesløsholdelseserklæringer til Norsk Hydro i forbindelse med salg av Sapa, grunneiererstatning og rivningskostnader Sauda samt avsetninger knyttet til annen ikke videreført virksomhet. Orkla har i tillegg enkelte av sine eksponeringer forsikret via et egenforsikringselskap («captive»), Orkla Insurance Company DAC. Orkla har avsatt for disse eksponeringene. Reduksjonen knyttet til øvrig virksomhet i 2019 gjelder i all hovedsak utbetaling av 203 mill. kroner som ledd i skadesløsholdelseserklæringer til Norsk Hydro. Gjenstående avsetning knyttet til disse skadesløsholdelseserklæringene er 297 mill. kroner, se for øvrig beskrivelse i note 4.

NOTE 27 KORTSIKTIG GJELD

Leverandør- og annen handelsgjeld er gjeld knyttet direkte til varekretsløpet. Annen gjeld (kortsiktig) gjelder øvrig gjeld, som skyldige offentlige avgifter, skyldig lønn og feriepenger samt andre periodiseringer.

P REGNSKAPSPRINSIPPER

Ikke rentebærende gjeld er klassifisert som kortsiktig når den er en del av normalt varekretsløp, gjelder for handelsformål og har forfall innen 12 måneder. Annen gjeld er langsiktig.

Leverandør- og annen handelsgjeld

Beløp i mill. NOK	2019	2018
Leverandørgjeld	3 918	3 328
Annen handelsgjeld ¹	1 673	1 579
Sum leverandør- og annen handelsgjeld	5 591	4 907

¹Inkluderer avsatte rabatter på 1.516 mill. kroner i 2019 (1.376 mill. kroner i 2018), se note 4.

E ESTIMATUSIKKERHET

Alle former for periodiseringer/avsetninger vil være beheftet med en viss estimatusikkerhet. Estimatusikkerhet knyttet til rabatter o.l. er omtalt i note 4.

Annen gjeld (kortsiktig)

Beløp i mill. NOK	2019	2018
Derivater ikke rentebærende	8	15
Kortsiktig gjeld ikke rentebærende	180	204
Sum finansiell gjeld ikke rentebærende	188	219
Skyldige offentlige avgifter	868	806
Skyldig lønn og feriepenger	1 048	1 105
Andre påløpte kostnader	887	850
Sum annen gjeld (kortsiktig)	2 991	2 980

NOTE 28 KAPITALSTYRING OG FINANSIERING

Nivået på et selskaps kapital og hvordan den styres er viktige faktorer for å bedømme risikoprofilen til selskapet og dets mulighet til å stå imot ugunstige hendelser.

Kapitalstyring

Konsernets kapitalstyring skal sikre konsernets finansielle handlefrihet på kort og lang sikt. Det er en målsetting å ha en finansiell struktur som gjennom soliditet og kontantstrøm sikrer en god, langsiktig kredittverdighet samt konkurransedyktig avkastning til aksjonærene gjennom en kombinasjon av utbytte og verdiøkning på aksjen.

Ved allokering av kapital til oppkjøp og øvrige investeringer legges et kapitalavkastningskrav til grunn, justert for prosjektspesifikke risikofaktorer. Konsernets kapitalbruk og allokering er underlagt formaliserte fullmaktstrukturer, og beslutningsprosesser i relevante fora. Ekstern opplåning er sentralisert på morselskapsnivå, og kapitalbehov i datterselskaper dekkes normalt gjennom interne lån, samt eventuelt egenkapital. Kapitalstruktur i datterselskaper tilpasses forretningsmessige hensyn samt juridiske og skattemessige rammebetingelser. Konsernselskapenes kortsiktige likviditet styres sentralt gjennom konsernkontosystemer. Interne lån til deleide datterselskaper gis etter særskilt vurdering, eller ekstern finansiering benyttes.

Orkla har ikke offisiell kredittrating, men overvåker aktivt kvantitative og kvalitative faktorer som påvirker konsernets kredittverdighet. Det er målsatt at konsernets rentebærende gjeld over tid ikke skal overstige 2,5x EBITDA. Orkla har målsatt å redusere arbeidskapitalen i prosent av omsetningen med 3 %-poeng over en treårsperiode, og gjennom 2019 ble arbeidskapitalen redusert med 1,1 %-poeng. Det har for øvrig ikke vært endringer i Orklas målsettinger og tilnærming til kapitalstyring i 2019.

B BÆREKRAFTSELEMENT

Hensynet til ansvarlig forretningsdrift og god styring av bærekraftsrelatert risiko inngår som en integrert del av konsernets investeringsvurderinger. Orklas bærekraftsmål medfører behov for investeringer i produktutvikling og prosessforbedringer, og i enkelte tilfeller ønske om oppkjøp av ny virksomhet. Slike bærekraftsrelaterte investeringer vurderes etter de samme avkastningskriteriene som andre prosjekter.

Konsernets netto rentebærende gjeld og egenkapital består av:

Beløp i mill. NOK	2019	2018
Rentebærende gjeld langsiktig	(6 488)	(4 775)
Rentebærende gjeld kortsiktig	(442)	(455)
Rentebærende fordringer langsiktig	263	209
Rentebærende fordringer kortsiktig	103	6
Likvide midler	1 669	1 978
Netto rentebærende gjeld ekskl. leieforpliktelser	(4 895)	(3 037)
Gjeld leieforpliktelser	(1 656)	-
Netto rentebærende gjeld	(6 551)	(3 037)
Konsernets egenkapital ¹	34 912	34 080
Net gearing (netto rentebærende gjeld/egenkapital)	0,19	0,09

¹Konsernets egenkapital omfatter også verdien av kontantstrømsikringer ført som andre poster i totalresultatet.

Orklas netto rentebærende gjeld økte i 2019 med 2,1 mrd. kroner, påvirket av kjøp av selskaper for 3,1 mrd. kroner utover ordinære kontantstrømmer og utbytte. Ved innføring av IFRS 16 fra 1.1.2019 økte rapportert netto rentebærende gjeld med 1,4 mrd. kroner som følge av balanseføring av leieavtaler og tilhørende gjeld.

Orkla er som industrikonsern ikke underlagt noen eksternt pålagte kapitalkrav. Datterselskapet Orkla Insurance Company DAC (Irland) er underlagt solvenskrav under gjeldende regelverk i Irland. Kravene var oppfylt i 2019.

Finansiering

En overordnet målsetting i Orklas finanspolicy er å sikre at konsernet har finansiell handlefrihet på kort og lang sikt til å oppnå strategiske og operasjonelle mål.

Orklas styringsmål for finansieringsaktiviteten er å opprettholde ubenyttede langsiktige, kommitterte lånerammer, som sammen med tilgjengelige likvide plasseringer er tilstrekkelige til å dekke låneforfall og kjente kapitalbehov de nærmeste 12 måneder, i tillegg til en strategisk reserve. Dette innebærer at Orklas låneavtaler normalt blir refinansiert ett år før forfall, og at kortsiktig rentebærende gjeld til enhver tid er dekket av langsiktige, ubenyttede lånerammer. Sertifikat- og pengemarkedet benyttes som en likviditetskilde når betingelsene i disse markedene er konkurransedyktige, som et alternativ til å trekke på langsiktige, kommitterte lånerammer. Pr. 31.12.2019 var disse lånerammene utrukket (også pr. 31.12.2018).

Orklas viktigste finansieringskilder er bilaterale lån fra relasjonsbanker og lån i det norske obligasjonsmarkedet. Sentral finansavdeling vurderer til enhver tid også andre finansieringskilder. Løpetiden for nye lån og lånerammer er normalt 5–10 år.

Det er i 2019 inngått nye langsiktige låneavtaler for 4,1 mrd. kroner, samt tatt opp lån i obligasjonsmarkedet på 300 mill. kroner. Det er innfridd et langsiktig lån på 0,4 mrd. kroner.

Orkla har ikke låneavtaler med krav til finansielle nøkkeltall (financial covenants) for konsernet eller Orkla ASA. Låneavtalene inneholder enkelte begrensninger på salg av virksomheter samt begrensninger på sikkerhetsstillelse, opplåning på datterselskapsnivå, og kryssmisligholdsklausuler. Obligasjonslån tatt opp i det norske obligasjonsmarkedet børsnoteres.

NOTE 29 RENTEBÆRENDE GJELD

Sammensetningen av og nivået på rentebærende gjeld pluss ubenyttede kredittrammer styres gjennom selskapets finansieringsaktivitet. Endringer i netto rentebærende gjeld er en funksjon av konsernets kontantstrøm.

REGNSKAPSPRINSIPPER

Lån og fordringer regnskapsføres til amortisert kost. Verdiendringer som følge av renteendringer i løpet av renteperioden resultatføres dermed ikke, med unntak for lån som er sikringsobjekt i verdisikringer av renterisiko, se note 31. Obligasjoner utstedt av Orkla, i egen beholdning, regnskapsføres til amortisert kost som reduksjon av gjelden.

Rentebærende gjeld Beløp i mill. NOK	Bokført verdi		Virkelig verdi ¹		Valuta	Pålydende i valuta ²	Nom. rente ³	Løpetid
	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018				
Langsiktig rentebærende gjeld								
Obligasjonslån								
ORK80 (10694680)	927	941	951	953	NOK	1 000	Fast 4,35 %	2013/2024
ORK82 (11731730)	723	722	729	722	NOK	1 500	Nibor +0,69 %	2015/2022
ORK83 (11774383)	675	675	684	673	NOK	1 000	Nibor +0,85 %	2016/2023
ORK84 (11774391)	547	260	559	257	NOK	1 000	Fast 2,35 %	2016/2026
Øvrige obligasjonslån	88	60	88	60				
Sum obligasjonslån	2 960	2 658	3 011	2 665				
Banklån	3 445	2 020	3 445	2 020				
Andre lån	68	97	68	97				
Gjeld leieforpliktelser	1 295	-	1 295	-				
Rentebærende derivater	15	-	15	-				
Sum langsiktig rentebærende gjeld	7 783	4 775	7 834	4 782				
Kortsiktig rentebærende gjeld								
Banklån, kassekreditter	436	335	436	335				
Andre lån	6	16	6	16				
Gjeld leieforpliktelser	361	-	361	-				
Rentebærende derivater	-	104	-	104				
Sum kortsiktig rentebærende gjeld	803	455	803	455				
Rentebærende gjeld	8 586	5 230	8 637	5 237				

¹Virkelig verdi for børsnoterte lån er beregnet ut fra ligningskurser, og for andre lån er bokført verdi benyttet.

²Av pålydende beløp har konsernet i enkelte papirer en egenbeholdning som er fratrukket i bokført verdi.

³Den nominelle renten gir ikke uttrykk for konsernets reelle rentekostnad, da det er inngått ulike rentebytteavtaler. Note 30 viser nærmere informasjon om rentenivå, renterisiko og valutafordeling for gjeldsporteføljen.

Forfallsfordeling rentebærende gjeld og ubenyttede lånerammer

Beløp i mill. NOK	Rentebærende gjeld		Ubenyttede lånerammer	
	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
Forfall <1 år	911	455	-	-
Forfall 1–3 år	1 464	480	2 039	1 067
Forfall 3–5 år	4 291	2 596	3 768	2 500
Forfall 5–7 år	1 920	1 699	-	-
	8 586	5 230	5 807	3 567

Konsernets ubenyttede lånerammer er flervalutalåneavtaler med flytende rente og fleksible trekkbeløp/-perioder. Rammebeløp er denominert i NOK, EUR og SEK.

Gjennomsnittlig gjenværende løpetid for konsernets gjeld (ekskl. leasinggjeld) og ubenyttede lånerammer pr. 31.12.2019 var 3,7 år, mot 4,0 år pr. 31.12.2018.

I tillegg har konsernet konsernkontosystemer og kontoer med kortsiktige kredittrammer. Kredittrammene kommer i tillegg til ubenyttede kommitterte lånerammer.

NOTE 30 FINANSIELL RISIKO

I noten beskrives konsernets finansielle risikoer innenfor hvert av forretningsområdene samt styringen av disse. Videre presenteres markedsrisikoen knyttet til finansielle instrumenter (valutarisiko, renterisiko og råvarepriserisiko), likviditetsrisiko og kredittrisiko. I tillegg til lån og fordringer består de finansielle instrumentene av derivater som benyttes som sikring av markedsrisiko. I note 31 omtales derivater og sikringsforhold mer detaljert.

(I) ORGANISERING AV FINANSIELL RISIKOSTYRING

Orkla har en internasjonal virksomhet og er utsatt for valutarisiko, renterisiko, råvarepriserisiko, likviditetsrisiko og kredittrisiko. Konsernet benytter derivater og andre finansielle instrumenter for å redusere disse risikoene i henhold til konsernets finanspolicy. Ansvar for styring av finansiell risiko er delt mellom forretningsområdene, som styrer risikoen knyttet til forretningsprosesser, og konsernnivå, som styrer risiko knyttet til sentraliserte aktiviteter som finansiering og rente- og valutastyring.

Sentralisert risikostyring

Orkla har en sentralisert finansfunksjon. Denne har som sine viktigste oppgaver å sikre konsernets finansielle handlefrihet på kort og lang sikt samt følge opp og styre finansiell risiko i samarbeid med de enkelte driftsenheter. Retningslinjene for finansfunksjonen er fastlagt i konsernets finanspolicy. Konsernledelsen overvåker den finansielle risikoen gjennom løpende rapportering og møter i Orkla Treasury Committee. Sentral finansavdeling fungerer som konsernbank og forestår som hovedregel alle eksterne låneopptak og sikringstransaksjoner i renter og valuta. Fullmakt til låneopptak og inngåelse av derivatrammeavtaler gis årlig av styret. Det ligger et sikringsorientert syn til grunn for styring av finansavdelingens posisjoner, slik at alle transaksjoner med finansielle instrumenter har motpost i underliggende forretningsmessige sikringsbehov.

Finansiell risiko i forretningsområdene

Under beskrives de viktigste risikofaktorene innen hvert forretningsområde samt styringen av disse. I denne sammenhengen er finansiell risiko omtalt som risiko knyttet til finansielle instrumenter. Disse kan enten være sikringsinstrumenter for underliggende risiko eller selv betraktes som en kilde til risiko. Markedsrisiko som ikke er sikret med finansielle instrumenter, er også kommentert.

Branded Consumer Goods

Enhetene innenfor dette området er primært hjemmehørende i de nordiske og baltiske landene samt Sentral-/Øst-Europa. Produksjon og salg skjer hovedsakelig i de lokale markedene. En større del av innsatsfaktorene og enkelte ferdigvarer importeres.

De to viktigste kildene til finansiell risiko er prisisiko på jordbruksvarer og ingredienser i matvareproduksjon samt valutarisiko på importerte varer. Prisisikoen styres normalt gjennom innkjøps- og salgskontrakter. Den største valutarisikoen er knyttet til innkjøp i EUR i norske og svenske selskaper. Kontraktsfestede og inngåtte transaksjoner sikres med valutaterminkontrakter mot det enkelte selskaps funksjonelle valuta. Valutarisiko knyttet til forventede, ikke-kontraktsfestede kontantstrømmer, sikres i begrenset omfang.

Hydro Power

Hydro Power er en betydelig produsent av elektrisk kraft, se note 34. En stor del av kraftproduksjonen selges på langsiktige avtaler, mens produksjon ut over dette selges i spotmarkedet. Dersom kontraktsforpliktelser overstiger tilgjengelig kraft fra egen produksjon, dekkes dette inn gjennom kraftkjøp i markedet.

(II) KATEGORIER AV FINANSIELL RISIKO**Valutarisiko**

Ettersom norske kroner er konsernets presentasjonsvaluta, er Orkla eksponert for omregningsrisiko knyttet til konsernets utenlandske nettoinvesteringer. Orkla søker så langt som mulig å ha en valutafordeling av rentebærende gjeld lik den relative fordelingen av enhetenes verdi i hver av de utenlandske enhetenes hjemmevalutaer. Dette gir en tilnærmet lik sikringsgrad i alle valutaer, der rentebærende gjeld sikrer valutarisikoen på enhetenes verdi (enterprise value). Valutafordelt gjeld vises i tabell 2b.

Regnskapsmessig reduseres omregningseksponeering på utenlandske nettoinvesteringer av netto rentebærende gjeld i samme valuta. Denne er sammensatt av sikring av utlån fra Orkla ASA til datterselskaper i deres lokale valuta og sikring av nettoinvesteringer etter IFRS 9. Orkla bruker primært lån og valutaterminer for å sikre internlån og nettoinvesteringer i utenlandske datterselskaper.

På operasjonelt nivå sikres transaksjonsrisikoen mot hver enhets funksjonelle valuta som beskrevet under (I) «Organisering av finansiell risikostyring». Orkla anvender sikringsbokføring for de fleste sikringer av fremtidige transaksjoner, primært kontantstrømsikringer. Omfanget av sikringer er vesentlig redusert i 2019. De ulike typene av sikringer er nærmere beskrevet i note 31.

Konsernets utestående sikringer av fremtidige transaksjoner pr. 31.12.2019 vises i tabell 1.

TABELL 1**Utestående valutaforretninger¹ knyttet til sikring av fremtidige inntekter og kostnader**

Sikringsbeløp i mill. valuta

Kjøpsvaluta	Valutabeløp	Salgsvaluta	Valutabeløp	Forfall
EUR	8	NOK	76	2020
EUR	8	DKK	60	2020
EUR	5	GBP	5	2020
EUR	3	SEK	27	2020
USD	4	DKK	28	2020

¹Valutapar der nettosummen av sikringene er større enn 20 mill. kroner.

Renterisiko

Orklas renterisiko er hovedsakelig knyttet til konsernets gjeldsportefølje. Denne risikoen styres på konsernnivå. Konsernet har som målsetting at rentekostnadene i hovedsak skal følge den generelle utviklingen i pengemarkedet. Samtidig foretas det disposisjoner for å dempe effektene av kortsiktige svingninger i rentemarkedet. Vesentlige beslutninger knyttet til sikringer, tas av Orkla Treasury Committee.

Gjeldsporteføljens rentebindingsprofil dannes gjennom valg av rentebinding på konsernets lån samt bruk av valuta- og rentederivater. Pr. 31.12.2019 har 51 % (61 % pr. 31.12.2018) av konsernets rentebærende gjeld (ekskl. leieforpliktelser) en rentebinding på over ett år, og gjennomsnittlig rentebinding er 3,0 år (3,3 år pr. 31.12.2018). Renteeksponeringen knyttet til rentefornyelser for konsernets rentebærende gjeld fordelt på valuta og finansielle instrumenter, er vist i tabell 2a og 2b.

TABELL 2a
Instrument- og rentebindingsfordelt rentebærende gjeld

Beløp i mill. NOK	2019							2018						
	31.12.2019	0–3 md.	3–6 md.	6–12 md.	1–3 år	3–5 år	>5 år	31.12.2018	0–3 md.	3–6 md.	6–12 md.	1–3 år	3–5 år	>5 år
	Neste renteregulering													
Obligasjonslån	2 960	1 486	-	-	-	927	547	2 658	1 458	-	-	-	-	1 200
Banklån	3 457	3 445	12	-	-	-	-	2 031	2 026	-	-	-	5	-
Kassekreditt	424	424	-	-	-	-	-	324	324	-	-	-	-	-
Andre lån	74	5	69	-	-	-	-	113	16	97	-	-	-	-
Renteswapper (verdisikring)	0	1 205	250	-	-	(885)	(570)	0	905	250	-	-	-	(1 155)
Renteswapper (kontantstrømsikring)	0	(2 424)	(425)	-	-	1 716	1 133	0	(2 045)	(982)	-	-	557	2 470
Rentederivater (øvrige)	15	(732)	50	-	215	482	-	0	(150)	-	-	150	-	-
Valutaderivater	0	7	(7)	-	-	-	-	104	93	10	1	-	-	-
Gjeld leieforpliktelser	1 656	372	98	-	633	328	225							
Rentebærende gjeld	8 586	3 788	47	0	848	2 568	1 335	5 230	2 627	(625)	1	150	562	2 515

TABELL 2b
Instrument- og valutafordelt rentebærende gjeld

Beløp i mill. NOK	2019							2018						
	31.12.2019	NOK	SEK	EUR	USD	DKK	Øvrige	31.12.2018	NOK	SEK	EUR	USD	DKK	Øvrige
Obligasjonslån	2 960	2 873	-	-	-	26	61	2 658	2 598	-	-	-	29	31
Banklån	3 457	1 001	949	1 484	-	13	10	2 031	-	970	1 044	-	5	12
Kassekreditt	424	(27)	(14)	285	59	50	71	324	20	(25)	278	-	35	16
Andre lån	74	68	-	-	-	2	4	113	72	2	3	-	4	32
Valutaderivater	0	(5 002)	1 090	942	(131)	1 946	1 155	104	(3 703)	550	399	(27)	1 846	1 039
Rentederivater	15	-	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gjeld leieforpliktelser	1 656	733	187	486	-	90	160							
Rentebærende gjeld	8 586	(354)	2 212	3 212	(72)	2 127	1 461	5 230	(1 013)	1 497	1 724	(27)	1 919	1 130
Rentenivå lånerente	1,7 %	1,8 %	3,0 %	1,4 %	3,0 %	0,1 %	2,9 %	3,3 %	-0,1 %	3,8 %	4,2 %	3,1 %	0,3 %	3,5 %

For valutaderivater er fordrings- og gjeldsdelene vist separat pr. valuta, og inkluderer også de som er regnskapsført som eiendeler.

Note 30 forts. ➔

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at Orkla ikke kan møte sine betalingsforpliktelser. Styring av likviditetsrisiko har høy prioritet som en del av målsettingen om finansiell fleksibilitet.

Orklas styringsmål for finansieringsaktiviteten, beskrevet i note 28, innebærer at kortsiktig rentebærende gjeld og kjente kapitalbehov er dekket av ledige langsiktige lånerammer minst ett år før forfall. Kontantstrømmen fra driften, som bl.a. påvirkes av endringer i arbeidskapitalen, styres operasjonelt av forretningsområdene og er i alt vesentlig stabil, med størst positiv kontantstrøm i 4. kvartal. Orkla overvåker likviditetsstrømmene på kort og lang sikt primært gjennom rapportering. Rentebærende gjeld styres sammen med rentebærende fordringer på konsernnivå.

Forannevnte tiltak medfører at konsernet har begrenset likviditetsrisiko. For ytterligere å redusere refinansieringsrisikoen søkes det å ha en jevn forfallsfordeling på lån og lånerammer.

Tabell 3 viser forfallsfordelingen av konsernets kontraktsfestede bokførte og ikke bokførte finansielle forpliktelser. Tallene er udiskonterte fremtidige betalingsstrømmer, og kan derfor avvike fra bokførte tall. Derivater er fordelt i henhold til om de har bruttooppgjør (valutaderivater) eller nettooppgjør (rentederivater). Oversikten inkluderer samtlige derivater, også de som har positiv verdi på balansedagen, ettersom derivatene kan inneholde både negative og positive kontantstrømmer, samt at verdien svinger over tid. For fremtidige rentebetalinger knyttet til instrumenter med flytende rente, er forwardrentekurver benyttet, og for valutaderivater, terminpriser.

TABELL 3
Forfallsfordeling finansielle forpliktelser

Beløp i mill. NOK	31.12.2019						31.12.2018					
	Bokført verdi	Kontraktsfestet kontantstrøm	<1 år	1–3 år	3–5 år	>5 år	Bokført verdi	Kontraktsfestet kontantstrøm	<1 år	1–3 år	3–5 år	>5 år
Rentebærende lån	6 915	6 811	441	807	3 913	1 650	5 125	5 081	351	474	2 590	1 666
Gjeld leieforpliktelser	1 656	1 753	476	668	353	256	-	-	-	-	-	-
Rentebetalinger	60	703	168	284	187	64	55	580	118	217	174	71
Leverandør- og annen kortsiktig finansiell gjeld	5 711	5 711	5 711	-	-	-	5 056	5 056	5 056	-	-	-
Kommittert, ikke innkalt kapital	-	-	-	-	-	-	-	10	10	-	-	-
Derivater med nettooppgjør ¹	113	-	-	-	-	-	173	-	-	-	-	-
Innbetalinger	-	(337)	(56)	(112)	(108)	(61)	-	(409)	(129)	(101)	(115)	(64)
Utbetalinger	-	480	122	190	136	32	-	589	186	191	149	63
Derivater med bruttooppgjør ¹	(83)	-	-	-	-	-	86	-	-	-	-	-
Innbetalinger	-	(6 814)	(6 814)	-	-	-	-	(5 026)	(5 026)	-	-	-
Utbetalinger	-	6 709	6 709	-	-	-	-	5 097	5 097	-	-	-
Sum	14 372	15 016	6 757	1 837	4 481	1 941	10 495	10 978	5 663	781	2 798	1 736

¹Inkludert derivater regnskapsført som eiendeler (negativt tall i parentes).

De finansielle forpliktelsene betjenes av kontantstrømmer fra driften, likvide midler og rentebærende fordringer samt trekk på ubenyttede lånerammer ved behov. Ubenyttede kommitterte lånerammer, hvis forfallsfordeling vises i note 29, var pr. 31.12.2019 5,8 mrd. kroner (3,6 mrd. kroner pr. 31.12.2018).

Kredittrisiko

Styring av kredittrisiko knyttet til kundefordringer og andre operasjonelle fordringer, håndteres som en del av forretningsmessig risiko og følges opp kontinuerlig som en del av løpende drift. De nordiske dagligvaremarkedene preges av relativt få, store aktører, som innebærer en viss konsentrasjon av kreditteksponering mot enkeltmotparter. Fordringer på de fire største kundene utgjør hver 6–9 % av totale kundefordringer. Ved salg til kunder i geografiske områder med politisk risiko benyttes i en viss utstrekning trade finance-produkter for å redusere kredittrisikoen. Dagens kredittrisiko vurderes som akseptabel. Det er foretatt avsetninger for tap på kundefordringer, og balanseført beløp tilsvarer virkelig verdi på balansedagen. Avsetninger samt aldersfordeling på forfalte kundefordringer vises i note 24.

Orklas kredittrisiko på finansielle instrumenter styres av sentral finansavdeling. Risikoen oppstår ved bruk av finansielle sikringstransaksjoner, plasseringer og kontohold. Det tilstrebes primært å minimere likvide midler plassert utenfor konsernet. Dernest har kontohold og finansielle sikringstransaksjoner hovedsakelig langsiktig långivende banker som motpart. Utover dette gjelder beløpsgrenser og minstekrav til en banks kredittrating ved plassering av overskuddslikviditet. Eksponeringen overvåkes kontinuerlig av sentral finansavdeling, og vurderes som lav. Orkla ASA har International Swap Dealers Association (ISDA)-avtaler med sine motparter i rente- og valutatransaksjoner, som muliggjør reduksjon av oppgjørssisiko.

Maksimal kredittrisiko

Konsernets maksimale kredittrisiko knyttet til finansielle instrumenter, tilsvarer brutto fordringer. I en hypotetisk, usannsynlig situasjon, der ingen fordringer blir innfridd, tilsvarer dette:

Beløp i mill. NOK	2019	2018
Likvide midler	1 669	1 978
Kunde- og andre handelsfordringer	6 078	5 990
Andre kortsiktige fordringer	285	273
Langsiktige fordringer	255	141
Derivater	121	102
Sum	8 408	8 484

Råvareprisisiko

Orkla har eksponering mot prisrisiko på innkjøp av en rekke råvarer, spesielt jordbruksprodukter. Imidlertid påvirkes også produktprisen på solgte produkter av råvarepriser, og det er generelt Orklas målsetting å redusere råvareprisisikoen gjennom innkjøps- og salgskontrakter. Råvareprisisiko for de enkelte forretningsområder er nærmere omtalt under (I) «Organisering av finansiell risikostyring».

Sensitivitetsanalyse

Konsernets finansielle instrumenter er utsatt for ulike typer markedsrisiko som kan påvirke resultat eller egenkapital. Det anvendes finansielle instrumenter, særlig derivater, i sikringsøyemed, for sikring av både finansiell og operasjonell eksponering.

I tabell 4 presenteres en partiell analyse av sensitiviteten på de finansielle instrumentene, der isolert virkning av hver enkelt risiko på resultat og egenkapital er estimert. Utgangspunktet er en valgt hypotetisk endring i ulike markedsparametere på konsernets balanse pr. 31.12.2019. Analysen omfatter, i henhold til IFRS, kun finansielle instrumenter og er ikke ment å gi et helhetlig bilde av konsernets markedsrisiko, for eksempel:

- Ved valutasikring av inngåtte kontrakter påvirker endring i verdien på sikringen resultatet, mens motsvarende endring på den underliggende kontrakten ikke vises, da den ikke er et finansielt instrument.
- Ved endring i én av parameterne tar analysen ikke hensyn til korrelasjoner med andre parametere.
- Finansielle instrumenter denominert i enhetenes funksjonelle valuta, utgjør ingen valutarisiko og omfattes derfor ikke av denne analysen. Valutaeksponeringen på omregningen av slike finansielle instrumenter til konsernets presentasjonsvaluta er heller ikke inkludert.

Generelt forventes det at resultat- og egenkapitalpåvirkningen fra finansielle instrumenter i tabell 4 utligner påvirkningen fra sikringsobjekter der de finansielle instrumentene inngår i sikringsforhold.

TABELL 4
Sensitivitet finansielle instrumenter

Beløp i mill. NOK	31.12.2019: Regnskapsmessig effekt på				31.12.2018: Regnskapsmessig effekt på			
	Resultat ved:		Totalresultat ved:		Resultat ved:		Totalresultat ved:	
	Økning	Reduksjon	Økning	Reduksjon	Økning	Reduksjon	Økning	Reduksjon
Finansielle instrumenter som inngår i sikringsforhold								
Renterisiko: 100 basispunkter parallelt skift i rentekurver alle valutaer	7	(8)	168	(182)	3	(3)	156	(167)
Valutarisiko: 10 % endring i valutakurs USD/NOK	1	(1)	(6)	6	3	(3)	9	(9)
Valutarisiko: 10 % endring i valutakurs EUR/NOK	15	(15)	(260)	260	4	(4)	(80)	80
Valutarisiko: 10 % endring i valutakurs SEK/NOK	(3)	3	(48)	48	-	-	21	(21)
Valutarisiko: 10 % endring i valutakurs DKK/NOK	(8)	8	17	(17)	-	-	34	(34)
Aksjekursrisiko: 10 % endring i aksjekurser	28	(28)	6	(6)	14	(14)	-	-

Regnskapsmessig effekt fra endring i markedsrisiko er klassifisert på resultat eller totalresultat etter hvor effekten først regnskapsføres. Resultateffektene vil også påvirke egenkapitalen ut over det som presenteres i tabellen.

NOTE 31 DERIVATER OG SIKRINGSFORHOLD

Derivater anvendes i risikostyringen for å sikre eksponeringen knyttet til valuta- og renterisiko. Verdien av derivatene svinger avhengig av prisene på underliggende sikringsobjekter, og noten viser virkelig verdi av åpne derivater på balansedagen. Derivatene i tabellen er klassifisert etter type regnskapsmessig sikring, formålet med derivatene, eiendeler og gjeld slik det fremgår av balansen.

P REGNSKAPSPRINSIPPER

Derivater verdsettes til virkelig verdi på balansedagen og regnskapsføres som fordring eller gjeld. Gevinst og tap som følge av realisasjon, eller endring i virkelig verdi, resultatføres der derivatet ikke inngår i en sikringsrelasjon som tilfredsstill kriteriene for sikringsbokføring. Innebygde derivater i kontrakter skilles ut og måles separat. Orkla har p.t. ingen innebygde derivater. Kjøp og salg av derivater regnskapsføres på handledato. Derivater klassifiseres i balansen som «Ikke-rentebærende» fordringer og gjeld som hovedregel. Klassifisering som «Rentebærende» benyttes der sikringsobjektet er klassifisert som rentebærende, samt for sikring av nettoinvestering.

Sikring. Konsernets kriterier for å klassifisere et derivat eller annet finansielt instrument som et sikringsinstrument er som følger:

- (1) Sikringen er i tråd med konsernets strategi og formål med risikostyring, og sikringen er forventet å være svært effektiv ved at den motvirker endringer i virkelig verdi eller kontantstrømmer til et identifisert objekt,
- (2) det er en økonomisk sammenheng mellom sikringsinstrument og sikringsobjekt, kilder til ineffektivitet kan fastslås, og effekten av kredittrisiko forventes ikke å dominere verdiendringer i sikringsrelasjonen,
- (3) det er etablert tilfredsstillende dokumentasjon ved inngåelse av sikringen som blant annet viser at sikringen er effektiv,
- (4) for kontantstrømsikring, at den forestående transaksjonen må være høyst sannsynlig, og
- (5) sikringen evalueres løpende og forventes fortsatt å være effektiv.

Sikring av virkelig verdi	Kontantstrømsikringer	Sikring av nettoinvestering i utenlandsk virksomhet
<p>Endring i virkelig verdi på derivater utpekt som sikringsinstrumenter resultatføres løpende. Endring i virkelig verdi på sikringsobjektet resultatføres tilsvarende. Sikringsbokføring opphører dersom:</p> <p>(a) sikringsinstrumentet er forfalt, terminert, utøvd eller solgt, (b) sikringen ikke tilfredsstill ovennevnte krav, eller (c) konsernet av andre grunner velger å avslutte sikringsbokføring.</p> <p>Skulle en sikringsvurdering opphøre, vil verdiendringene som er gjort i balanseført verdi på sikringsobjektet, amortiseres over gjenværende levetid ved bruk av effektiv rentemetode, tilsvarende sikringsinstrumentet.</p>	<p>Den effektive delen av endringer i virkelig verdi på et sikringsinstrument regnskapsføres som andre poster i totalresultatet, og reklassifiseres til resultatet ved gjennomføring av transaksjonen som derivatet sikrer, og presenteres på samme linje som den sikrede transaksjonen. Den ineffektive delen av sikringsinstrumentet resultatføres løpende. Når et sikringsinstrument utløper eller selges, avsluttes eller utøves, eller foretaket opphever sikringsforholdet, til tross for at den sikrede transaksjonen fremdeles forventes å inntreffe, forblir akkumulerte gevinster eller tap på dette tidspunktet i sikringsreserven og resultatføres når kontantstrømmen inntreffer. Dersom den sikrede transaksjonen ikke lenger er forventet å inntreffe, resultatføres akkumulerte urealiserte gevinster eller tap på sikringsinstrumentet umiddelbart.</p>	<p>Valutagevinster eller tap på sikringsinstrumentet som gjelder den effektive delen av sikringen, regnskapsføres som andre poster i totalresultatet, mens valutagevinster eller -tap i den ineffektive delen resultatføres. Ved avhendelse av den sikrede virksomheten resultatføres akkumulert sikringsgevinst eller -tap.</p>

Måling av finansielle instrumenter. Konsernet bruker følgende målehierarki for å måle og presentere virkelig verdi av finansielle instrumenter:

Nivå 1: Observerbare, ujusterte priser i et aktivt marked for identiske eiendeler og gjeld

Nivå 2: Andre teknikker hvor all input som har signifikant effekt på virkelig verdi, er observerbar, direkte eller indirekte

Nivå 3: Andre teknikker som bruker input som har signifikant effekt på virkelig verdi, som ikke er basert på observerbare markedsdata

Konsernet søker så langt det er mulig å anvende adgangen til sikringsbokføring etter IFRS. Nedenfor vises virkelig verdi for alle utestående derivater, gruppert etter regnskapsmessig klassifisering og sikret risiko.

Derivater i balansen og sikringsformål

Beløp i mill. NOK			2019	2018	Nominell verdi ³		Sikringens formål	Sikringsbokføring	Klassifisering
					2019	2018			
Eiendeler	Langsiktig	r.b. ¹	19	46	1 455	1 155	Renteswapper fast til flytende, motpost til verdiendring på gjelden	Verdisikring	Virkelig verdi over resultat
Eiendeler	Langsiktig	r.b.	-	33	-	2 106	Renteswapper fast til flytende, lukkede sikringer av avsluttet lån	-	Virkelig verdi over resultat
Eiendeler	Kortsiktig	r.b.	34	-	1 383	266	Valutasikringer av utenlandske datterselskaper	Sikring av nettoinvestering	Virkelig verdi over totalresultatet
Eiendeler	Kortsiktig	r.b.	61	-	4 406	-	Valutaterminer sikrer lån/plassering	-	Virkelig verdi over resultat
Eiendeler	Kortsiktig	i.r.b. ²	6	-	193	-	Total return swap sikrer aksjeeksponering i pensjonsforpliktelser/LTI	-	Virkelig verdi over resultat
Eiendeler	Kortsiktig	i.r.b.	1	23	224	764	Valutaterminer sikrer fremtidige transaksjoner	Kontantstrømsikring	Virkelig verdi over totalresultatet
Gjeld	Langsiktig	i.r.b.	(128)	(242)	4 790	4 727	Renteswapper flytende til fast rente, sikrer fremtidige rentebetalinger	Kontantstrømsikring	Virkelig verdi over totalresultatet
Gjeld	Langsiktig	r.b.	(15)	-	582	-	Renteswapper flytende til fast rente, sikrer fremtidige rentebetalinger	-	Virkelig verdi over resultat
Gjeld	Kortsiktig	r.b.	-	(93)	-	4 110	Valutaterminer sikrer lån/plassering	-	Virkelig verdi over resultat
Gjeld	Kortsiktig	r.b.	-	(11)	-	266	Valutaterminer sikrer verdier i utenlandske datterselskaper	Sikring nettoinvestering	Virkelig verdi over totalresultatet
Gjeld	Kortsiktig	i.r.b.	(3)	(8)	150	150	Renteswapper flytende til fast rente, sikrer fremtidige rentebetalinger	-	Virkelig verdi over resultat
Gjeld	Kortsiktig	i.r.b.	(3)	(7)	154	147	Total return swap sikrer aksjeeksponering i pensjonsforpliktelser/LTI	-	Virkelig verdi over resultat
Gjeld	Kortsiktig	i.r.b.	(2)	-	-	-	Valutaterminer sikrer fremtidige transaksjoner	Kontantstrømsikring	Virkelig verdi over totalresultatet
Sum derivater			(30)	(259)					

¹r.b. = Rentebærende fordring/gjeld

²i.r.b. = Ikke rentebærende fordring/gjeld

³Nominell verdi er summen av alle enkelttransaksjoners nominelle verdi beregnet som absoluttverdi.

Beregning av virkelig verdi:

- Valutaterminer og valutawapper er målt til virkelig verdi basert på observert terminkurs på kontrakter med tilsvarende løpetid på balansedagen.
- Renteswappers virkelige verdi er nåverdien av fremtidige kontantstrømmer beregnet ut fra observerte markedsrenter og valutakurser på balansedagen, inkludert påløpte renter.
- Total return swap er målt til virkelig verdi basert på observerte kurser på underliggende aksje/aksjefond på balansedagen.

Alle derivater er ført til virkelig verdi og vurdert å ligge i nivå 2 på målehierarkiet for finansielle instrumenter.

Derivatene inngår i sikringsforhold som følger:**Kontantstrømsikringer**

- Rentederivater utpekt som sikring av fremtidige rentekostnader (flytende til fastrenteavtaler) behandles som kontantstrømsikring.
- Valutaterminer er utpekt som sikringsinstrumenter for valutarisiko knyttet til høyst sannsynlige fremtidige kontantstrømmer.

Det er i løpet av 2019 resultatført 2 mill. kroner knyttet til renteswapper som tidligere var klassifisert som kontantstrømsikringer, men ikke lenger kvalifiserer for sikringsbokføring (-14 mill. kroner resultatført i sikringsineffektivitet i 2018). Øvrige forventede kontantstrømmer som har vært sikret i 2019, kvalifiserer fortsatt for sikringsbokføring.

Utvikling i egenkapitalens sikringsreserve

Beløp i mill. NOK	2019	2018
Inngående sikringsreserve før skatt	(206)	(296)
Oppløst mot resultat – driftsinntekter	(1)	0
Oppløst mot resultat – driftskostnader	(21)	(18)
Oppløst mot resultat – netto finansposter	106	131
Verdiendring i året	(9)	(23)
Utgående sikringsreserve før skatt	(131)	(206)
Utsatt skatt sikringsreserve	31	48
Utgående sikringsreserve etter skatt	(100)	(158)

Endring av sikringsreserve før skatt i 2019 er 75 mill. kroner (90 mill. kroner i 2018) og etter skatt, regnskapsført som andre poster i totalresultatet, 58 mill. kroner i 2019 (70 mill. kroner i 2018).

Negativ sikringsreserve innebærer en fremtidig kostnadsføring.

Akkumulerte sikringseffekter fra kontantstrømsikringer bokført i egenkapitalens sikringsreserve pr. 31.12.2019 forventes resultatført som følger (før skatt):

2020:	-72 mill. kroner
Etter 2020:	-59 mill. kroner

Sikring av nettoinvestering i utenlandske enheter

Ved sikring av utenlandske nettoinvesteringer benyttes lån eller valutaderivater. Det er i 2019 ført 0,3 mill. kroner fra sikring av nettoinvesteringer etter skatt som andre poster i totalresultatet (2018: -50 mill. kroner). Tilsvarende tall før skatt er 0,4 mill. kroner (2018: -65 mill. kroner).

Det er resultatført 3 mill. kroner knyttet til sikring av nettoinvesteringer som er avhendet i 2019 (0 mill. kroner i 2018).

Verdisikringer

- Rentederivater utpekt som sikring av fastrentelån (fast til flytende renteavtaler) behandles som verdisikring. Det er gjennom året kostnadsført 26 mill. kroner som verdiendring på renteswapper og inntektsført 26 mill. kroner som verdiendring på de sikrede lånene.

Derivater som ikke inngår i sikringsrelasjoner etter IFRS

Det finnes i tillegg åpne derivater som ikke inngår i sikringsrelasjoner etter IFRS av følgende grunner:

- Derivater er ikke utpekt som sikringsinstrumenter hvis verdiendringer bokført over resultatet naturlig utlignes av resultatført verdiendring på sikringsobjektene, eksempelvis ved valutarisiko på lån og pengeposter, og Total Return Swap for sikring av pensjonsforpliktelser knyttet til kursutvikling i aksjemarkedet.
- Det er ikke alltid mulig eller hensiktsmessig å tilfredsstille de strenge kravene til sikringsbokføring etter IFRS. Enkelte valutasikringer og renteswapper der sikringsposisjonen er lukket, faller inn under denne kategorien.

NOTE 32 AKSJEKAPITAL

Et selskaps aksjekapital og fordelingen av antall utestående aksjer danner grunnlaget for hvem som styrer et selskap og for gruppering av de formelle eierforholdene. I norske konsernforhold er det aksjekapitalen i morselskapet som har betydning, og det er egenkapitalen i Orkla ASA som er beregningsgrunnlag og begrensning for utdeling av utbytte fra konsernet.

De 20 største aksjonærene pr. 31.12.2019¹

Aksjonærer		Antall aksjer	Eierandel av kapital ²	
1	Canica AS	194 150 000	19,39 %	
2	Folketrygdfondet	77 017 718	7,69 %	
3	State Street Bank and Trust Company	Nominee	70 700 288	7,06 %
4	Twist 5 AS	50 050 000	5,00 %	
5	JPMorgan Chase Bank, N.A., London	Nominee	35 528 297	3,55 %
6	State Street Bank and Trust Company	Nominee	15 337 324	1,53 %
7	Clearstream Banking S.A.	Nominee	14 979 326	1,50 %
8	The Bank of New York Mellon	Nominee	13 418 504	1,34 %
9	JPMorgan Chase Bank, N.A., London	Nominee	12 782 999	1,28 %
10	Société Générale	Nominee	9 797 834	0,98 %
11	State Street Bank and Trust Company	Nominee	9 788 889	0,98 %
12	The Bank of New York Mellon	Nominee	9 307 964	0,93 %
13	Invesco Funds		9 190 687	0,92 %
14	State Street Bank and Trust Company	Nominee	8 904 727	0,89 %
15	KLP AksjeNorge Indeks		7 823 344	0,78 %
16	The Bank of New York Mellon	Nominee	7 267 035	0,73 %
17	The Northern Trust Comp, London	Nominee	6 999 889	0,70 %
18	Prudential Assurance Company Limited		6 865 385	0,69 %
19	Euroclear Bank S.A./N.V.	Nominee	6 368 926	0,64 %
20	State Street Bank and Trust Company	Nominee	6 269 380	0,63 %
Sum aksjer		572 548 516	57,17 %	

Utvikling aksjekapital

Dato/år	Antall aksjer	Pålydende (NOK)	Type endring	Beløp (mill. NOK)	Aksjekapital (mill. NOK)
31.12.2009	1 028 930 970	1,25			1 286,2
31.12.2010	1 028 930 970	1,25			1 286,2
31.12.2011	1 028 930 970	1,25			1 286,2
2012	1 018 930 970	1,25	amortisering	(12,5)	1 273,7
31.12.2012	1 018 930 970	1,25			1 273,7
31.12.2013	1 018 930 970	1,25			1 273,7
31.12.2014	1 018 930 970	1,25			1 273,7
31.12.2015	1 018 930 970	1,25			1 273,7
31.12.2016	1 018 930 970	1,25			1 273,7
31.12.2017	1 018 930 970	1,25			1 273,7
31.12.2018	1 018 930 970	1,25			1 273,7
2019	1 001 430 970	1,25	amortisering	(21,9)	1 251,8
31.12.2019	1 001 430 970	1,25			1 251,8

¹Aksjonærlisten er basert på VPS' aksjonærregister pr. årsslutt. For en oversikt over grupperte aksjonærer samt identifikasjon av aksjonærer på forvalterkonto (nominee), se aksjeinformasjon på side 223.

²Av antall utstedte aksjer.

Aksjer i eget eie pr. 31.12.2019

	Samlet pålydende (NOK)	Antall aksjer	Virkelig verdi (mill. NOK)
Aksjer eid av Orkla ASA	1 406 478	1 125 182	100

P REGNSKAPSPRINSIPPER

Egne aksjer er fratrukket i egenkapitalen med konsernets kostpris. Aksjenes pålydende er trukket fra i innskutt egenkapital.

Utvikling i antall egne aksjer

	2019	2018
Beholdning 1.1.	19 410 259	176 933
Eksternt kjøp av egne aksjer	-	20 000 000
Opsjonsinnløsninger i egne aksjer	(17 500 000)	-
Aksjeprogram for ansatte i Orkla	(785 077)	(766 674)
Beholdning 31.12.	1 125 182	19 410 259

Pr. 31. desember 2019 var det ingen utestående opsjoner.

Se «Eierstyring og selskapsledelse» på side 42 angående de fullmakter som er gitt av generalforsamlingen vedrørende aksjekapital.

Utbytte

Styret foreslår at det utdeles et ordinært utbytte på 2,60 kroner pr. aksje, totalt 2.601 mill. kroner for regnskapsåret 2019.

I henhold til norske regler vil det være egenkapitalen i Orkla ASA som juridisk sett danner eventuell begrensning for utbytteutdelingen fra Orklakonsernet. Utbytte kan utdeles i den grad selskapet har en forsvarlig egenkapital og likviditet.

NOTE 33 MINORITETER

Minoriteter representerer eksterne eierinteresser i datter- og datterdatterselskaper. Majoriteten av konsernets virksomheter er 100 % eiet.

Beløp i mill. NOK	2019	2018
Minoritetenes andel av:		
Av- og nedskrivninger	42	28
Driftsresultat	86	110
Resultat før skattekostnad	82	106
Skattekostnad	(22)	(24)

Minoritetsinteressene har hatt følgende utvikling:

Minoriteter 1.1.	451	430
Implementeringseffekt IFRS 16 1.1. ¹	(15)	-
Minoritetenes andel av resultatet	60	82
Økning minoritet som følge av oppkjøp og kapitalutvidelser i selskap med minoriteter	46	-
Økning minoritet som følge av salg til minoritet	-	2
Reduksjon grunnet ytterligere oppkjøp av minoriteter	(31)	(21)
Utbytte til minoriteter	(49)	(42)
Omregningsdifferanse	(2)	-
Minoriteter 31.12.	460	451

¹Implementeringseffekt IFRS 16 knytter seg i hovedsak til balanseført leieavtale i Saudefaldene, se note 21.

Minoritetenes andel av resultatet fordeler seg som følger:

Orkla Food Ingredients	56	63
Hydro Power	4	20
Orkla Financial Investments	0	(1)
Sum minoritetens andel av resultatet	60	82

Beløp i mill. NOK	2019	2018
Minoritetsinteressene fordeler seg som følger:		
Orkla Food Ingredients	279	245
Hydro Power	179	204
Orkla Financial Investments	2	2
Sum minoritetsinteresser	460	451

REGNSKAPSPRINSIPPER

Dersom konsernet har kontroll, men eier mindre enn 100 % av datter- og datterdatterselskaper, vil minoritetenes andel av resultat etter skattekostnad, andel av totalresultatet og andel av egenkapitalen bli presentert på egne linjer i konsernregnskapet. Alle interne transaksjoner er eliminert på samme måte som for øvrige konsernselskaper. Dersom det er minoritetsinteresser i oppkjøpte selskaper, vil minoritetene få sin andel av henførte eiendeler og gjeld, med unntak av goodwill som bare beregnes på konsernets andel. Transaksjoner med minoritet som ikke innebærer tap av kontroll, vil bli regnskapsført mot egenkapitalen.

Orkla Food Ingredients har flere selskaper med minoritetsinteresser. De vesentligste av disse knytter seg til Dragsbæk-konsernet i Danmark. Konsernet har vært familieeid, og tidligere eier har fortsatt en betydelig eierandel i morselskapet. Det er i tillegg eksterne eierinteresser i Kanakis Group (Hellas) og NIC (Nederland) innenfor Orkla Food Ingredients.

Minoritetene i Hydro Power gjelder en 15 % eierandel i Saudefaldene, som eies av Sunnhordaland Kraftlag.

Selskaper med minoriteter blir konsolidert 100 % i resultatregnskap, balanse og kontantstrøm. Minoritetenes andel av konsernets årsresultat og egenkapital blir derimot skilt ut på egne linjer.

NOTE 34 KRAFTPRODUKSJON OG KRAFTKONTRAKTER

Konsernet både eier og leier kraftverk, alle i Norge. Tabellen under viser kraftverk, årlig produksjon, eierforhold og nøkkelbetingelser.

Verk, type, lokalisering/kontrakt	Faktisk middelårsproduksjon/ kontraktvolum	Eierskap, status og gjenstående produksjonsperiode / kontraktens varighet	Nøkkelbetingelser
Kraftverk			
Saudefaldene²	1 872 GWh		
Storlivatn kraftstasjon		Idriftsatt 1970	AS Saudefaldene ¹ har en årlig konsesjonskraftforpliktelse på 134 GWh. I tillegg har selskapet en årlig leveranseforpliktelse til Eramet på 436 GWh, som etter Eramets oppsigelse selges til Statkraft på samme vilkår. Det er inngått avtale med Elkem AS om leveranse av 501 GWh pr. år til 31.12.2030 for å oppfylle vilkåret om bruk av kraft i Elkems industrivirksomhet. Vilkårene tilsvarer vilkårene i leieavtalen med Statkraft.
Svartkulp kraftstasjon		Idriftsatt november 2001	
Dalvatn kraftstasjon		Idriftsatt desember 2006	
Sønnå Høy kraftstasjon		Idriftsatt august 2008	
Sønnå Lav kraftstasjon		Idriftsatt oktober 2008	
Storli minikraftverk		Idriftsatt februar 2009	
Kleiva småkraftverk		Idriftsatt november 2009	
Vannkraftverk med magasin, Rogaland		I henhold til leieavtaler med Statkraft disponeres alle stasjoner av AS Saudefaldene ¹ til 2030.	Ved overlevering til Statkraft må stasjonene være i god stand. Statkraft SF skal betale AS Saudefaldene ¹ skattemessig restverdi pr. 1.1.2031 av nyutbygginger foretatt av AS Saudefaldene ¹ .
Borregaard kraftverk²	281 GWh	100 % eierandel, hjemfallsfritt.	
Elvekraft, Sarpsfossen i Glomma, Sarpsborg			
Sarp kraftverk²	241 GWh	50 % eierandel, hjemfallsfritt. Øvrig andel eies av E-CO Energi AS (45 %) og Svartisen Holding (5 %).	E-CO Energi AS har driftsansvaret.
Elvekraft, Sarpsfossen i Glomma, Sarpsborg			
Trælandsfos kraftverk²	31 GWh	100 % eierandel, hjemfallsfritt.	
Elvekraft, Kvinesdal, Agder			
Mossefossen kraftverk²	14 GWh	100 % eierandel, delvis hjemfallsfritt.	
Elvekraft, Moss, Viken			
Kraftkontrakter			
SiraKvina erstatningskraft	35 GWh	Evigvarende	Erstatning for tapt produksjon i Trælandsfos.
Agder			

¹Orkla eier 85 % av AS Saudefaldene.

²Faktisk middelårsproduksjon (2011–2019) med dagens kapasiteter.

NOTE 35 PANT OG GARANTIER

Pant og pantstillelser viser bokførte beløp for de av konsernets driftsmidler som vil være disponible for panthavere i en konkurs- eller avviklingssituasjon. Prioriterte krav ifølge loven (skatter, avgifter, lønnskrav og lignende) må også hensyntas. Som det fremgår er bokførte verdier av pantsatte eiendeler betydelig høyere enn gjenstående pantegjeld.

Garantiansvaret dekker forskjellige typer garantier, som husleiegarantier og andre betalingsgarantier, men omfatter ikke produkt- eller tjenesteansvar ved ordinært salg.

Beløp i mill. NOK	2019	2018
Gjeld sikret med pant	101	57
Pantsatte eiendeler		
Maskiner, transportmidler o.l.	0	9
Bygg og anlegg	192	108
Varelager	0	2
Kundefordringer	2	33
Sum bokført verdi	194	152

«Gjeld sikret med pant» og «Pantsatte eiendeler» gjelder i all hovedsak sikkerhet for lån i deleide selskaper.

Garantiansvar

Beløp i mill. NOK	2019	2018
Kommittert kapital	20	10
Annet garantiansvar	50	166
Sum garantiansvar	70	176

P REGNSKAPSPRINSIPPER

Konsernets viktigste låneavtaler bygger på negativ pantsettelseserklæring, og konsernet kan derfor kun i begrenset omfang stille pant som sikkerhet for gjeld.

NOTE 36 NÆRSTÅENDE PARTER

Nærstående parter er i posisjon til å gjøre transaksjoner med selskapet som ikke ville blitt gjort mellom uavhengige parter. Et selskaps resultat og finansielle stilling kan derfor i prinsippet bli påvirket av et nærstående forhold, selv om det i realiteten ikke har vært noen transaksjoner med nærstående. Eksistensen av et nærstående forhold kan være tilstrekkelig til å påvirke oppfatningen av selskapets andre transaksjoner.

Orkla ASA er morselskap og har direkte og indirekte kontroll i ca. 240 selskaper i ulike deler av verden. Direkte eide datterselskaper er presentert i note 10 i regnskapet for Orkla ASA, mens andre viktige selskaper er presentert i virksomhetsoversikten (siste sidene i årsrapporten). Orkla ASAs interne forhold til disse selskapene er vist på egne linjer i selskapsregnskapet (se regnskapet for Orkla ASA).

Orkla har eierandeler i tilknyttede og felleskontrollerte selskaper. Disse presenteres etter egenkapitalmetoden. Orkla har mellomværende med tilknyttede selskaper innen Orkla Eiendom på 6 mill. kroner. Det har ikke vært spesielle vesentlige transaksjoner mellom tilknyttede selskaper og konsernet.

Internhandel i konsernet er gjort i henhold til egne avtaler og på armlengdes avstand. Avregning av felleskostnader i Orkla ASA er fordelt på konsernselskapene i henhold til fordelingsnøkler, avhengig av de ulike kostnadsartene. For ytterligere opplysninger om interne transaksjoner i konsernet, se note 7.

Styreleder Stein Erik Hagen og nærstående eier 250.100.000 aksjer i Orkla (som tilsvarer 24,97 % av antall utstedte aksjer) gjennom Canica-systemet. Canica AS har en leieavtale med Orkla ASA om leie av kontorlokaler i Karenslyst allé 6 fra 1. oktober 2017 til 31. desember 2020. I tillegg har Orklakonsernet salg til selskaper i Canica-systemet. Salget er avtalt på markedsmessige vilkår og beløper seg totalt til om lag 15 mill. kroner.

Utover det som er omtalt i denne noten, har det ikke forekommet vesentlige transaksjoner med nærstående. Opplysninger om godtgjørelser til ledende ansatte er presentert i note 5 i regnskapet for Orkla ASA.

P REGNSKAPSPRINSIPPER

To parter er nærstående dersom en part kan påvirke den annen parts beslutninger. Relasjoner med nærstående parter anses som normalt i forretningsvirksomhet. Transaksjonen med nærstående parter skal skje på markedsmessige betingelser.

NOTE 37 BETINGEDE FORPLIKTELSER OG ANDRE FORHOLD

I denne noten fremkommer forhold som etter regnskapsreglene ikke er hensyntatt i resultat eller balanse. Dette kan for eksempel gjelde forhold rundt inngåtte tidsbegrensede avtaler, som kan være med på å påvirke fremtidig inntjening. Det kan være uløste tvister i rettsapparatet, som kan gi betydelige utslag dersom dom faller i en annen retning enn antatt. Nedenstående opplysninger skal belyse denne type informasjon, som sammen med regnskapet og øvrige noter er ment å gi et korrekt totalbilde av konsernets samlede inntjening og finansielle stilling.

Avtale med Unilever. Eksisterende produksjons- og leveranseavtale mellom Orkla ASA (OHPC/ Lilleborg AS) og Unilever, som gjelder enkelte av produktene i OHPCs produktportefølje under merkenavn som Sun, OMO og Jif, vil ikke bli fornyet. Avtalen vil opphøre med effekt fra 1. juli 2021. Orkla eier disse varemerkene i Norge og vil etablere nye produksjons- og leveransmåter for produktene som p.t er omfattet av produksjons- og leveranseavtalen med Unilever.

Distribusjonsavtale med Pepsico. Orkla har en distribusjonsavtale med Pepsico vedrørende Tropicana, Naked, Quaker, Lays & Doritos solgt gjennom Orkla Foods Sverige, Orkla Foods Norge, Orkla Foods Danmark, Orkla Soumi, Orkla Confectionery & Snacks Sverige og Orkla Confectionery & Snacks Norge. Avtalen ble opprinnelig inngått i 2015 for juicekategorien og har senere blitt utvidet til å omfatte snacks og cereals i 2016.

Distribusjonsavtale med Panzani. En distribusjonsavtale mellom Orkla Foods Česko a Slovensko i Tsjekkia og selskapet Panzani har blitt terminert med effekt fra 1. mars 2020. Orkla har i henhold til avtalen distribuert en portefølje av Panzani's produkter, i hovedsak tørket pasta og sauser, til kunder i dagligvarehandelen i Tsjekkia, Slovakia og Ungarn. Salg relatert til avtalen utgjorde 111 mill. kroner i 2019.

Sak Konkurransetilsynet. I 2019 innledet Konkurransetilsynet undersøkelser av Orkla-eide Lilleborg AS basert på mistanke om mulig overtredelse av konkurranseloven, og selskapet bistår konkurransemyndighetene med å legge til rette for en effektiv gjennomføring av undersøkelsen.

RÅK-ordningen. Norge har gjennom EØS-avtalen regulert handelen med bearbeidede jordbruksvarer (RÅK-varer). Avtalen sikrer fri bevegelse av varer, men toll og kompensasjon blir benyttet for å utjevne eventuelle råvareprisforskjeller mellom norske produsenter som benytter norske råvarer, og utenlandske produsenter som benytter råvarer fra EU. Om lag 86 % av Orklas omsetning av næringsmidler i Norge er eksponert for importkonkurranse. Det meste av dette er såkalte RÅK-varer.

Denofa do Brasil. Ett av Orklas utenlandske datterdatterselskaper, Denofa do Brasil Ltda, er involvert i flere søksmål, hvorav to av søksmålene er vesentlige. Det ene gjelder nekting av fritak for moms på eksport av soyabønner til Norge i årene frem til 2004. Avgiftsmyndighetene mener at selskapet ikke har dokumentert at samtlige shipments av soyabønner faktisk er eksportert til Norge. Det andre søksmålet gjelder krav fra boet til en lokal bank, Banco Santos, som gikk konkurs. Kravet har sin bakgrunn i Denofa do Brasils utlån av verdipapirer knyttet til krav på avlinger av soyabønner i 2004, der Denofa do Brasil ble utsatt for svindel. Begge sakene er tapt i de lavere instanser. Orklas juridiske rådgivere i Brasil mener at avgjørelsene er feil. Banco Santos-saken er anket til Høyesterett, mens momskravet er begjært annullert. Anke til Høyesterett er innvilget i Banco Santos-saken, mens saken vedrørende annullering av momskravet er under behandling i første rettsinstans. Denofa do Brasil har kun begrensede midler til å betale kravene dersom en av motpartene likevel skulle vinne frem. Orkla er ikke innstilt på å skyte inn ny kapital i Denofa do Brasil for å dekke eventuelle krav dersom en av sakene tapes.

Kontrakter. Konsernet har til enhver tid kontrakter om kjøp av varer og tjenester samt distribusjonsavtaler. Dette kan for eksempel gjelde innkjøpsavtaler for poteter, grønnsaker og fisk. Kontraktene anses som en del av den ordinære driften og er derfor ikke spesifisert eller angitt på annen måte. Kontraktene er vurdert å være rene kjøpskontrakter uten finansiell kobling.

Offentlige tilskudd. Offentlige tilskudd regnskapsføres når det er rimelig sikkert at de vil bli mottatt. Tilskuddene presenteres enten som inntekt eller som kostnadsreduksjon og da for å sammenstilles med kostnadene de er ment å kompensere for. Offentlige tilskudd som relaterer seg til eiendeler, er ført som reduksjon av eiendelens anskaffelseskostnad. Tilskuddet reduserer eiendelens avskrivninger. Orkla har kun i helt ubetydelig grad mottatt offentlige tilskudd.

Dragsbæk. Orklas aksjonæravtale med partner i Dragsbæk gir Orkla en plikt til å kjøpe resterende aksjer når partner ber om det. Orkla kjøpte 50 % av selskapet for ca. 45 mill. kroner i 1989 og har senere kjøpt ytterligere 17 %. Eventuelt kjøp av resterende aksjer skal prisberegnes med utgangspunkt i opprinnelig pris justert for inflasjon og inntjening siste 3 år. Justering for inntjening er begrenset til +/-25 %.

NOTE 38 KONTANTSTRØM ORKLA-FORMAT

Kontantstrøm i Orkla-format presenteres i teksten i kvartalsmeldingene og er benyttet som referanse i segmentinformasjonen (note 7). Den er også presentert i sammendratt form i årsberetningen fra styret. Kontantstrøm i Orkla-format gjøres på konsernnivå opp i endring netto rentebærende gjeld, et viktig nøkkeltall for konsernet, og den brukes direkte til styring av forretningsområdene.

Totaloppstillingen gir den samlede finansielle kapasiteten generert fra konsernets drift til å dekke inn konsernets finansposter, betaling av skatter samt mer selvstyrte forhold som utbytte og handel i egne aksjer. Kontantstrøm fra driften er splittet på «Kontantstrøm fra driften merkevarevirksomheten inkl. HK» og «Kontantstrøm fra driften Industrial & Financial Investments», den siste presentert samlet på én linje.

Siste delen av kontantstrømoppstillingen viser hvilke ekspansjonsgrep som er tatt i form av direkte ekspansjonsinvesteringer samt oppkjøp og nedsalg av selskaper. Med direkte ekspansjonsinvesteringer menes investeringer som enten er investeringer i nye geografiske markeder, nye kategorier eller som representerer betydelige kapasitetsøkninger, se «Alternative resultatmål (APM)» på side 220. Kontantstrømmen presenteres til gjennomsnittlig månedlig valutakurs, mens endring netto rentebærende gjeld er en absolutt størrelse målt til sluttkurs. Valutaeffekt netto rentebærende gjeld forklarer overgangen.

Kontantstrøm Orkla-format

Beløp i mill. NOK

	2019	2018
Kontantstrøm fra merkevarevirksomheten inkl. HK		
EBIT (adj.)	4 786	4 390
Amortisering, av- og nedskrivninger	1 581	1 156
Endring netto driftskapital	812	(189)
Netto fornyelsesinvesteringer	(1 931)	(1 400)
Kontantstrøm fra driften (adj.)	5 248	3 957
Kontanteffekt av «Andre inntekter» og «Andre kostnader» samt pensjoner	(450)	(496)
Kontantstrøm fra driften merkevarevirksomheten inkl. HK	4 798	3 461
Kontantstrøm fra Industrial & Financial Investments	135	27
Betalte finansposter, netto	(174)	(145)
Betalte skatter	(1 129)	(904)
Mottatte utbytter	204	186
Andre betalinger	(197)	(42)
Kontantstrøm før kapitaltransaksjoner	3 637	2 583
Betalte utbytter	(2 648)	(2 685)
Netto salg/kjøp egne aksjer	59	(1 378)
Kontantstrøm før ekspansjon	1 048	(1 480)
Ekspansjonsinvesteringer	(631)	(531)
Salg av selskaper (enterprise value)	582	47
Kjøp av selskaper (enterprise value)	(3 063)	(1 080)
Netto kontantstrøm	(2 064)	(3 044)
Valutaeffekt netto rentebærende gjeld	(3)	21
Endring netto rentebærende gjeld	2 067	3 023
Rentebærende gjeld IFRS 16 1.1.2019	1 447	-
Netto rentebærende gjeld	6 551	3 037

Avstemming av endring rentebærende poster 2019

Beløp i mill. NOK	Rente- bærende fordringer	Rente- bærende gjeld	Netto rente- bærende gjeld
Balanse 1.1.2019	2 193	(5 230)	(3 037)
Implementeringseffekt IFRS 16 1.1.2019	-	(1 447)	(1 447)
Balanse 31.12.2019	2 035	(8 586)	(6 551)
Endring netto rentebærende gjeld fra kontantstrøm Orkla-format	158	1 909	2 067
Herav utgjør endring likvide midler	(309)	-	(309)
Endring netto rentebærende gjeld ekskl. likvide midler	(151)	1 909	1 758
Rentebærende poster fra kjøpte og solgte selskaper	0	(55)	(55)
Rentebærende gjeld nye leieavtaler	-	(450)	(450)
Valutaeffekt rentebærende poster	-	(4)	(4)
Valutaeffekt likvide midler	0	-	0
Netto kontantstrøm fra/(brukt i) finansieringsaktiviteter	(151)	1 400	1 249

Avstemming av endring rentebærende poster 2018

Beløp i mill. NOK	Rente- bærende fordringer	Rente- bærende gjeld	Netto rente- bærende gjeld
Balanse 1.1.2018	5 165	(5 179)	(14)
Balanse 31.12.2018	2 193	(5 230)	(3 037)
Endring netto rentebærende gjeld fra kontantstrøm Orkla-format	2 972	51	3 023
Herav utgjør endring likvide midler	(2 856)	-	(2 856)
Endring netto rentebærende gjeld ekskl. likvide midler	116	51	167
Rentebærende poster fra kjøpte og solgte selskaper	0	(108)	(108)
Valutaeffekt rentebærende poster	-	21	21
Valutaeffekt likvide midler	4	-	4
Netto kontantstrøm fra/(brukt i) finansieringsaktiviteter	120	(36)	84

NOTE 39 HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Vesentlige hendelser etter balansedagen som inntreffer før styret har godkjent regnskapet, kan medføre enten at årsregnskapet må endres, eller at det må opplyses om forholdet i noter. Dersom det kommer nye opplysninger om forhold som eksisterte på balansedagen, og forholdet er vesentlig, må regnskapet endres.

Utbruddet av koronaviruset

For tiden pågår et utbrudd av luftveisinfeksjon i store deler av verden forårsaket av et tidligere ukjent koronavirus. Utbruddet startet i Hubei-provinsen i Kina i desember 2019, og ble identifisert av kinesiske helsemyndigheter i januar 2020. Sykdommen har spredt seg fra Kina til store deler av verden, inkludert Europa og Norge.

Det er foreløpig i all vesentlighet normal drift i Orkla. Konsekvensene fremover avhenger av den videre utviklingen av virusutbruddet. Smittespredning vil kunne påvirke ansatte, produksjon, innkjøp og etterspørsel. Orklas virksomheter har implementert smitteforebyggende tiltak, og tiltak er planlagt for å håndtere situasjonen hvis ansatte får påvist koronasmitte. Orkla har innstilt all reisevirksomhet til områder med vedvarende smittespredning, og henstiller i tillegg ansatte om å generelt redusere all reisevirksomhet med fly.

Så langt har det ikke vært store produksjonsforstyrrelser ved Orklas virksomheter. Ved Orklas fabrikk er det beredskapsplaner for hvordan kritiske driftsprosesser kan opprettholdes i en situasjon hvor det kan bli stort fravær av ansatte som følge av sykdom eller karantene. På innkjøpsiden har konsekvensene foreløpig vært begrenset, med unntak av forsinkelser og tilgang på enkelte produkter fra Kina. En forlengelse og/eller eskalering av krisen kan påvirke både tilgang og priser på innkjøp fremover.

Orkla har opplevd økt etterspørsel etter enkelte varer med lang holdbarhet innenfor kategorier som utgjør en mindre andel av Orklas portefølje. Forretningsmessige implikasjoner av korona-utbruddet er begrenset for Orkla så langt, men konsekvensene fremover vil avhenge av den videre utviklingen av utbruddet.

Øvrige forhold

Det har forøvrig ikke fremkommet hendelser etter balansedagen som ville ha påvirket regnskapet eller gjennomførte vurderinger i vesentlig grad.

Det har ikke vært gjennomført vesentlige oppkjøp eller salg av virksomhet etter balansedagen.